

A NOSA TERRA

PERIÓDICO GALEGO SEMANAL

Public dírea 30

A traxectoria de Horacio Gómez,
da emigración á fama

8

Guía para concursar en televisión:
trucos e calotes

17

Xosefa González:
"Os postos da
Deputación de Ourense
son para fillos de altos
cargos, non para a base"

9

O Xacobeo inclue no seu programa
representacións teatrais ás que apenas
aporta financiación

25

Ramón Chao, un galego en París
30 - 31

18 DE FEBREIRO • 1999 • ANO XXII • IV XEIRA

FUNDADO EN 1907

Nº 870 • 200 PTA

Solidarízanse cos curdos e pactan puntos comuns para Europa

A Declaración de Barcelona volve marcar a axenda política

XAN CARBALLA

AS RUÍNAS DA CIDADE AMADA

Manuel Veiga

Todo é coma sempre
pero nada segue igual.

galaxia

Todos somos curdos

O réxime militar parademocrático turco teima desde hai décadas nun labor de extermínio e desprazamento de povoación, que merece o calificativo de racismo e limpeza étnica. Pero a ficha curda non toca movela como en 1991, cando había que procurar unha disculpa para bombardear Iraq. Hoxe un curdo non val nada, e a resposta ao clamor de solidariedade do povo curdo co seu líder é a represión e o asasinato nas capitais democráticas de Europa.

Nos tempos que corren hai que saber por que o Curdistán non pode ter un estado próprio para os seus 22 millóns de habitantes, bastantes máis que aqueles que lexitimaron a criación no seu dia, por exemplo, do Estado de Israel. Porque se cobizan os seus dous tesouros, auga e petróleo, porque non teñen dereito a seren donos do seu destino.

Que a direita de sempre, hoxe no goberno de Madrid, se afuse na represión contra a solidariedade basca cos exiliados curdos ten lóxica. Pero a saña do progresismo de salón que se enseñorea nun PSOE que coñeceu o exilio, pero xa o esqueceu, non se sostén por moitas voltas que se lle dea. Aqueles que claman sempre pola implicación da sociedade civil, que nos queren culpabilizar a todos na situación de Alxeria ou dos Balcáns, agora dín que co Curdistán a cousa non é igual. O venres 19 de Febreiro a cidadanía galega terá ocasión de exercer a solidariedade berrando, cargada de razón, "todos somos curdos".♦

Só unha de cada
dez clases
universitarias
é impartida
en galego

(Páx. 10)

Galegos retornados
tratados como
imigrantes ilegais

(Páx. 13)

Aznar defende
a venda de armas
a Turquía

(Páx. 20)

A NOSA TERRA

Empresa Xornalística Editora:
Promociones Culturales Gallegas S.A.

Consello de Administración:

PRESIDENTE:
Cesáreo Sánchez Iglesias.

VICEPRESIDENTE:
Xaquín Acosta.

CONSELLEIRO DELEGADO:
Xosé Fernández Puga.

VOGALIS:
Alberto Ansede,
Xosé M. Dobarro,
Antón Fernández,
Manuel Vilas, Xosé Castro
Rato, Manuel Portas e
Xan Costa.

SECRETARIO:
Xan Piñeiro.

Director:

Alfonso Eiré López

Redacción:

Gustavo Luca de Ten,
Xan Carballeira, Manuel Vilas,
Horacio Vixande,
Arantxa Estévez, Carme Vidal,
Paula Castro, Paula Bergantiños.

EDICIONES ESPECIAIS:
Xosé Henrique Afuña.

DISEÑO DE MAQUETAS:
Xosé Taboada.

Colaboradores:

MADRID:
Manuel Seoane.

BARCELONA:
Iria Varela.

PORTUGAL:
Gonçalo Nuno.

SANIDADE:
María Alonso.

CULTURA:
Xoán M. Estévez,
Celso López Pazos,
Manuel Vilas, Lope Gómez,
Óscar Losada, Gonzalo Vilas,
Xosé M. Eiré Val,
Xosé M. de Castro Errótegui,
Xesús González Gómez, Manuel
Rivas, Borobó.

LITERATURA:
André Luca

Fotografía:
Andrés Panaro,
Xosé Marra,
Voz Noticias.

Ilustración:
Xosé Lois, Pepo Carreiro,
Carlos Silvar, Gonzalo Vilas,
Suso Sanmartín.

Publicidade:
Carlos Martínez Muñoz

Xefa de Administración:
Blanca Costas

Subscriptions:
Lola Fernández Puga

Vendas:
Xosé M. Fdez. Albaladeo

Redacción e Administración:
Rua do Príncipe 22, baixo.
36200 Vigo
Apartado 1371. 36200 Vigo

Edición Electrónica:
www.arrakis.es/~antpog

Teléfonos:

REDACCIÓN:
(986) 43 38 86 - 22 24 05
Fax (986) 22 31 01
Correo Electrónico:
antpog@arrakis.es

ADMINISTRACIÓN. SUBSCRIPTIONS E
PUBLICIDADE:
(986) 43 38 30*

Imprenta:
E.C. C-3 1958

Depósito Legal:
C-963-1977

ISSN:
0213-3105

Non se mantén
correspondencia sobre
oxínticos non solicitados.

Está permitida a reproducción
sempre que se citar
procedencia.

Sánchez Libre (UDC), Arzalluz (PNV), Esteve (CDC), Beiras (BNG), Durán i Lleida (UDC) e Sesmilo (UDC) durante o encontro do 12 de Febreiro en Barcelona. Reportaxe gráfica: XAN CARBALLA

A entente de BNG, CiU e PNV refórzase escollendo un comité de dirección

A Declaración de Barcelona promocionarase en Estrasburgo e pacta puntos para o programa eleitoral europeu

• XAN CARBALLA

Despois de seis meses en primeira liña informativa, agardábase con expectación a nova reunión de BNG, CiU e PNV, prevista para escoller o Comité de Dirección da *Declaración de Barcelona*. A expectación volveu ser grande, e desta volta a presencia de Durán i Lleida, desenvolvendo calquer caste de dúbida sobre a unidade do grupo. Na reunión do 12 de Febreiro en Barcelona decidíronse tamén os puntos programáticos que compartirán nas eleccións europeas.

Despois de completar o primeiro ciclo de reunións de Barcelona, Bilbao e Santiago, os partidos que forman parte do GEC (Galiza-Euskadi-Catalunya), encertaron unha nova xeira coa reunión da sua dirección política en Barcelona o pasado 12 de Febreiro. Na devantera reunión estiveron, segundo o acordado en Compostela, os máximos dirixentes de BNG, CiU e PNV, os responsábeis de organización, relacións internacionais e portavoces no Congreso dos Deputados. En total 16 persoas que se reuniran asiduamente, o que supón, xunto co reforzamento das comisións de traballo, unha consolidación definitiva da entente nacionalista.

Hai que avanzar na cultura da plurinacionalidade, con máis reparto do poder político e redistribución da soberanía

Por parte do BNG forman parte Xosé Manuel Beiras, Encarna Otero, Francisco García Rodríguez; polo PNV, Xavier Arzalluz, Gorka Aguirre, Ricardo Asnotegui e Iñaki Anasagasti;

por CDC, Pere Esteve, Xavier Trias, Josep Camps e Joaquim Molins e por UDC, Josep A. Durán i Lleida, Domènec Sesmilo, Jordi Petit e Josep Sánchez Llibre.

Máis alá desta importante formalización, a primeira reunión deste curso político serviu para que Pere Esteve anunciase en ronda de prensa que ainda que os vindeiros procesos eleitorais só limitarán as aparicións públicas nos medios de comunica-

ción, que non os ritmos de calendario de trabalho dos grupos e da dirección do GEC.

Un balance positivo

Pere Esteve fixo público o balance das reunións do pasado curso político, "hoxe a *Declaración de Barcelona* é un referente político no Estado, e realmente desde Xullo as nosas propostas están a centrar o debate no Estado. Conseguimos adhesión ás nosas propostas de forzas e mesmo

en Madrid, cuando apresentamos os resultados na Fundación Encuentro, con asistencia dun espectro de persoas que ían desde o ex-ministro e parlamentario europeo Fernando Suárez a Santiago Carrillo".

"Hoxe a *Declaración de Barcelona* é un referente político no Estado, e realmente desde Xullo as nosas propostas están a centrar o debate no Estado"

PERE ESTEVE

Esteve, que protagonizou case en exclusiva as intervencións neste primeiro encontro de 1999, fixose eco da crítica a PP e PSOE "dous partidos que axiaron inxustificadamente ante o que principalmente era unha oferta de diá-

Pasa á páxina seguinte

Ven da páxina anterior

logo. Ainda así, asegurou Esteve, hoxe hai instalado un novo eixo político no debate estatal".

Como veñen reiterando as tres forzas, a idea de instalarse nunha "nova cultura política", segue a ser o cabalo de batalla principal "insistimos en que o diálogo é a verdadeira fonte de solución dos problemas. E nós reiteramos que hai que avanzar na cultura da plurinacionalidade, con más reparto do poder político e redistribución da soberanía".

Respeito a outras posibles integracións ao GEC o novo Comité de Dirección anunciou que o acordo é aberto a novas adesións, pero non para integrar máis organizacións no núcleo motor. De feito recoñeceron que ademais da complicidade explícita de Coalición Canária, Partido Andalucista, Partido Socialist de Mallorca ou Bloc Nacionalista do País Valenciano, tamén entenden que agás matices manifiestan coincidencias Eusko Alkartasuna ou Esquerda Republicana de Cataluña "ampliar o núcleo constituinte distorsionaria a nosa idea inicial de traballo en comun".

Criticas a González e defensa dos curdos

As declaracions do ex-presi-

dente español Felipe González, asegurando que o nacionalismo era "unha antigualla cutre que pode acabar en limpeza étnica", foi respondida por Pere Esteve con relativa moderación "creemos que é con ideas e non descalificacións que podemos camiñar adiante. Ningún, menos un ex-presidente, pode ir por aí. Nós coidamos que as nosas son boas ideas para o século XXI".

Ainda que a reunión fixose días antes da detención de Abdala Ocalán, o líder curdo do PKK, a cesión da cámara basca ao parlamento curdo no exilio centrou grande parte das intervencións dos líderes do GEC. Esteve abriu con forza "é outro feito que demostra que do que se trata é de porse en contra de calquer iniciativa nacionalista. O parlamento curdo xa foi recibido noutros seis parlamentos europeos e Turquía non está no Consello de Europa polo seu comportamento cos derei-

tos humanos. Para nós os direitos e as liberdades está porriba dos intereses".

'Produce perplexidade a descomposición democrática do PSOE, un partido que viviu a clandestinidad e a ditadura, e que non apoia agora aos exiliados curdos"

DURAN I LLEIDA

As intervencións de Arzallus e Durán i Lleida foron referidas á memoria histórica. O líder do PNV lembrou as reunións en Francia do parlamentarios cataláns exiliados no franquismo. O presidente de Unió Democrática de Catalunya esixiu respeito á soberanía da cámara basca, e considerou imprópias as posicións do PSOE e PP, "o Partido Popular non ten forza moral para dizer nada despois da sua actuación con Cuba. Pero o que produce perplexidade é a descomposición democrática do PSOE, un partido que viviu a clandestinidad e a ditadura, que se proclama internacionalista, como pode dizer o que está a dizer. Nos últimos tempos só lle quedan duas bandeiras: a prisión de Guadalajara e a incapazade para entender a plurinacionalidade".

Beiras participou, xunto ao ex ministro Barón, nunha mesa redonda sobre soberanía compartida.

Da supresión do Ministério de Cultura á visión das rádios e Tv proprias en todo o Estado

A proposta de suprimir o Ministério de Cultura foi unha das más chamativas reclamacións do GEC. A idea de que se hai un estado plurinacional o ministerio tería que concebirse para fomentar esa diversidade cultural, non é admitida por Madrid que teima en escandalizarse cada vez que se peden avances na consideración diversa da soberanía.

Os grupos de traballo concentraranse neste ano en definir un modelo de fiscalidade, toda vez que o actual modelo de financiación autonómica está a piques de rematar. Pero a actuación dos grupos de traballo ampliase a unha mancha de aspectos. A equipa de Símbolos e Institucións estuda a proposta de reforma do Senado, unha nova lei eleitoral para os comicios europeos, a reforma do regulamento do Congreso e a proposta de reforma da Lei do Tribunal Constitucional e dalgunhas leis de bases. Tamén se afondará no estudo de reforma da mayoría dos órganos estatais e no que atinxer a defensa e exteriores analizar o documento entregado na última asamblea da CONSEU e analizar a situación de Kosovo, Sahara e o Curdistán.

Lingua, cultura e difusión

A trilateral nacionalista propón que o estado asuma como legislación propia, con rango de lei orgánica, as leis que den

cobertura aos procesos de normalización do uso do galego, catalán e basco nos seus territorios respetivos; posibilitar a audición e visión das rádios e televisións de Galiza, Euskadi e Cataluña en todo o estado; lexislar, desde o Estado, para establecer cláusulas de salvaguarda que garantan a existencia e difusión do cine e demás produtos audiovisuais en todas as lenguas do Estado.

Propoñen tamén ter participación propia en organismos como a UNESCO e no que atinxer ao deporte facer un estudo xurídico en relación ao informe Bosmann sobre as seleccións deportivas nas tres nacións, sobre os estatutos das federacións internacionais e a legislación dos países onde elas teñen as sedes.

En canto á difusión dos seus acordos os partidos do GEC non fan referencia de nengunha caste á ONU pero entenden que deben dar a coñecer as suas propostas en todo tipo de foros e embaixadas, ainda que non se faga con grande aparato publicitario. Para aumentar a posibilidade de coñecemento dos contidos da *Declaración de Barcelona*, vaise estudar a posibilidade de editar unha revista e danlle prioridade á elaboración dunha páxina WEB, na que sexa posible abrir un debate aberto sobre o papel das identidades nacionais e a nova cultura política.♦

O Comité de Dirección do GEC reunido na Fundación Fries Fargas, en Barcelona.

Borrarse do mapa

Coincidencia tras coincidencia, as reunións do GEC venían elevando o diapason da política do estado. En Xullo viña de pecharse o *Egin*, en Setembro tiveron que comentar a trégua de ETA, agora a actualidade kurda impuxo parte do temario. Pero nada é alio, nen casual. Primeiro porque a idea nacionalista que une ás tres forzas ten moito que dicer sobre a diáspora kurda, porque os tres movementos nacionalistas padeceron exilio e saben o que é operar na clandestinidad acollidos ao asilo e a solidariedade doutro países.

O permanente marteleo destes meses fronte a calquer iniciativa nacionalista, só podería levar a unha conclusión política: son forzas que deben autodisolverse para que as cousas funcionen no bipartidismo estatal. Que o final da actividade de ETA ia destapar a verdadeira esencia dos problemas postergados en 1977 é algo sabido. A proposta nacionalista, que adquire un novo impulso cando perde a contaminación da violencia, pon agora en solfa as conviccions democráticas de quen

sempre aseguraban que en democracia pódense defender e levar a bon porto todas as ideas se teñen referendo popular.

A proposta de BNG, PNV e CiU vai na liña de afianzar esa cultura democrática. Beiras asegurou en Barcelona que o nacionalismo xamais poñería en risco as liberdades democráticas, pero iso non podía significar renuncia ás conviccions propias e ao que lle dá sentido e existencia: a loita pola soberanía nacional. A insistencia do GEC en propor unha nova cultura política, basada no diálogo permanente, é respondida de contínuo coa agresión verbal e o despropósito político.

Collidas desde Xullo co pé cambiado, as forzas estatais non dan articulado unha resposta que non sexa o vello discurso unitarista, que en ocasións semella nacional-católico, como cando o coruñés Francisco Vázquez pide que "a Constitución a garde Deus moitos anos". Frente a ese tancredo político as forzas nacionalistas seguen facendo propostas,

entendendo que o modelo autonómico híbrido articulado en 1978 chegou ao punto de esgotamento, e que a realidade da existencia de nacións recoñecidas no texto constitucional, ten que implicar un meirande grau de soberanía.

Algunas propoñen adiantar as eleccións xerais para poder debuxar unha nova mayoría no Estado, como se esa fose a panacea para esluir os problemas, e como se o articular a realidade plurinacional dependese de ter que pactar ou non con PNV e CiU. Ese amosar aos nacionalistas como simples xogadores de vantaxe é o principal erro que cometan os voceiros estatais porque significa que xulgan a democracia como un xogo de imposicións, de xeito que tendo maioria en Madrid, aplástase calquier vontade das nacións. Seguir por esa senda, cando a aposta basca é tan forte, Pujol continua en Cataluña e a forza do nacionalismo en Galiza segue medrando, é un erro que a realidade acabará por correxir.♦

Que balance fai do resultado de sete meses despois da sínatura da Declaración de Barcelona por CiU, PNV e BNG?

O balance político é extraordinario, e ainda que iso sempre se di é unha realidade da que nós mesmos nos sorprendemos. Cando planteamos estes encontros pretendíamos unha reflexión, unha posta en comun e marcar liñas estratégicas pero non marcar as pautas do debate político do Estado. A Declaración de Barcelona nos meses posteriores, e mesmo nos próximos anos, situou a axenda do debate político. Propostas alternativas completas, e abertas ao diálogo, como as nosas non as hai. Hai discusións sobre aspectos do que nós falamos (federalismo, confederación, etc...), pero non unha alternativa global.

Falouse da posibilidade de integrar outras forzas ás iniciais, agora que se constitue o Comité de Dirección desbótase?

Unha cousa é a estrutura na que centramos o noso ámbito de traballo, que como único nome que lle damos é o de GEC (Galiza-Euzkadi-Cataluña), para non copiar o nome histórico de Galeuzca, e outra cousa é a Declaración de Barcelona, en tanto que esta aporta ideas sobre o recoñecemento do carácter plural do Estado español e tamén das nosas realidades nacionais, culturais e lingüísticas a nivel europeu, e aporta ideas sobre como traballar e entendernos, o que chamamos *nova cultura política*. Iso non pode ser patrimonio noso, e pretendemos que vaia máis alá da nosa propia organización. Para entendernos, no GEC hai unha área de traballo sobre fiscalidade e financiación, e sobre esta mesma cuestión nós, como Convergència, tamén temos grupos de traballo para o mesmo tema co Partido Andalucista. A Declaración de Barcelona non é un patrimonio de PNV, CiU ou BNG, pero a estrutura de traballo entre nós tres reforza o traballo e dálle más coeréncia.

Pere Esteve insiste moito na idea da nova cultura política, e semella que a esa oferta de diálogo permanente se responde desde as formacións estatais e nos medios de comunicación con contundencia.

Esas reaccións desafadoras déronlle unha dimensión pública extraordinaria á Declaración. A sua importancia intrínseca radica en que os temas que tratan no nervio do que hai que resolver. Porque é ben seguro que ten habido documentos mellores pero que non tiveron a mesma sorte e difusión. A agresividade en xeral só responde a un sentimento de debilidade e ao desexo de conservar un *status quo*, sendo incapaces de ver como as cosas progresan e mudan. Esa é a gran contradición na que se encontran os nosos oponentes (PSOE e PP) e os seus entornos mediáticos: non plantean alternativas que non sexan más do mesmo ou pequenos recortes. Probabelmente fan isto porque defenden un proxecto que posibelmente non é o

Coordenador Territorial de Convergència Democrática de Cataluña, Josep Camps é unha das tres persoas que más traballaron (con Ricardo Ansotegui -PNV- e Francisco García -BNG), para que a reunión tripartita da Declaración de Barcelona saise adiante. Membro do Comité de Dirección recién eleito, Josep Camps considera que non é menor a influencia destas reunións no avance no proceso de paz en Euskadi

XAN CARBALLA

inicial, senón que é a Constitución do 78 despois de terle botado moita auga ao viño.

Como condicionan os resultados eleitorais os acordos entre as tres forzas, ou o GEC é un organismo blindado a esas continxencias?

Os medios que se oponían a estas reunións dixerón desde o principio que sería algo circunstancial e con carácter eleitoralista e que duraría até as eleccións bascas. Agora volverán dicer o mesmo. Está claro que non é así: en Santiago falamos da estrutura organizativa e agora poñémola en marcha coa vontade de seguir adiante. Nós tres somos partidos nacionalistas e como tales sabemos que o tempo é un aliado porque temos que ser corredores de fon-

do. As circunstancias dun resultado eleitoral non nos determinan. Un bon resultado empuxa as nosas alternativas, é obvio, e se é malo podemos cuestionar algunas persoas ou determinados aspectos, pero os procesos en si, cando adquiren unha dinámica, como a que xa temos agora, seguen adiante.

Democracia como seguro

En Xullo pasado Xosé Manuel Beiras falou do comezo da segunda transición. Estamos nese camiño?

Estamos, dígase cunhas palabras ou outras. Para nós un dos parámetros deses vinte anos era conseguir que a democracia española, con riscos como o que supuxo o golpe de estado do 23 de Febreiro de

1981, fose unha democracia homologábel con Europa occidental, non só no papel, porque iso é un seguro de vida para os nosos planteamentos. Na memoria histórica do nacionalismo catalán sempre hai unha lembranza de que ante calquier momento de avance houbo un sable que nolo parou. Para nós garantir que o Estado español fixese un proceso democrático forte, capaz de modernizar as suas estruturas sociais e económicas e incorporarse a Europa é sumamente importante. Esa meta conseguiuse xa. Daquela é un bon momento para revisar as formulacións iniciais do modelo de Estado. Reconocemos que o ordenamento constitucional permite un xogo más importante do que se fixo nestes anos, pero hai que avanzar no recoñecemento do carácter plurinacional, pluricultural e plurilingüístico.

Cando se cuestionaba o futuro do GEC e da Declaración de Barcelona, dicíase que Unió Democrática tiña unha representación menor, e que non estaba Durán i Lleida. Agora está no Comité de Dirección e como quen di sae na foto.

Os encontros foron ao comezo bilaterais de Convergència e PNV, Convergència e BNG e PNV e BNG. De aí sae a idea de reunirnos a tres e recuperar a tradición histórica de relación entre os nacionalismos. Así traballamos uns meses. Cando xa ia bastante avanzado o traballo Unió pediu integrarse e ningúen puxo problemas, pero PNV e BNG querian que a nosa preséncia fose como CiU, como coalición comun, e manter a estrutura a tres. Facer esta mudanza sobre a marcha explica que parecese que Unió tiña menos participación, que non descoñecemento de acordos e documentos.

A diversidade ideolóxica das forzas que componen o GEC tamén se sinala como un punto débil.

A miúdo as diferencias se magnifican poñéndonos clichés a cada un de nós. Cando nos coñecemos dámmonos conta de que non estamos en caixas estancas. Os partidos nacionalistas, pésie a que non sexamos movementos globais que repre-

sentan a toda a sociedade, como o noso aglutinante é o recoñecemento do carácter nacional dos povos dos que formamos parte, fan que esa idea agrupe colectivos con sensibilidades ideolóxicas bastante distintas. O que quer dizer que somos más permeábeis a poder compaxinar certas relacóns. Pode haber ámbitos nos que eu me podería sentir más perto de partidos cos que temos relacóns que con membros da miña propia formación.

Para a historia quedará que a Declaración de Barcelona é o preámbulo da posibel paz en Euskadi, porque mesmo a trégua de ETA coincidiu coa reunión de Bilbao en Setembro.

A trégua prodúcese por razóns que van máis alá, e a Declaración de Barcelona non é causante dela, seria unha vaidade sen sentido díilo. Pero estou convencido que a Declaración, polo que di e como se di, tivo a sua influencia. Teño para min que é algo máis que coincidencia que se dese a coñecer cuando nos reuniamos en Bilbao.

Difusión internacional

Vostedes falaron de difundir internacionalmente o acordo, nas embaixadas e nos foros europeus. Iso provoca más ronchas que nada.

En xeral si, pero a teima de Puigdemont conseguiu que se vencese aquela animadversión a que tivésemos presencia no mundo. Teñen que acostumbrarse a aceitar que o noso mundo é o mundo e nós imos estar presentes en todos os ámbitos. Métodos para isto? Através de todo tipo de entidades galegas, bascas e catalanas que hai na emigración; con movementos de interese estratéxico cultural cos que podamos ter relación de índole económica ou universitaria; relación con internacionais determinadas das que formamos parte alguns dos partidos do GEC,... Iremos desenvolvendo moitas opcións, e aproveitaremos todas as ocasións que nos brinden as víasx que facemos, para difundir a cultura da Declaración de Barcelona. O propósito deste ano non é a publicidade, pero se a presentación dos puntos comuns do programa europeu en Estrasburgo require meirande difusión farase. Nas embaixadas non está previsto como se informará pero será cun carácter discreto. Xa no seu momento lle mandamos os documentos.

Vostede estivo traballando na campaña a prol dun euro plural, que tivese en contas as lenguas minorizadas. Como é a recepción en Europa á reivindicación nacionalista?

Realmente a Europa na que nos movemos non é moi receptiva á plurinacionalidade do Estado español. Pénse que España é un Estado unitario sen máis. O que significa que temos que facer un grande esforzo de información. Pero é certo que naqueles lugares onde hai planteamentos de índole independista, federal ou autonomista os procesos basco e catalán son coñecidos. ♦

O PP ainda non desaprobou a conduta do seu alcalde que pretende expulsar da vila ao único concelleiro da oposición

A cruzada antimarxista volta aos Blancos

• A. EIRÉ

Emprende unha campaña contra o único concelleiro na oposición, o socialista Xosé Rodríguez, "por ser a sombra marxista", para facelo dimitir e marchar do povo. Convoca manifestacións, trata de impedirle a entrada aos plenos, ameaza, coaccion... Pero a cúpula do PP non deixou escotar unha voz de desaprobación. Tampouco sae nos medios de comunicación estatais. Que pasaria se na vez de alcalde do PP dos Blancos, Xosé António Rodríguez, fosse un alcalde nacionalista en Euskadi?

Xosé António Rodríguez Fernández, alcalde dos Blancos, ten cara de antroido, cachuchán con ollos rebouchados. Semella unha clonación de Don Felisindo, o crego de Tamaguelos, de quen se inspira políticamente até nomealo seu *Pai Espiritual*. Despois de nove anos de alcalde, aos seus 31 anos, non sabe moi ben onde milita. Afirma escutar voces da Virxe que unhas veces lle pide a dimisión e outras o anima a continuar. Como Pitita Riduejo, como Ruiz Mateos, como Fernando Savater. Están de moda en toda a capital os visionarios.

Aquanto sete anos no seminario, non pasou de Filosofía, e afirma que xa recebeu as ordes menores. Fai profesión da sua fe católica practicante, confesado polos cregos de Tamaguelos e de Campos, ambos os dous do PP, e declara, como Fukuyama que non existen ideoloxías, que "os partidos fanos as persoas, as siglas non teñen lóxica e eu estou cos que traballan".

Militou no PSOE e agora arremete contra os socialistas, porque o seu coordinador provincial "é marxista, foi do PC, polo que vive da filosofía e descoñece os problemas do povo". A sua "profunda fe cristiana" é a que lle fai comear a Santa Cruzada contra o "marxismo" do PSOE, guiado polos seus pais espirituais. Por se non lle abonda, "sente un profundo respeito por Francisco Franco", pero os problemas importantes para el "son os problemas do meu povo: darlle traballo á xente".

Jesus Gil sen apariciones divinas

E postos a darles traballo, ou a cansalos, testán, entróulle a trécoña de conseguir a dimisión do único edil do PSOE no concello, Xosé Rodríguez, "a sombra marxista", segundo a súa propia definición. Primeiramente pediu ás persoas que o apoiasen ante as denúncias de enchufismo e de servilismo deste edil "inimigo do povo". Para o alcalde é lóxico que

Xosé António Rodríguez Fernández, Alcalde dos Blancos.

os funcionarios esteñan con el en todo, mesmo traballando para el sen cobrar, ou que vaian á manifestación cando el lle lo pide: Jesus Gil sen apariciones divinas.

Pero non quedou contento. "Fálláronme como nunca cavilara que o farian", dixo o alcalde. Menos da metade dos vinte traballadores do concello congregáronse, fronte a cachola de Baltar que preside o vilorio, por mandato do alcalde.

Média dúzia de veces anunciou a sua dimisión. Pero o crego de Tamaguelos e o de Campos dixérone que non. Tamén seica lle falou a Virxe con idénticas palabras, non se sabe ben se usando a voz destes seus "interlocutores". Así que decidiu "darle outra oportunidade ao povo para que lle demostrasen que o querian". "O que necesito é amor", afirmou. Pero, na vez de apontarse ao programa de *Antena 3*, decidiu convocar unha nova manifestación contra os socialistas para pedir a dimisión do único edil e a sua marcha do povo por "traidor".

O Sábado 13 de Febreiro congregou a máis de duascentas persoas diante da casa consistorial para que o aclamasen. Havia pleno. O concelleiro socialista, acompañado dalguns corresponsarios, só puido entrar sano e salvo gráciás á Guardia Civil. Despois o alcalde, Xosé António, saiu ao balcón a arengar aos seus fideis. Deulle as gráciás e mostrouse "orgulloso do

meu povo". Recordoulles canto fixera por eles, apelou aos instintos grupais e díolle que os convidaba a comer tal prometida. Estaban alporzados. A Garda Civil tivo que traballar a esgalla para impedir que os socialistas fosen amoquetados.

O alcalde saiu acabalgando ás costas, como toureiro español, dos seus que, coma nas corridas, collerán unhas migallas do triunfo, rua de Baltar abajo. Pero Xosé António non estaba feliz e xuraba vinganza contra o PP. Falaba de casas: el da de Franqueira, Vitorino da "Casa de Touros".

Só o acompañaran no seu acto triunfal contra a democracia Isaac Vila, ex alcalde de Xinzo e ex-vicepresidente da Deputación condenado duas veces e o alcaldable tamén de Xinzo e deputado autonómico do PP, López Casas.

A vinganza de Xosé António contra o seu partido vai ser morrocota. Xa non se vai. Non lle pode fallar á Virxe e aos cregos. Senón que "vou pedir que nas eleccións europeas e autonómicas nos Blancos ningún vote para ninguén".

Baltar, que preside o lugar, que ten ao seu nome a rua principal e tamén o edificio mais senlleiro, tampouco foi apoialo. Pero iso tanto ten: "Baltar non está obrigado, non é parlamentario, eles sairon eleixidos cos meus votos. Eu son de Baltar e punto". Baltar e PP calan, logo, outorgan.♦

A Xunta rexeita xestionar as concas hidrográficas

A Xunta non quer asumir as competencias das concas hidrográficas dos ríos que compartimos con outras comunidades pero que discorren polo noso país sob excusa de que hai que garantir o principio de solidariedade. A Administración galega esqueceu que os proxectos hidrográficos que xestiona o Estado por estar en ríos compartidos obriga a tramitálos en Urvieiro e que a viabilidade de moitos proxectos vese en entredito porque a Administración central non quer realizar algunas obras hidráulicas. Un exemplo é o regadio para a pataca na Limia, que o Estado non acomete e que a Xunta tampoco pode levar adiante. En troques, o Goberno galego si asumió competencias relativas a Xustiza, Instituto Social da Marina e profesorado de centros penitenciarios. O custe das novas transferencias é de setecentos millóns de pesetas.♦

O Tribunal Superior ordena demoler un apart-hotel na viguesa praia de Samil

O apart-hotel que está construído nas beiras da praia de Samil é ilegal, a xulgar da Sala do Contencioso Administrativo do Tribunal Superior, que anulou a licencia e ordenou a sua demolición. Outros catro apart-hoteis proxectados na mesma zona que contaban con licencia municipal non se construirán porque o Superior tamén ven de anular a autorización para edificar. A decisión de outorgar licencia correspondeu ao goberno municipal tripartito presidido polo socialista Carlos Príncipe en 1994, pero contou co apoio do PP. O fallo aproveitouno o actual alcalde, Manuel Pérez (PP), para demandar a aprobación da revisión do PXOU, actualmente paralizado.♦

A Xunta compensa con 275 millóns o paro na pesca da sardiña

Mil catrocentos pescadores están os afectados polo paro biológico da sardiña que dura desde o primeiro de Marzo até o remate do mes. Na reunión da comisión sectorial da frota de cerco, celebrada o Luns 15 de Febreiro, armadores, confrarias, sindicatos e Consellaria de Pesca chegaron a un acordo polo que a Xunta compensa o paro con 275 millóns de pesetas. Os mariñeiros recibirán, segundo a súa categoría, 116.126 e 82.863 pesetas. Tamén se financiarán, como pedían os mariñeiros, as cuotas á Seguridade Social. A proibición de capturar sardiñas atinxerá a 191 barcos e se estima, que ademais dos mariñeiros, perto de 1.500 persoas serían afectadas indirectamente pola medida da Xunta.♦

Na empacadora de Vigo recíclase o papel

Mália estar repartindo os contedores de recollida selectiva nas vivendas de Vigo, a empacadora do bairro de Guixar recibe o lixo sen seleccionar. O pasado Venres 12 de Febreiro, perto das catro da mañá, veciños da zona viron como un camión entraba na planta de transferencia cargado de papel. Nas ruas da cidade están instalados contedores de recollida selectiva de papel, vidro e plástico. Xa houbo denúncias anteriores que apontaban que boa parte do material reciclable remata no mesmo destino que os residuos non aproveitables. Por outro lado, os veciños de Guixar continúan mobilizándose tras o anuncio da Xunta de non transladar a empacadora.♦

A Fegamp negócia coas eléctricas unha débeda de 1.500 millóns de pesetas

Que as compañías eléctricas pagan menos impostos municipais que os que lle corresponden é unha teima dos concellos galegos desde hai anos, especialmente polo impacto social e ambiental que causan as obras das empresas e polos altos beneficios que estas recadan. A Federación Galega de Municipios (Fegamp), que preside o alcalde de Quiroga, Xúlio Álvarez (PP), emprende agora unha negociación con Unión Fenosa e Barras Eléctricas Gallego-Asturianas para o pagamento dunha débeda que cifra en 1.500 millóns de pesetas desde 1995. A solicitude ven avalada por unha sentenza do Tribunal Superior de Andalucía, que reconoce que as eléctricas pagan alomenos un 20% menos mensualmente do que lle correspondería.♦

Xúlio Álvarez, Presidente da FEGAMP.

OPINIÓN

OCALAN E O PROBLEMA CURDO

MANUEL MERA

Tanto a Unión Europea como Estados Unidos están comprometidos no secuestro en Quénia do líder PKK, Abdulá Ocalan, unha acción que Turquía viña arrelando desde hai 20 anos, cando a loita do povo curdo adquiriu forma organizada e expresión política. No seu secuestro seica interviron a embaixada grega, Quénia, os servizos secretos israelíes (MOSAD) e os norteamericanos (CIA), ainda que os dous primeiros, temerosos da resposta curda e do seu despréstíxio internacional, lávanse agora as mans e bótanse as culpas mutuamente, mentres USA e Israel calan a boca.

Pero, non menos responsabilidade neste tema ten Itália, que cedeu ante a presión Turca, obrigando a Ocalan a deixar o país, depois de negarlle o asilo político, e outro tanto fixeron os Paises Baixos. Con anterioridade unha postura semellante tivera Siria, país no que Ocalan viviu durante unha década, que cedeu á chantaxe Turca por mor da utilización das augas do Eufrates e Tigris. Son feitos que amosan até que punto no proceder dos Estados xa manda a economía, sobre a solidariedade e os dereitos democráticos fundamentais, mesmo por riba das diferencias políticas. Algo que deberá ser preocupante. Queda asemade en evidencia, como certas alternativas progresistas ou de esquerda foron debilitadas ideologicamente, e que hai unha convivencia imposible entre neoliberalismo e solidariedade. No caso curdo, todo indica que pinchou a terceira via socialdemócrata.

Sobre o tema curdo resulta exemplarizadora a postura dos grandes partidos estatais e do chamado nacionalismo periférico (bascos, cataláns e galegos). Mentre que o nacionalismo basco se comprometía co povo curdo e contra a represión, permitindo a realización no vindeiro mes de Xullo dunha reunión no Parlamento Basco da Asemblea Nacional Curda (no exilio), desde o PP e PSOE se desacreditaba esta iniciativa acusando aos curdos de terroristas e ao PNV, EE e EH de perjudicar á economía basca. Os partidos estatais, na práctica, compórtanse como aliados de Turquía, dun réxime repressivo, negador de dereitos fundamentais e do pluralismo étnico; e poñendo asemade os cartos por riba de calquer actitude humanitaria e de xustiza. Os nacionalistas, que eles acusan a cotío de in-solidários e peseteiros, amosaban que os dereitos fundamentais, o respeto a outros povos e ás persoas, é un dos alicerces do seu comportamento político. Esta iniciativa apoiase tamén desde o PNV, unha

forza que non se pode considerar marxista, pero que hai moitos anos que mantén unha postura de solidariedade con outros povos. Teño estado con representantes deste partido no Curdistán ou nos campamentos do Polisario en Tinduf. Amosa isto até que ponto, mesmo as forzas nacionalistas más moderadas, son hoxe sinónimo de progresismo.

'Actitudes como a do PNV mostran até que punto, mesmo as forzas nacionalistas más moderadas, son hoxe sinónimo de progresismo'

Varios meios de comunicación poderosos levan meses preparando á opinión pública para feitos como os acontecidos, presentando ao PKK e a Ocalan como terroristas e culpables da morte de 35.000 pessoas. Satanizando a todo nacionalismo e sacrificando fronteiras artificiais, a fin de debilitar a principal oposición ao proxecto de globalización, desregulación laboral e pensamento único. Non se di ren dos millóns de desprazados curdos, de que se lle nega a este povo todo dereito nacional, que se reprime a sua cultura e lingua, que o seu país está ocupado militarmente, que centos de aldeas foron estragadas pola artillería e que miles de aldeans foron executados sumariamente por simpatizar coa guerrilla.

Turquía conta cun importante apoio nos Estados Unidos e Alemania que teñen grandes intereses económicos, e son os seus principais fornecedores de armas. A OTAN mantiene asemade bases neste estado desde as que se realizan cotizas bombardeos sobre Iraq, tampoco din ren cando o exército turco realiza periódicas invasións, sobre o noroeste deste país satanizado, coa disculpa de perseguir á guerrilla do PKK.

'No caso curdo, todo indica que pinchou a terceira via socialdemócrata'

A detención de Ocalan pode ser no inmediato, e nunha primeira ollada, un mazazo para o PKK pero a medio e longo prazo non fai máis que botar máis leña no lume do problema curdo. Fai do líder Ocalan un mártir pra todo o seu povo, sexan ou non simpatizantes da sua organización, e dalle dimensión internacional a súa causa, evitando facer desta loita un problema interior, como sempre

pretenderon os gobernos turcos. Cando aprenderan os imperialistas, e os aprendices deles, que a reivindicación de soberanía por parte dos povos sen estado non pode ser como saída a represión. Xa é hora de que se solucione o problema curdo! A proposta do PKK e da Asemblea Nacional Curda de constituir unha confederación con Turquía, parece a saída máis axeitada no contexto actual, e a máis moderada posibel. ♦

MANUEL MERA é Presidente da CIG

Curdos exiliados en diversos países protestaron quemándose con gasolina. Este manifestante ondea, en Berna (Suiza), a bandeira curda, prohibida en Turquía.

Recole a necesidade de artellar o territorio desenvolvendo comarcas e parróquias

A participación cidadá na toma das decisións centra o programa marco do BNG para as municipais

♦ P.C.

É imprescindible establecer as medidas necesarias para erradicar dos concellos e das deputacións as prácticas caciquis e clientelares, asegurando un trato sen privilexios e igualitario para todos os cidadáns". Esta declaración de principios encabeza o programa marco que o BNG ven de apresentar para as eleccións municipais do próximo mes de Xuño. Un texto de más de medio cento de páginas nas que os nacionalistas van debuxando as suas propostas de acción de governo arredor de catro eixos básicos: democratizar os concellos, desenvolver as comarcas e parróquias, promover a recuperación da conciencia nacional e encetar políticas de xestión municipal dirixidas a rendibilizar os recursos de cara á promoción económica e do emprego.

A necesidade de democratizar a vida municipal potenciando a participación cidadá é un dos aspectos centrais do programa marco co que o BNG concorre ás eleccións municipais. No próprio texto especificase que esa participación "non se limitará á consulta previa sobre os proxectos municipais en calquera área de governo, senón que percurrá implicar no posibel aos colectivos sociais interesados na sua execución".

Para acadar este obxectivo, que supón mudar as fórmulas de acción política que se viñan aplicando até o de agora, os nacionalistas prevén reforzar a organización social potenciando, xa que logo, o tecido asociativo. Botando man da lexislación, propónse a creación dun *Registro Municipal de Asociacións*, artellar o *Regulamento Orgánico do Concello* e o *Regulamento de Participación Cidadá*.

Trátase, tal e como explica o programa, de plasmar os direitos e mecanismos de acceso á información municipal, as fórmulas de participación ou o recoñecimento das entidades representativas a nivel social e os organismos de participación, nomeadamente os Consellos Parroquiais e os Consellos Sectoriais.

Artellamento territorial

De feito, parróquias, distritos e bairros urbanos son entendidos, non só como ámbitos de organización através dos que se concreta a acción municipal e a participación, senón tamén como entidades através das que se pretende consolidar a organización territorial do país. A estes organismos dótaseles "dependendo do nivel de desenvolvimento do tecido social"- de capacidade para axudar a elaborar, debater e facer un seguimento e avaliación dos planos de actuación municipal e das partidas orzamentarias adicadas a obras, servizos, do-

tacions e infraestruturas a realizar.

A vertebración territorial complétese co desenvolvemento das comarcas. Para iso, demándase da Xunta de Galiza a promulgación "urxente" dunha Lei que recoñeza a sua personalidade xúridica, ao tempo que se solicita que se lle dote dos medios humanos, económicos e financeiros necesarios para o seu funcionamento.

En todo caso, mantendo o compromiso de potenciar a participación, no programa sinálase que para levar a cabo o proceso de comarcalización tratarase de acadar o máximo consenso, contando cos concellos afectados. Ademais, prevese comenzar por aquelas que xa están "perfeitamente definidas no social, cultural, económico e xeográfico". Deste xeito, os nacionalistas pretendan que as comarcas vaian asumindo a

maior parte das actividades que na actualidade desenvolven as deputacións.

Desenvolvemento local

O BNG concibe aos concellos como dinamizadores económicos e de creación de emprego. Para iso, partindo do que no programa denominan como "utilización racional, equilibrada e dinámica do conxunto dos recursos físico-naturais, humanos, culturais e financeiros", propoñen reforzar a estrutura empresarial, mellorar a formación dos traballadores e empresarios, potenciar as relacións inter-empresariais, integrar actuacións de promoción dirixidas ao medro da actividade económica ou a posta en marcha dunha "política de ordenación da actividad empresarial que se axuste ás características, volume e distribución espacial da demanda".

Pero para pór en marcha cal-

quería política de carácter municipal, os nacionalistas entenden que os concellos deben contar con capacidade financeira dabantos. De aí que demanden a aprobación dunha nova lei de facendas locais acorde coas especificidades galegas e que proponan modificar a legislación tributaria da Administración Local para garantir "o direito" dos cidadáns a acceder a "un nível de prestacións de bens e servizos públicos locais".

Ao tempo, o programa recolle a necesidade de actualizar o Imposto de Bens Inmóveis, a implantación de impostos locais axustados á realidade económica dos cidadáns ou a substitución do IAE por outros tributos. Todo un conxunto de medidas de carácter global dirixidas a achegar a xestión política aos cidadáns de cara a "garantir unha base sólida para a asunción do goberno galego, avanzando no camiño da autodeterminación".

O 13 de Marzo apresentará nun grande acto os seus obxectivos eleitorais

O BNG xa ten perfilada a sua precampaña eleitoral. Ademais das distintas presentacións de candidatos, o 13 de Marzo terá lugar un grande acto no que apresentará os seus obxectivos eleitorais, tanto municipais como para Europa. O seu voceiro nacional, Xosé Manuel Beiras explicará o contexto político actual e os obxectivos do BNG. O alcalde de Allariz, Anxo Quinta-

na centrarase na política municipal que levará a cabo o BNG e Camilo Nogueira, candidato ás eleccións europeas referirse a necesidade de que Galiza conte con representación en Europa ao tempo que pon ao descuberto a política que o BNG ten elaborado para Bruxelas. O acto será apresentado por encarno Otero, candidato á alcaldía de Compostela.

No mes de Abril terán lugar unhas xornadas de debate centradas na política municipal á que asistirán os integrantes de todas as listas. No mes de Maio os nacionalistas celebrarán unha convención interna cos candidatos para fixar os criterios técnicos que van rexer durante a campaña eleitoral propiamente dita.

O Governo admite o abandono da via Monforte-Ponferrada

Desde 1963 non se renovou o traxecto ferroviario Monforte-Ponferrada, segundo admite o Governo en resposta ao deputado nacionalista Francisco Rodríguez. As obras que se están a levar a cabo teñen a intención de evitar os descarrilamentos e suprimir a limitación de velocidade, imposta polo mal estado da via. Para o BNG, o Governo reconoce implicitamente que os últimos descarrilamento produciríronse polo estado deste traxecto. Francisco Rodríguez aponta que os planos da alta velocidade neste traxecto levarían aparellados a modificación do trazado.

Por outra banda, O Governo sinalou que a Xunta debe solicitar fondos comunitarios para sufragar parte dos investimentos acordados no convenio que asinou con Renfe en Agosto pasado. ♦

A Xunta principal benefactora da Telefónica e esta do Xacobeo

A Xunta financiou grande parte dos investimentos que a Telefónica realizou no rural e agora correrá con parte dos gastos da modernización dos concellos localizados nas rutas xacobearas e que custarán 5.500 millóns (a Xunta non precisou canto aporta). A cambio, a compañía de servizos será o principal patrocinador do Xacobeo, xa que investirá en publicidade setecentos millóns de pesetas e incluirá unha referencia gráfica ao Xacobeo no resto da sua publicidade. ♦

O TSXG paralisa o derribo de chabolas na Coruña

O Tribunal Superior de Xustiza de Galiza ditou un auto o Luns 15 de Febreiro no que confirma a suspensión da orden municipal de derribos de chabolas no bairro de Labañou. Os derribos comenzaron a principios de Febreiro mália o pronunciamento do TSXG o 5 de Febreiro atendendo ao requerimento dun grupo de afectados. Os responsables do concello, que proxectan a construcción dun novo tramo do paseo marítimo, comenzaron por derribar aquelas cuxos propietarios aceitaran as indemnizacións. Os que gardaban gando nas chabolas cobraron cincuenta mil pesetas e os que vivian nelas, trescentas mil.

O TSXG considera que o interese público das obras non precisa de tanta urxencia e argumenta que a decisión dos derribos foi tomada polo alcalde Francisco Vázquez en solitario. ♦

Membros da candidatura municipal do BNG en Compostela.

A. PANARO

Pensa que é un xénio, atacado por unha repentina fama

Horácio Gómez xoga a facer política

• B. LAXE

Cando chegou á presidencia do Celta, froito dun golpe de estado interno, non quería falar en público e afirmaba que o seu posto estaba no despacho. Despois atacouno o virus da fama que non só o levou a converterse en *peregrin mediático* senón a crerse un xénio da política.

"Mentres presida o Celta non se me pasa pola cabeza entrar en política. Estou por encima das siglas", afirmaba Horácio Gómez hai tan só cinco meses. Non sabemos se foi o Camiño de Compostela, como dixo Cesar Lendoiro, que transmuda á xente que o anda, o que o fixo trocar tan radicalmente de postura. Ou millor se foi Cuiña Crespo falándolle ao ouvido das posibilidades de "auxiliar ao Celta se se metía en política". Ou se foi algun dos seus directivos, relacionados co urbanismo os que lle abriron os ollos ás posibilidades de negocio desde o traballo político.

Secadra foi a convención de todo. Horácio Gómez nunca tiu moi clara a división entre o público e o privado, algo que lles pasa aos comenéncias. Hai poucos meses pretendía que o concello esmendrellase o estadio de atletismo facendo campos de entrenamento que lle serían cedidos ao Celta. Despois pedia que lle construisen un novo campo de fútbol nas aforas. A zona de Balaidos constituiríase nun grande roscón urbanístico. Os campos municipais da Madroa tamén

Horácio Gómez.

que foron desbaratadas pola presión vecinal.

Pero secadra o que lle fixo mudar de postura a Horácio Gómez foi a fama. Eso tan intanxible e volátil que ventoa o siso e leva ao desvario a moitos homes. A boa marcha do Celta, sobre todo en Europa, trabuqueteou á persoa do seu presidente ao primeiro plano informativo. O éxtase mediático chegou coa sua peregrinaxe a Compostela. Horácio, como antes Lendoiro, moito más curtido e espabilado, foi inducido a crecer un xénio capaz de gañar todo co Celta gracies á sua xestión.

Despois de convencelo e autoconvencelos, é lóxico que comezase a cavilar que a sua presenza no concello é imprescindible para a cidade de Vigo. (Lendoiro comezou a desvariar cando pensou que podía ser presidente da Xunta e Caneda, sempre tan badalocas, afirmou que el faría millor que os políticos. Gil-gileces!)

Feito a si mesmo

Porque Horácio Gómez é un home feito a si mesmo, como o gostou de retratar Cuiña Crespo. Natural do municipio de Tomiño, emigrou de moi novo a Suiza, onde traballou de pinche de cocinaria. Cando volta a Vigo emprégase de chofer de reparto de botellas. Home emprendedor, aos 23 anos mercou un camión cun empréstito familiar. O seguinte paso é mercar unha cafetaría conxuntamente co seu irmán, a *Paquetá*, na

zona das Travesas. Pero onde cimentou os seus negócios foi nos xulgados, a onde acudía ás subhastas de casas e naves de empresas que daban na quebra.

Ao mesmo tempo e, rodeado de persoas tan pouco fiáveis como David Fernández, secuestrado e asasinado por dous policías, que conseguiu unha carreira empresarial paralela á sua, entra no negocio do embotellado de bebidas. Primeiramente *Schweppes*, despois Augas Fontecelta. Pero o seu forte é a distribución de bebidas, con varias empresas ao seu nome, a principal *Digobe*. A sua muller tamén participa en operacións urbanísticas da man dalguns dos membros do consello de administración do Celta ligados ao PP.

Horácio Gómez fai accionista maioritario do Celta despois dun golpe de estado interno que acabou coa presidencia de Ignacio Núñez, ao mercar a mayoría das accións que, ilegalmente, posuía o propio club. Daquela era un home apoucado que non quería falar en público e menos en galego, como todo aldeán colonizado que pensa que chegou a ser algo. Poda que chegara á soalaina da ineptitude enunciada por Peter.♦

A. EIRÉ

Horácio Gómez ten razón

Horácio Gómez está totalmente no seu dereito como cidadán de presentarse como candidato na formación que lle apeteza. É más democrático este xeito de facer política que defendendo os seus intereses sen abrazar publicamente unha ideoloxía e un partido determinado. Quen ainda están na periodo pre-democrático son os afeizados, socios e accionistas minoritarios do R.C. Celta que seguen a esquecer que os clubes son sociedades anónimas, rexidas polo capital maioritario, cuxos socios procuran, directa ou indirectamente, aumentar os seus beneficios.

Precisamente isto é o que afirmou o presidente do Celta o dia que anunciaba a sua inclusión nas listas do PP: "entro no concello para favorecer ao Celta". Todo un enunciado previo de prevaricación que descalificaria totalmente a calquier candidato se a xente non tivese ainda a cegueira de ollar as empresas de espectáculos deportivos como algo colectivo. É a primeira vez que un político declara publicamente que se vai utilizar en beneficio próprio o dñeiro da maioria dos cidadáns sen ter que dimitir.♦

AS CERAMICAS DO CASTRO E AS DE SARGADELOS
ESTAN FEITAS CON TERRAS GALEGAS, AS IDEAS E ACIENCIA QUE LLES PROPORCIONA O LABORATORIO DE FORMAS DE GALICIA E O SEMINARIO DE ESTUDOS CERAMICOS

ENGADINDO UN VALOR 200 VECES SUPERIOR AO DAS SUAS MATERIAS PRIMAS QUEREN SER UN EXEMPLO DO QUE SE PODE FAZER APROVEITANDO NA TERRA OS NOSOS RECURSOS

Di falta de boa fe?

Si, non só polo discorrer do proceso, a sua celeridade nunha parte e a imposibilidade de formular alegacións. As comisións de investigacións formadas negouselles o acceso aos expedientes, cando a lei establece os principios de transparéncia de participación e obriga á Administración a rexirse pola eficácia e o servizo aos cidadáns.

Hai implicacións penais nas irregularidades?

Podería haber prevaricación de demonstrarse que alguém [Baltar] desde o seu cargo, ofereceu facilidades para o acceso ao emprego público a unhas persoas por ser dunha determinada cor política. Contudo, a Asociación non persegue tanto os trazos suxos como conquistar transparéncia.

Hai, en xeral, moitas irregularidades nestes procesos.

En todas as Administracións, desde a local á estatal, pasando pola autonómica. Proba é que a nosa asociación tamén está personada contra unhas oposicións en San Cibrao das Viñas porque se permite ao tribunal introducir unha proba oral se o considera oportuno. Ai parece que hai discrecionalidade coa intención de aprobar aos do PP.

Que opina das afirmacións dos pais dos aprobados segundo as que os seus fillos, por ser fillos de quen son, están más capacitados?

Aqui enténdese mal o que é o pedigrí. Non por ser fillo dunha persoa cun alto cargo significa que se teña un coeficiente intelectual especialmente elevado.

Con todas estas denúncias a xente pode entender que ser do PP é a única forma de aprobar unha oposición.

Si, pero a xente tamén sabe que primeiro aproban os fillos dos que son importantes no PP e despois os fillos dos militantes de base e non hai sitio para tantos. Cómprate ter en conta que en Ourense hai moitos opositores.

É certo que Ourense é unha cidade de opositores, por que?

Ourense carece de estrutura empresarial para dar traballo á pouca mocidade que hai. O agro perde emprego e os servizos non dan para críalo, entón só queda o recurso da oposición. A mocidade de Ourense está condenada a opositar e despois tropezar co cacique. Esta política caciquil fai que moita xente renuncie a opositar á Xunta ou ao Concello e a Deputación porque as prazas están dadas e prefira ir ás oposicións ao Estado, onde non hai tanto nepotismo, tanto enclufismo.

Aqui hai unha economía montada arredor das oposicións.

Si, hai opositores por todos lados, en Canarias, en Madrid... Ourense é a provincia do Estado con máis opositores e isto nótase nos resultados, que son mellores. A Administración non ofrece salarios altos, pero é a única forma de atopar traballo e contido os postos que se ofrecen son limitados. Cómprate ter en conta que hoxe as persoas que recorren aos estudos universitarios moitas teñen que opositar porque non hai emprego para elas.♦

E Presidenta da Asociación de Opositores en Paro de Ourense

Xosefa González Álvarez

'A mocidade de Ourense está condenada a opositar e a tropezar cos caciques'

• H. VIXANDE

UN PROCESO PARA CUBRIR CATRO POSTOS DE TRABALLO NA DEPUTACIÓN DE OURENSE DESCUBRIU UNHA SÉRIE DE IRREGULARIDADES QUE APONTABAN UNHA IMPLICACIÓN DO P.P. NAS MESMAS, DESPOIS DE SACAR AS OPOSI-

Hai accións xurídicas contra a Deputación de Ourense por irregularidades nas oposicións, até que punto ten dimensión este problema?

Desde o principio o proceso chamaba a atención e os opositores participantes percibíanlo. As probas non eran anónimas, chegaban en caixas selladas, os exames eran vulgares fotografías... Había un cúmulo tal de irregularidades flagrantes que calquera era consciente de que non era un proceso transparente.

Que implicación tiña o presidente da Deputación, Xosé Luis Baltar?

Presidiu o tribunal, cando debiu absterse, mália que polo seu cargo podia ser membro. El, como presidente da Deputación, tiña débedas políticas con algunos dos pais do opositores, como deputados provinciais que eran e que o elixiron a el. Tamén tiña débedas co PP. Cómprate ter en conta que as catro persoas que pasaron todo o proceso eran de filiación popular ou estaban moi relacionadas con ese partido.

Foi a única irregularidade?

Houbo moitas. Outra estivo nos tres errores que apareceron na plantilla de corrección dun exame tipo test. Cando unha opositora denunciou os errores, houbo que corregir de novo e, a resultas disto, houbo varias persoas cujos resultados quedaron intactos. Ademais, sete opositores, que coa nova corrección estarían aprobados, non recibieron comunicación de que podían realizar a segunda proba e crendose suspensos non compareceron ao exame. Por outra banda, no exame oral ao fillo da alcaldesa de San Cibrao das Viñas, un dos membros do tribunal ausentouse e, contodo, o rapaz obtivo unha das notas máis altas. Pero na fase final ainda quedaba alguém que non interesaba, unha persoa que levou un cero en galego cando viña de realizar unha proba semellante noutras oposicións recentes e que levara unha nota moi alta en galego.

Di que quedaba alguém que non interesaba, que quer dicer?

Foi eliminándose aos opositores que non eran do PP e logo na

**SICIONES PERSOAS RELACIONADAS CON ESE PARTIDO. A CONSECUÉNCIA DIS-
TO, NACEU UNHA ASOCIACIÓN DE OPOSITORES EN PARO QUE DENUNCIOU O
PROCESO. A SUA PRESIDENTA ABORDA ESTA QUESTIÓN NESTA ENTREVISTA.**

proba oral deron sete puntos aos catro opositores do PP para que puden ser nomeados funcionarios. Todo estaba preparado para desbotar ás persoas que non eran do PP.

Seica o proceso de convocatoria adiouxe en exceso.

Aqui houbo moita demora nos primeiros pasos e moita presa nos últimos. Desde que se convocan as oposicións até que se publican as listas de admitidos pasan seis meses, un mes máis do tempo regulamentado. E desde esta publicación até o primeiro exercicio pasan trece meses, meio ano de exceso sobre o que marca a lei. Pero posteriormente, as probas realizase con celeridade. Tratábase de non dar bazas aos opositores que ian sendo descabalgados, de ir suspendendo aos que non eran do PP sen que puden apresentar alegacións. Así, omítense a publicación no BOE da proposta de nomeamento, cando é preceptivo, e a toma de posesión dos catro aprobados é a velocidade de vértigo, sen cumplir os prazos habituais e legais.

Vostede preside a Asociación

de Opositores en Paro de Ourense, por que se constituiu?

No momento no que aos grupos políticos da oposición, PSOE e BNG, négasselle a lexitimidade para recusar a Baltar como presidente do tribunal, diso que só algun opositor está lexitimado para recusar. Como ninguén quería facelo a nivel particular, había unha sobre opción, deixar pasar e que todo quedase como auga de castañas, ou criar unha organización con personalidade xurídica lexitimada para defender os intereses dos afectados.

E que pasos dan?

Formulamos un recurso contencioso administrativo entre o Tribunal Superior que foi admitida o 27 de Outubro de 1998. Na providencia dictada polo Superior reclámase o expediente administrativo completo, pero a Deputación só envia unha parte, de modo que a Sala ten que facer unha nova petición, ten que dar un segundo aviso. Ese comportamento da Deputación é proba da falta de boa fe coa que actua. Por todo iso, queremos a impugnación de todo o proceso.

NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA

Só unha de cada dez clases é impartida no noso idioma

Os estudantes universitarios piden más aulas en galego

• P. BERGANTINOS

Máis da metade dos estudiantes da Universidade de Santiago considera que o número de aulas recibidas en galego é insuficiente e unha porcentaxe semellante, o 55,9%, pensa que os profesores deberían usalo máis. Son algunas das conclusións do estudo sobre o idioma que ven de publicar o Instituto da Língua Galega. Outro dos datos reflexados indica que o 60% recibiu menos do 11% na lingua do país.

O documento, resultado dun inquérito que se realizou no curso 1995-96 entre a comunidade universitaria, constata que as actitudes lingüísticas "son moi favoráveis tanto cara o galego como cara a sua extensión e promoción". A maioria do alumnado está dacorido con que o galego debe ser a lingua habitual da USC e só o 17,5% o rechaza. Os autores afirman que a partir das repuestas obtidas "resulta claro que a situación existente non é a deseñada polos estudiantes e que a demanda dunha maior galeguización é rotunda".

Se se comparan os resultados coa investigación realizada no ano 1988 por Rodríguez Neira e López Martínez, apréciese unha notoria melloría nas actitudes (+12,4 puntos a favor de que o galego sexa a lingua da USC), pero tamén no uso cos compañeiros (+12,1), na preferencia desta lingua para á docencia (+10,6) e na competéncia (+28,4 puntos). O monolingüismo en castelán baixou do 75,9% ao 61,6% e o 90,1% dos entrevistados declara que pode entender, falar ler e escribir en galego.

O galego-falante arrasta ao uso da lingua propia

Por outra banda, do estudo tira-se a conclusión de que unha persoa galego-falante arrasta máis ao uso da súa lingua que a castelán-falante. Se o interlocutor é un compaño galego-falante, máis de dous tercios do estudiantado (66,9%) usa o galego con el. No caso contrario a porcentaxe non chega ao 19%.

Á par sublíñase tamén a importancia que ten a lingua do docente á hora de determinar a escola do estudiante. O idioma más usado é do profesor que formula a pregunta. Sen embargo os galego-falantes tenden a mostrar unha maior fidelidade á súa lingua, dez puntos por riba da fidelidade declarada polos castelán-falantes (47,9 frente ao 36,5). Neste sentido constátase que o profesor emprega maioritariamente o castelán e só o 18,9 dos docentes declaran usar o galego sempre ou case sempre.

Cómpre sublinhar tamén que é precisamente nas facultades nas que se imparten más clases en galego, nas que os estudiantes usan menos o caste-

O cincuenta por cento dos estudiantes están dispuestos a recibir más aulas en galego.

en galego, maior é a tendencia a considerar que son insuficientes".

Cambio de lingua

O ensino como axente de españolización queda patente na consulta. De feito 8 de cada 10 persoas que aprendieron a falar en galego tiveron que realizar a aprendizaxe escolar en castelán. Pésie a isto recóllese que o 84,5 % dos estudiantes que empezaron a falar en galego son fieis á súa orixe lingüística.

No apartado "cambio de lingua habitual e razones do mesmo" apréciese que más do 10% cambiou o castelán polo galego e só o 3,2 á inversa. No primeiro caso foi "sobre todo por ideología" namentres que no segundo "por razões profesionais". Tamén se sinala que para os castelán-falantes, as razões principais pola que usan este idioma son o costume e a comodidade (69,5%) e que só teñen unha actitude contraria á lingua do país o 0,6%.

"Os estudiantes perciben que, en xeral, os seus compañeiro falan más en galego na universidade que no seu instituto. A administración universitaria, asimismo, está más galeguizada. Sen embargo, os docentes seguen a ser un factor de desgaleguización, pois segundo os alumnos son o único colectivo onde a resposta maioritaria é menor uso uso que no instituto", comentan os autores Maricarmen García Ares, Manuel Núñez, Modesto Rodríguez Neira e Begoña Varela.♦

Nengun centro cumple os mínimos de ensino en galego segundo a Coordenadora de Normalización do Salnés

Libros e vídeos en castelán para materias que teñen que impartirse en galego

A implantación da Reforma non logrou avances perceptíveis na galeguización do ensino nem sequer naquelas materias que segundo a lexislación teñen que ser impartidas en galego. É a principal conclusión do informe que sobre o uso do galego nos institutos do Salnés ven de elaborar, un ano máis, a Coordenadora de Equipas de Normalización Lingüística da comarca. O documento tamén apontan unha serie de aspectos que, "están a ralentizar en exceso, cando non a paralizar, a extensión do uso normal do noso idioma nas aulas".

O estudio pon de manifesto que pésie a aparición de algúns libros de texto no mercado editorial na lingua propia, o galego segue a estar ausente en moitas asignaturas, sendo a sua porcentaxe escasa noutras. "Dase o paradoxo –explica Xabier Camba, membro da Coordinadora– de que non é infrecuente encontrar libros de texto

en castelán de materias que, en principio, deben ser impartidas en galego. Libros, por outra parte autorizados pola propia Administración educativa, que se converte así en infractora da lexislación en materia lingüística promulgada por ela mesma". Camba sinala que a situación "acada límites caricaturescos cando a propia Consellería de Educación remite aos centros de ensino dúctiles de material audiovisual en castelán, correspondente, por exemplo, á área de Ciencias Naturais que debe ser impartida en galego".

Sen regulamento nos Ciclos Formativos

Outro dos problemas que se pon de manifesto nos Ciclos Formativos –que veñen substituir á Formación Profesional (FP) e que no caso do Salnés xa están instaurados na maioria dos centros– non existe nenguna lexislación sobre uso do galego. "A regulación en

canto a normalización lingüística que existía na FP non foi substituída nem minimamente actualizada, e tampouco se adviña nengunha preocupación neste sentido. A consecuencia é a ausencia de material curricular necesario no noso idioma. Debemos ter en conta que os profesionais do futuro están a sair das aulas hoxe, e que os seus dereitos lingüísticos non están a ser garantidos en absoluto", denúncian desde a Coordinadora.

Ao tempo aprécianse certos progresos consecuencia da actitude individual do profesorado. "Tamén se percibe a influencia da publicación e difusión deste informe por cuarto ano consecutivo –explican. Nalguns centros comézase a abordar o problema dun xeito colectivo, e mesmo a propia Administración vese obrigada a intervir con máis decisión no problema". Neste sentido exixen a publicación dos resulta-

dos do inquérito que no curso pasado elaborou a Xunta de Galiza e que o Executivo adopte as actuacións pertinentes en función dos resultados obtidos. "Non é tolerábel a desidia con que a Administración está abordar o compromiso da normalización lingüística no ensino", sinala Xabier Camba.

Igual que en anos anteriores, o informe pon de manifesto que nengun centro da comarca do Salnés cumple totalmente as normativas actuais sobre a utilización do galego nas aulas. No único instituto no que se perciben avances a respeito do ano anterior –un aumento do 10%– é no IES Monte da Vila, do Ogrove e segundo a Coordinadora o plano de normalización lingüística incluido no PEC ten moito que ver nestes resultados. Neste centro todos os grupos superan o 50 por cento de horas en galego e en seis grupos supérase o 70 por cento.♦

COMARCAS

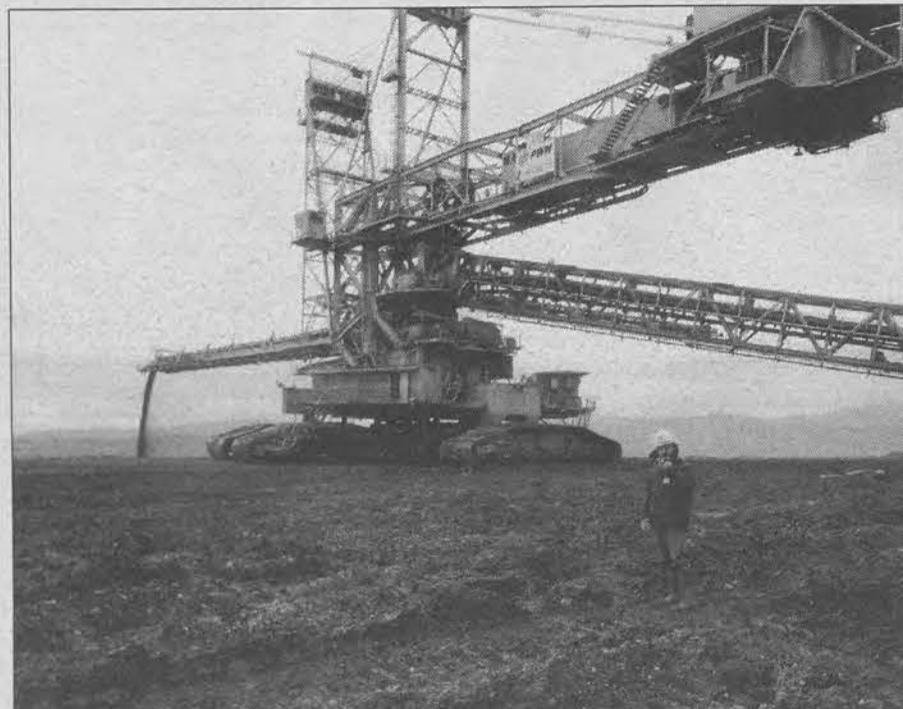
O 22 de Febreiro xornada de paro contra o desmantelamento de Endesa e pola realización das infraestruturas da Xunta

Os sindicatos convocan unha folga xeral nas Pontes

Os sindicatos agardan unha paralización total na vila das Pontes atendendo á chamada a folga xeral convocada polas centrais CCOO, CIG e UGT. A xornada de paro celébrase o Luns 22 de Febreiro e ten como obxectivo a protesta contra o desmantelamento de Endesa, a prol da creación de 314 postos de traballo e a realización das infraestruturas prometidas pola Xunta.

Os sindicatos queren que Endesa cumpra o acordo de prexubilacións, que implicaría a incorporación na factoría das Pontes de 164 traballadores máis outros 150 nas compañías auxiliares.

Igualmente, os sindicatos queren amosar publicamente a sua oposición ao desmantelamento da Empresa Nacional de Electricidade, Endesa. O desmantelamento directivo da empresa é palpábel, así como o abandono sistemático do mantenimento e conservación das instalacións, que coñecen un crecente proceso de degradación. Pola contra, Endesa está a criar cabeceiras industriais en diferentes

As centrais sindicais denúncian o abandono das instalacións.

M. SENDÓN
Desenvolvemento. Para os sindicatos, "o abandono ao que nos ten some-tidos hipoteca a diversificación industrial da vila e a perda de posibilidades para o emprego". As centrais sindicais consideran que as mobilizações levadas a cabo teñen o seu efecto e afirman que "non é casualidá que só cinco días despois da mobilización das Pontes, o Consello da Xunta acelerase a decisión de aprobar o trazado da estrada Cabanas-Goente".

Os traballadores das Pontes sinalan á Xunta e a Endesa como responsables da situación de crise que vive a vila. "Nunca fan nada polo porvir do povo e da sua mocidade, só nos queda a resposta cidadá", afirman.♦

zonas do Estado cun alto valor engadido.

A terceira pata da reivindicación que desembocou na convocató-

ria da folga xeral é a exixencia do cumplimento das promesas da Xunta para que dote á zona de infraestrutura e para que execute totalmente o Plano de

Xosé Castro

contratou
a 60 traballadores
irregularmente,
segundo
un auto xudicial

Un recente auto do xulgado de instrución nº 2 de Ponteareas considera probado que o alcalde, Xosé Castro, contratou irregularmente a sesenta traballadores no concello. Consideráse probado que en máis de trinta ocasións, e a través de decretos, contratáronse a familiares e afiliados do PP.

O auto, que significa a apertura de xuízo oral contra Castro e nove concelleiros más, resposta a querela presentada en Xaneiro de 1997 polo portavoz do BNG no concello, Roberto Mera.

Dos casos de *enchufismo* denunciados, sete afectan a familiares do alcalde, once a familiares de concelleiros, nove a candidatos do PP e outros nove a membros da dirección de Novas Xeracións da vila.

O resto dos afectados son apoderados ou interventores nas eleccións.♦

VENRES 19 DE FEBREIRO

- 9:00 Recepción de participantes e entrega de documentación
- 10:00 Inauguración:
 - Xerardo Abraldes Fernández (Secretario Comarcal de Vigo)
 - Serafín Otero Fernández (Secretario Confederal de Formación)
 - Alcalde do Concello de Mondariz
- 10:30 Ponencia: Formación Continua e Promoción do Emprego en Portugal
 - Presenta: X. Ramón González Boán (Director do Departamento de Internacional)
 - Eugénio Rosa (Economista, Director do Instituto de Formación da CGTP)
- 11:00 Presentación do Estudio: Necesidades de Formación no sector de reparación de vehículos
 - Equipo de Investigación
- 12:30 Mesa Redonda: Situación do Sector de reparación de vehículos
 - Presenta: Segundo González González (Executiva Nacional CIG-Metal)
 - Asociacións Provinciais de talleres de reparación de vehículos de Pontevedra, A Coruña, Lugo e Ourense
 - Xesús Manuel Mosquera Baamonde (Economista)
 - Anxo González Ferreira (Comité de Empresa de Citroën, Coordinador Nacional do Sector de Automóvil da CIG)
- 16:30 Ponencia: Formación e Cambios Tecnológicos na economía globalizada
 - Presenta: X. Ramón González Boán (Director do Departamento de Internacional)
 - David Smathers (Sub-Director do Midwest Center for Labor Research de Chicago, Illinois. EEUU)

17:00 Mesa Redonda: Situación Laboral no sector de venda e reparación de vehículos

- Presenta: Antolín Alcántara Fernández (Executiva Nacional CIG-Metal)
- Alfredo Bocija Serantes (Secretario Comarcal da Federación do Metal de A Coruña)
- Enrique Pérez González (Comité de Empresa de Citroën)
- Teresa Pedrosa Silva (Presidenta do Consello Galego de Relacións Laborais)
- Ramiro Oubiña Parracho (Consello Económico e Social)

18:30 Mesa Redonda: Riscos Laborais no sector de venda e reparación de vehículos

- Presenta: Manuel Domínguez Pereira (Executiva Nacional de CIG-Metal)
- Alfonso Tellado Sande (Secretario Confederal de Saúde Laboral)
- Miguel Duaso Padín (Xefe do Servicio de Seguridade do Centro de Seguridade e Hixiene de Pontevedra)
- Evaristo Rodríguez González (Xefe de Hixiene do Centro de Seguridade e Hixiene de Pontevedra)

SÁBADO 20 DE FEBREIRO

10:00 Mesa Redonda: Situación das Mulleres no Sector

- Presenta: Núria Varela Suárez (Asistencia Técnica da CIG no FORCEM)
- Representantes do Sector de venda e reparación de vehículos
- Investigadores Sociais

12:30 Debate de Conclusións

- 13:00 Acto de Clausura
 - Miguel Anxo Malvido Cabrito (Secretario Xeral de CIG-Metal)
 - Fernando Acuña Rúa (Secretario Xeral da CIG)
 - Representante da Administración.

Mobilización o 22 en Santiago en contra da represión governativa

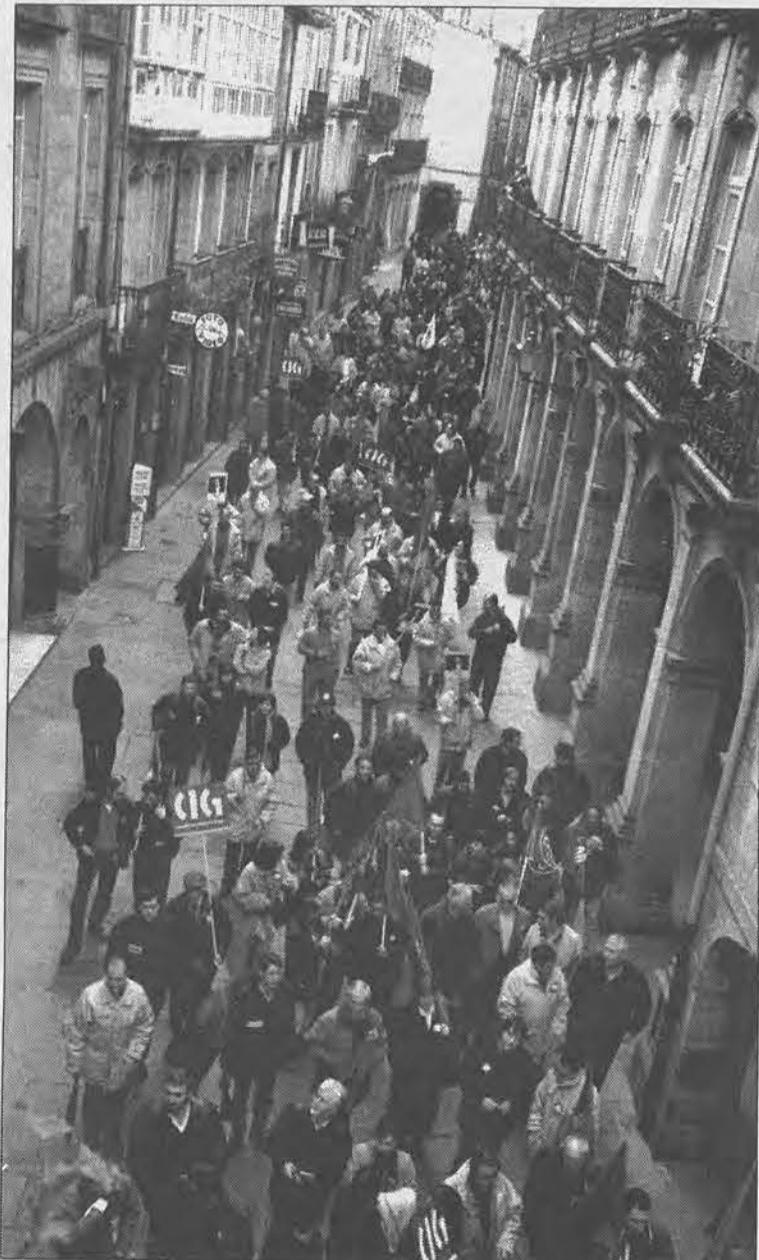
A Federación de Concellos apoia aos gadeiros contra o delegado do Governo

• P.B.

O Xoves 18 celébrase en Mondoñedo o xuízo a Xosé Antón Ledo e Antón Rodríguez a raíz da sua participación nas mobilizaciones contra a supertaxa celebradas a principio do ano pasado. Seguirá lle, seis días despois en Santiago, o xuízo contra Manuel Blanco, para o que a fiscalía pide unha pena de tres anos de prisión. Ao tempo celebrarase unha mobilización que convocada polo SLG e UUAA quer denunciar a represión política que están a sofrer os gadeiros por se mobilizar para defender o seu direito a producir.

A actuación do Governo durante as mobilizaciones en defensa do sector lácteo que se celebraron os días 20 de Xaneiro e 6 e 7 de Marzo de 1998 concretase en 554 expedientes sancionadores. O importe total das penas que se piden por estas denúncias supera os 33 millóns de pesetas e inclue multas de tráfico, que van desde as 5.000 ás 35.000 pesetas, e governati-

vas, que van desde as 40.000 até as 500.000 pesetas. É por iso que os SLG e UUAA impulsaron un manifesto en defensa dos direitos fundamentais que está a ser subscrito por representantes dos sindicatos CIG, UGT e CCOO, os partidos políticos da oposición, a FEGAM e diferentes colectivos sociais. No documento solicítase a retirada das

A. PANARO

Varios centos de traballadores de Telefónica manifestáronse o pasado Xoves dia 11 en Santiago en defensa da estabilidade no emprego. Fontes sindicais consideran que esta falta de garantías (reducción de persoal e subcontratación) perjudican a calidade do servizo e está na raíz de averías como a que a semana pasada sofreu boa parte da provincia de Pontevedra, un fallo inédito nos últimos trinta anos. Os traballadores sinalaron, através de lemas e pancartas, que servizo público é sinónimo de calidade, en canto que a privatización só busca benefícios para os bancos que na actualidade contan co núcleo fundamental da propriedade da empresa. ♦

sancions e a libre absolución de todos os denunciados "debido precisamente as manifestas irregularidades cometidas polas autoridades governativas" durante as xornadas de mobilización. Neste sentido lembran que se inteu impedir que os tractores chegaran aos puntos de concentración, que a policía atravesou furgóns nas estradas para que non puiden circular, que un garda civil ameaçou, pistola en man, a un gadeiro, que foron multados tractores sen estar na tractorada e en puntos nos que nunca estiveron e que existiu abuso de potestade sancionadora ao emplegar multas de tráfico para reprimir aos participantes.

Asimesmo lembran que hai agora un ano, o 14 de Febreiro de 1998, celebrouse en Compostela unha manifestación contra a utilización por parte do Governo das forzas da orde pública para concular e limitar o exercicio de direitos e liberdades constitucionais da cidadanía. "Denunciábase tamén ese dia -continuan- que estas actuacións que se venían producindo en actos reivindicativos organizados polos colectivos de traballadores, estudiantis, veciños, culminaron o 20 de Xaneiro co sucedido na mobilización dos produtores e produtoras de leite: identificación e intimidacións individuais, multas, agresións a gadeiros, políticos e sindicalistas, detencións e incluso ameazas a xornalistas que se limitaban a facer o seu traballo".

Para os dous sindicatos agrários, Manuel Blanco e outros compañeiros que están a ser xulgados son vítimas dunha campaña represiva contra o sector lácteo que atenta contra as liberdades públicas. "Non é un xuízo contra un persoal en concreto senón contra o colectivo agro-gadeiro que reclama os seu direito a producir. O Governo Fraga tiña prometido conseguir un millón de toneladas más de cota para o Estado español que ian repercutir en Galiza. Non o cumpriron e intentan evitar as protestas coa represión", explica un dos seus representantes.

Na mobilización do dia 22 de Febreiro, ademais do SLG e UUAA, organizacións maioritarias, estarán presentes, entre outros colectivos sociais, os tres sindicatos e as forzas políticas da oposición. Despois de manter unha reunión co delegado do Governo, Xan Miguel Díz Guedes, na que recriminaron a actuación das forzas da orde pública, na que recriminaron a actuación das forzas de seguridade, seguen a esperar de que o PP acceda a manter unha reunión con estas forzas sindicais. ♦

O Penedo

MANUEL CAO

Ultimamente, están a saír nos medios de comunicación españoles novas sobre conflictos que teñen como obxecto o estatus xurídico-político de Xibralta. Algunhas xa titulamos esquecido a propia existencia deste Penedo pois, por unha vez, parecía que a modernización da economía española, a apertura cara o exterior, a integración en Europa, a reforma militar e a integración na OTAN acabaría coa continua reclamación e traquinada mediática sobre a españolidade de Xibralta. Parecia que o Estado español era capaz de arquivar as discusións sobre problemas estúpidos e pasaba a ter un papel máis acorde cos intereses e prioridades dunha sociedade democrática e moderna. Pasaron moitos anos e bastou o retorno da parte máis ultramontana e retrógrada da dereita española ao governo para que, de novo, Xibralta se poña no centro da discusión política até poñer en perigo a suposta amizade de J.M. Aznar con Tony Blair. A todo isto, incomprendiblemente, o principal partido da oposición tragou o anzó até o final e tamén parece preocupado e disposto a fazer frente común coas aliancias gubernamentais. Unha mayoría do PP significará a volta ás iniciativas de política exterior de tempos idos que serían a riseira dos aliados europeos e a inmersión decidida en debates do século XIX que son tan queridos ao actual líder do PSOE apoiado polo PP.

Xibralta era o típico asunto que os gobiernos da Ditadura abaneaban en momentos de dificultades políticas internas para arrexuntar diante da "unidade da pátria" a unha población desinformada e fácil de manipular que, acto seguido, se mostraba disposta a loitar para reintegrar o Penedo á "pátria común e indivisibel". Viña sendo como as Malvinas arxentinas, o Sadam Hussein de Clinton ou o Sahara do Hassan II marroquino. É o típico conflito para consumo interno que actúa como sedante para calmar e distraer ou enredar á opinión pública en momentos determinados.

Mais, a volta de Xibralta é todo un síntoma das preocupacións e perspectivas de futuro dunha parte da élite gobernante española. Estos dirixentes sempre actúan á defensiva, á contra tanto frente aos inimigos interiores como exteriores. Están cómodos peleando contra inimigos reais ou ficticios pois, neste xeito, poden reconstruir un sistema político no que hai aditos ou traidores. Non estamos diante de opiniões ou convicciones políticas diversas dos partidos e grupos sociais próximos da democracia. Aquí, a verdade é única e só pode haber aliados ou rebeldes, lei ou cadea. Prosegue a sistemática labour de zapa para destruir os febles intentos de funcionamento democrático nos medios de comunicación, institucións políticas e sociais e tecido social, en xeral. Lembremos, de novo, que na maior parte do territorio español perviven con gran vitalidade todos os símbolos franquistas. Históricamente, a dereita española actuou en clave conflitiva, agresiva e autoritaria e, para moitos, ainda non chegaron os tempos do funcionamento democrático. O papel de Aznar en Europa nada ten que ver xa co da época socialista pero, o máis grave, é o desnorte dun PSOE que parece aceptar as bases nas que se asenta o totalitarismo. Algunhas xa reclaman a volta de Felipe González. ♦

“A volta de Xibralta é todo un síntoma das preocupacións e perspectivas de futuro dunha parte da élite gobernante española”

Os fillos das mulleres emigrantes teñen máis problemas que os fillos de homes emigrantes

Os galegos de segunda xeración tratados como inmigrantes ilegais

• P. CASTRO

Os fillos de emigrantes galegos que desean retornar, para legalizar a sua situación na Galiza, teñen que seguir os mesmos trámites que os inmigrantes de calquera outra nacionalidade. Cunha problemática específica, este colectivo enfróntase a unha Lei de Estraneiría que se lles aplica en igualdade de condicións que ao resto dos chamados "ilegais", non teñen acceso á seguridade social e tampoco a subsídios de desemprego. Frente a eles están os galegos que mantienen a nacionalidade española. Este colectivo, con direito a voto, recibe información distorsionada sobre o país e outorga o seu favor electoral a aqueles que lles tramitan as escasas subvencións ao seu dispor. Pésie todo, cando deciden regresar atopan unha chea de eivas administrativas que os convierten en ciudadáns de segunda.

O pasado Mércores 27 de Xaneiro abriuse o prazo para os traballadores inmigrantes poder legalizar a sua situación. Desde esta data e por un período de dous meses, un total de 30.000 "estraneiros" poden apresentar os seus papeis nas delegacións do Ministerio de Traballo de cada provincia. Sen embargo, na Galiza só un continxente de 190 persoas, 29 máis que no ano 1998, poderán acceder a esta posibilidade.

Galiza figura como unha das comunidades co menor número de inmigrantes, non só do estado español, senón mesmo de Europa. Sen embargo, unha elevada porcentaxe dos que se lle contabilizan son fillos ou netos de galegos que regresan, nas máis das veces á busca de oportunidades de traballo.

Aumento de retornados

Desde o ano 1990 o número de retornados vense incrementando de forma progresiva. A cifra oficial supera xa os 80.000. Un 60% dese colectivo procede de Europa e un 40% de América Latina. Estes últimos son os que sufren, en maior medida, os problemas administrativos derivados da aplicación de leis como a de Estraneiría.

Considerase retornado a quem traballara fóra do estado máis de seis meses e regresara tendo tramitado previamente a baixa consular. Atendendo a esta definición, moitas das mulleres que emigraron cos seus homes non figuraron nas estatísticas ao non poder presentar nengún contrato de traballo durante o período no que permaneceron no exterior.

Problemas legais

A maior parte dos galegos procedentes de América Latina son maiores de 60 anos que chegan ao país atraidos pola propaganda que emiten os medios de comunicación, nomeadamente a TVG. Pero cando baixan do avión, convencidos de que os están esperando, atopanse cunha realidade ben diferente. O seu regreso non está planificado, porque nas oficinas consulares non lles dan información prévia, non disponen de vivenda e tampoco de medios económicos para subsistir.

Lois Pérez Leira, coordinador nacional do Departamento de CIG-Migración, fala de situacións "dramáticas", porque as axudas existentes só teñen vi-

esto é, dous anos. Ao seu entender, ese período é insuficiente porque "precisan de máis tempo para a sua integración".

O problema deriva da lentitude coa que se efectivizan os convénios bilaterais asinados entre o estado español e os países latinoamericanos. Segundo eses convénios, os retornados teñen direito a cobrar pensións en función dos anos traballados, tanto no estado como nos países receptores. Pero os envíos das suas historias laborais adoitan retrasarse en-

tre 5 e 6 anos, co que só poden acceder a pensións non contributivas.

Algo semellante ocorre cando queren acceder a unha vivenda social. Mentre esta competencia depende do estado, os emigrantes retornados figuraban entre os grupos de povoación prioritarios. Pola contra, desde que depende da administración galega xa non son considerados como tal e nos máis dos casos as suas características económicas impidenles acceder a elas. A lexislación exige que se dipón dun

salario medio mínimo, ao que non chegan coas 50.000 pesetas que reciben. A situación das emigrantes é ainda más crítica se non desenvolveron traballo asalariados.

Fillos e netos ilegais

Os fillos de galegos nados no exterior disfrutan da dobre nacionalidade até os 18 anos. Chegada esa idade teñen que optar por unha ou outra. Leira sinala que, para inscribir aos fillos como españoles, os emigrantes tiñan que presentar os seus dados no consulado, pero en pleno franquismo, moitos preferían non achegarse sequer ao edificio onde se ubicaba. Diste xeito algúns xa quedaron sen inscribir. Logo moitos, ao chegar aos 18 anos decidíanse pola nacionalidade do país de acollida.

As dificuldades económicas e as convulsións políticas na América Latina de fin de século propiciaron o seu regreso, acompañados polos seus pais e avós. Así é como do grupo familiar, uns chegan como galegos e outros como simples turistas.

Para legalizar a sua situación, o primeiro paso é solicitar a exención de visado, que tarda entre 3 e 4 meses e que pode ser denegado en aplicación da Lei de Estraneiría. De feito, Leira sinala que é más doado conseguila na delegación do governo de Pontevedra que na da Coruña. Logo teñen que tramitar os permisos de traballo e de residéncia. Pero para conseguir o permiso de residéncia hai que ter un contrato de traballo por un período mínimo de un ano e a xornada completa. Nestas condicións, os máis dos fillos e netos de retornados viñen durante longo tempo como ilegais.

No caso dos fillos de galegas emigrantes danse ainda más dificuldades. Por unha banda, até hai ben pouco, as galegas que casaban con homes de outra nacionalidade perdían a súa propia, polo que non podían transmitirlas aos seus fillos a posibilidade de acceder á dobre nacionalidade. Pola outra, rematou o prazo transitorio através do que se facilitaba o acceso á nacionalidade aos fillos de emigrantes galegas. Alén diso, até hai un ano, para poder optar á nacionalidade, estes fillos ou netos de galegos no exterior tiñan que ter concedido o permiso de residéncia.

Todas estas dificuldades contradín as informacions que desde o goberno galego se venían facendo públicas sobre as axudas destinadas aos galegos no exterior. Pero sobre todo, poñen en cuestión as políticas de reinserción no próprio país. Pésie todo, o censo de emigrantes con direito a voto fóise incrementando nos últimos anos sen que parelló a ese fenómeno se puxaran en marcha medidas que facilitem a sua legalización como galegos de pleno direito.♦

Participación electoral dos residentes ausentes

	1989				1993				1996				
	TOTAL	CENSO	VOTANT.	%CENSO	%ABST.	CENSO	VOTANT.	%CENSO	%ABST.	CENSO	VOTANT.	%CENSO	%ABST.
A CORUÑA	18.222	3.650	20.03	79,97	79,97	38.490	13.164	34,70	65,80	56.206	20.120	35,80	64,20
LUGO	4.600	1.466	31,87	68,13	11.470	4.787	41,74	58,36	17.170	6.061	35,28	64,72	
OURENSE	8.378	2.677	31,95	68,05	21.995	7.163	32,57	67,43	30.705	10.320	33,61	66,39	
PONTEVEDRA	14.240	4.882	34,28	65,72	32.392	11.712	36,15	63,85	45.335	14.834	32,72	67,28	
GALIZA	45.440	17.675	27,80	72,11	104.347	36.826	35,29	64,71	149.424	51.335	34,36	65,64	

Eleccións ás Cortes Xerais. Distribución por provincias nas convocatorias de 1989, 1993, 1996.

Participación electoral dos residentes ausentes

	PSOE			PP			IU			CDS/OUTROS		
	1989	1993	1996	1989	1993	1996	1989	1993	1996	1989	1993	1996
A CORUÑA	1.916	7.150	9.874	468	3.740	8.819	125	183	230	185	188	948
LUGO	806	2.402	3.635	332	1.880	2.018	45	66	71	54	45	324
OURENSE	1.189	3.575	4.697	687	7.897	4.218	42	80	128	121	102	508
PONTEVEDRA	3.695	6.351	8.396	876	4.776	5.302	111	212	241	301	134	838
GALIZA	6.587	19.278	36.493	2.363	18.293	20.357	323	541	670	661	469	2.618

Distribución do voto ás eleccións das Cortes Xerais por provincias e partidos políticos estatais.

Eleccións ao Parlamento de Galiza

	1990				1993				1997			
	PSOE	PP	IU	BNG	PSOE	PP	IU	BNG	PSOE	PP	IU	BNG
A CORUÑA	1.446	999	82	86	3.563	5.756	142	260	4.522	16.141	164	1.125
LUGO	365	324	24	20	1.144	1.683	32	40	1.787	5.080	78	255
OURENSE	369	220	15	16	1.731	2.244	58	119	1.997	6.487	85	481
PONTEVEDRA	1.616	1.051	89	31	2.137	4.408	128	162	3.889	11.254	119	764
GALIZA	3.796	3.294	210	153	8.575	14.091	380	581	12.195	38.962	446	2.625

Distribución do voto nos 3 últimos comicios autonómicos.

Galegos retornados, baixas consulares

	EUROPA				AMÉRICA				
	TOTAL	UE	RESTO	AFRICA	NORTE	CENTRO E SUR	ASIA	OCEANIA	
GALIZA	6.419	1.687	2.389	84	492	1.637	94	36	
A CORUÑA	1.925	326	1.091	9	135	351	4	9	
LUGO	1.800	681	240	64	260	458	84	13	
OURENSE	1.317	328	522	2	44	414	1	6	
PONTEVEDRA	1.377	352	536	9					

A Coordenadora Campesiña Europea critica a normativa comunitária

O proxecto de reforma da viticultura non garante a calidade

A Coordenadora Campesiña Europea está moi preocupada polo proceso de negociación da reforma da normativa comunitária sobre viticultura. A mencionada Coordenadora, na que está integrado o Sindicato Labrego Galego, critica a celebridade coa que se está a levar o proceso, o que non permite o debate en profundidade.

Para a CPE, siglas en francés da Coordenadora, a viticultura é un motor do desenvolvemento rural e debe permitir que se manteña un tecido social e una ocupación equilibrada en cada territorio. Esta función sería ainda más necesaria nas zonas de renda inferior do Sul de Europa. A CPE lembra que nalgúnsas zonas a viticultura é a única alternativa de producción e desenvolvemento rural.

O desenvolvemento do sector debería concretarse através dun "contrato" entre o agricultor, a sociedade e a viticultura co fin de manter o emprego agrario e protexer o medio ambiente.

A CPE considera que os instrumentos básicos sobre os que debería fundamentarse a reforma son os seguintes: control da producción mediante o control da superficie, co fin de equilibrar a oferta e a demanda; frear o proceso de especialización de viñas. Habería, ademais, que asegurar un reparto xusto dos direitos de producción, a fin de

A.N.T.

mantener e desenrolar o emprego, por medio de topes modulados. Esta medida debería aplicarse através dunha xestión pública transparente.

Ligar producción e elaboración

O viño defínese como o producto de fermentación natural da uva e

do mosto procedente das uvas, obtido mediante prácticas etnolóxicas auténticas e tradicionais. A sua orixe debe estar garantida pola doble coincidencia dunha mesma zona de producción e vinificación. É dico, a producción e a elaboración do viño deben estar ligadas a unha mesma rexión.

A Coordenadora Campesiña

afirma que a proposta comunitária actual non proporciona medios de control da producción, non asegura o equilibrio territorial e social e ademais pon en perigo a calidade do viño. A CPE pídelle ao Consello de Ministros europeo que non tome unha decisión apresurada que iría en contra de produtores e consumidores.♦

RAMÓN MACEIRAS

Ditadura económica

Os pensadores de todos os tempos nos asuntos económicos salientaron a relación fundamental entre a economía e a política, polo que se denominou a esta disciplina como Economía Política. Esta relación distingue a obra dos preclásicos e dos clásicos da Economía e inclúe necesariamente ás finanzas públicas, a moeda, o crédito, a banca, o comercio exterior e os pagamentos internacionais, entre outras matérias indispensables.

Os neoclásicos —con excepcións notábeis: Marshall, Pareto, Wicksell, Cassé, entre outros— tenderon un velo sobre o fundamento político da economía e case que a elevan ao olímpo das categorías abstractas, neutras, tecidas con fórmulas e modelos matemáticos e razoamentos puros. Algun estudo aponta que isto foi unha reacción académica ante o pensamento de Marx, quen levou ás suas maiores consecuencias os principios da economía política clásica.

No esmorecente século XX, eminentes economistas do mundo académico —Schumpeter, Baumol, Samuelson, Keynes, Galbraith, entre outros— retomaron a senda da Economía Política e destacaron teórica e pragmáticamente a índole social da cuestión económica. Existe polo tanto unha interdependencia indisolúbel entre a economía, a política e a vida social.

Estas referencias venen a conto agora cando se trata de encontrar supostas separaciones entre os tres procesos da vida humana. Na

prescripción das políticas propriamente económicas, como no coñecido recetario do FMI, recomendándase emendar ou suavizar os efectos das políticas no nivel de vida de grupos sociais considerados vulnerábeis ou marxinaias —que van sendo a maioría polo mundo adiante— mediante programas de asistencia social, espacio de salvamento ou muro de contención ante a inconformidade social. Isto ten o propósito manifesto, ou encuberto, de aillar a chamada macroeconomía do curso da vida social, como se actividade económica non fose a máis social da actividades humanas, o fundamento mesmo do ser, o quefacer e o acontecer da nacións.

O pensamento único difunde a idea de que as crecientes bolsas de pobreza, a permanencia estrutural do paro, as lacras sociais en xeral, son productos aillados, non a consecuencia de determinadas políticas macroeconómicas: as que se están a seguir mundialmente. Os sistemas de contas nacionais dan a impresión de que a macroeconomía vai ben e que, polo tanto, a sociedade

vai ben. Castigasenos mensualmente con cifras de paro, IPC, comercio, industria, etc. Vivemos presos dos índices e, dentro dese marco, semella non haber alternativas fronte

a esta forma de medir o desenvolvimento e o benestar da sociedade.

‘Vivemos presos dos índices e, dentro dese marco, semella non haber alternativas fronte a esta forma de medir o desenvolvimento e o benestar da sociedade’

É curioso que o mundo político só fale de política nestos días. Incluso no campo alternativo. Haberia que dicer que a economía é un asunto demasiado serio como para deixalo só nas maus dos economistas. Surprende ver como, por exemplo, o secretario de Estado de Economía difunde uns determinados resultados, coa conseguinte análise e explicación, e ningúen lle tusa nenné poña reparos.

O aletargamento nesa matéria é xeral. Semella que a próxima campaña municipal estará valeira de contido neste terro. Os profesionais da política non se mollan na matéria económica, nem no modelo de crecimiento, nem na orientación da economía. A política política campa por estos días no eido municipal, como se vivésemos no mellor dos mundos posibéis.♦

A Xunta convoca

200 prazas

para 1.000 vacantes

CCOO ven de denunciar a oferta de prazas de emprego público para o ano 1999, dado que só foron convocadas 200 prazas para cubrir 1000 vacantes. Este sindicato pide que a Xunta ofereza estabilidade aos interinos anteriores ao ano 90. CCOO reclama tamén da Conselleria da Presidencia que se posibilite a promoción interna e que se convoquen as vacantes reais que garantan a estabilidade no emprego.♦

A UE reduce as cuotas do bacallau e da merluza

O Consello de Pesca da UE aprobou unha nova reducción na capacidade extrativa da frota de pesca. O recorte afecta ao 25% do bacallau e un 6% á merluza, espécies moi importantes para a frota galega. O BNG, por boca do seu deputado Bleito Lobeira, protestou por esta reducción e sinalou que "Galiza non existe politicamente na UE en materia de pesca". A ministra de Agricultura e Pesca, Loyola de Palacio, calificou sen embargo de "satisfactorio" o acordo e o Conselleiro de Pesca, Amánzio Landín, manifestou que os recortes realizados "non afectan á frota galega".♦

O IGAPe apoia

cinco proxectos

de incentivos rexionais

O Consello de Dirección do IGAPe remitiu ao Ministério de Economía cinco expedientes acollidos á Lei de Incentivos Rexionais que contemplan uns investimentos por valor de 4.845 millóns de pesetas. Estes expedientes prevén a creación de 218 novos postos de traballo e a consolidación de 316 empregos xa existentes. Durante 1998 o IGAPe conseguiu que se acollesen á lei mencionada un total de 54 expedientes.♦

O Talgo camas

suprimirá postos

de traballo en Galiza

A supresión do expres e a posta en funcionamiento do Talgo-camas reducirá a carga de traballo nos talleres de Vigo e Coruña, labor que será desviada aos talleres privados do Talgo de Madrid, segundo ven de denunciar a CGT. Renfe feito ven de ofertar postos de traballo só en Barcelona, Madrid e Irun. En Vigo poden ser 58 os traballadores afectados e 50 na Coruña que poderían ser trasladados de Galiza en pouco tempo.♦

■ A DEPUTACIÓN INFORMA ■

PROGRAMAS DE AXUDAS E SUBVENCIÓNS
DA DEPUTACIÓN PROVINCIAL DE PONTEVEDRA**Programas de colaboración coas entidades locais
e Bases para as axudas a actividades culturais e deportivas****1 Programa de Acción Municipal 1999-2000**

O obxectivo deste plan bianual é asegura-la prestación integral en todo o territorio provincial dos servicios de competencia municipal a través de axudas ás entidades locais. Como consecuencia da aprobación do presupuesto para 1999, acórdase modifica-la Base primeira do Programa de Acción Municipal 1998-99, no senso de que a aportación con cargo o presupuesto de 1999 ascende a mil douscentos cincuenta millóns (1.250.000.000) de pesetas, que poderán ser incrementadas en virtude da aplicación dos remanentes do pasado exercicio.

A asignación das subvencións primará as obras que permitan a prestación integral e ordenada en todo o territorio dos servicios de competencia municipal, como obras de carácter hidráulico, accesos ós núcleos de poboación e explotacións de interese económico, pavimentación das obras públicas, alumado público, construcción ou reforma de casas consistoriais e outros equipamentos e servicios comunitarios. O criterio de distribución terá en conta a poboación e a extensión do municipio ou entidade local menor solicitante.

Abrese novo plazo de solicitude de subvencións que finalizará o 31 de marzo próximo, nas mesmas condicións que se establecen no parágrafo 2º da Base VI da Convocatoria do Programa, publicado no B.O.P. nº48, de 11 de marzo de 1998, para os 250 millóns de pesetas en que foi incrementado o presupuesto e outros que puideran acordarse.

2 Mellora e conservación de instalacións deportivas

O obxectivo deste programa é colaborar cos Concellos para que poidan dispoñer dunha adecuada infraestructura de instalacións deportivas básicas coa que cumpría obriga dos poderes públicos de fomenta-la educación sanitaria, física e deportiva.

Poderán acollerse a este programa tódolos Consellos da provincia, xa sexa para executar obras municipais, parroquiais ou de comunidades vecinais, para acondicionamento e mellora de instalacións deportivas ou para a adquisición de material deportivo. Os Concellos comprometeranse a aporta-la parte do custo da obra que non sexa subvencionada.

A asignación das subvencións entre as obras solicitadas farase tendo en conta dous criterios: a repercusión das mesmas sobre un maior número de usuarios e a necesidade da obra en función da súa urxencia, estado material e condicións de uso. O importe destas axudas non poderá supera-lo 50% do custo total da obra.

O prazo para presentar solicitudes neste programa remata o **31 de marzo** e as obras que se acollan ó mesmo deberán estar rematadas antes do **31 de outubro de 2000**.

3 Programa de Acción Comunitaria

As agrupacións vecinais son as destinatarias deste programa de axudas, que está deseñado para obras de mellora do medio rural e barriadas urbanas que permitan ós seus habitantes unhas adecuadas condicións de vida e o desenvolvemento das propias agrupacións para que podan resolve-los os seus problemas.

Estas actuacións comunitarias, que teñen carácter municipal, requiren a libre determinación dos veciños na elección das obras que desexan executar, a voluntariedade da participación vecinal e a total liberdade sobre a forma de organizarse.

Unha vez decidida a obra a executar con cargo a este programa, a solicitude de subvención pode presentarse na Deputación antes do **31 de marzo**. A obra terá que estar executada e xustificada antes do **31 de outubro de 2000**.

O importe total das subvencións públicas para financiar obras en réxime de acción comunitaria non poderá supera-lo 50% do total das mesmas. No caso da axuda da Deputación, non excederá de 1.500.000 pesetas.

A asignación das subvencións terá en conta que as obras sirvan para mellorar o medio rural ou barriadas urbanas e a calidade de vida dos seus habitantes, que contribúan ó aumento da capacidade das asociacións vecinais para resol-

los seus problemas a través da unión de esforzos e vontades, e que permitan a prestación íntegra dos servicios de competencia municipal, como abastecemento de auga potable, acceso ós núcleos de poboación e explotacións de interese económico, alumado público ou pavimentación de vías públicas.

Ademais destes criterios, terase en conta o número de veciños beneficiarios da obra, a potencialidade económica da agrupación vecinal solicitante, a necesidade das obras solicitadas e outras circunstancias de interese socioeconómico.

4 Plan Cultural 1999

A Deputación Provincial de Pontevedra ven de convocar o seu Plan Cultural para o ano 1999, co obxectivo de impulsar e fomentar a cultura popular nas múltiples e variadas expresións artísticas posibles. A iniciativa consistirá na subvención das actividades desenvolvidas polos grupos activos na provincia, en colaboración cos concellos, as agrupacións, as entidades e asociacións culturais.

Poderanse acoller ás devanditas axudas as bandas de música, as masas corais, os grupos folklóricos, os grupos de gaitas, as rondallas, os grupos de ballet e danza, os grupos de música clásica ou música tradicional, as compañías de teatro, maxia, humor ou as adicadas a calquera outra actividade cultural deste tipo. O importe das axudas oscilará entre as 20.000 e as 75.000 pesetas, en función do tipo de actividade subvencionada e tamén do número de membros do colectivo cultural solicitante.

5 Subvencións para actividades deportivas

A Deputación Provincial de Pontevedra convoca axudas para a organización de actividades deportivas por parte de asociacións, entidades e agrupacións sen fins de lucro na provincia de Pontevedra. As subvencións referiranse ós gastos correntes xerados pola organización de concursos, probas, campeonatos, torneos ou exhibicións abertas ó público en xeral.

As axudas supoñerán unha aportación máxima da Deputación Provincial de Pontevedra de dous millóns de pesetas. Non obstante, na concesión teranse en conta criterios como o interese que poída suscitar a actividade, o número de participantes e o custo. A Comisión encargada de avaliar as distintas solicitudes presentadas valorará tamén se a actividade pode servir para fomentar a cultura física, a práctica do deporte e a formación da xuventude da provincia.

Os colectivos interesados nestas axudas terán que presentar a súa solicitude antes do **30 de xuño** deste ano, no Rexistro Xeral da Deputación de Pontevedra.

6 Subvencións para actividades culturais

A Deputación Provincial de Pontevedra inclúe no seu Orzamento ordinario de 1999 un crédito para axudar económicoamente a entidades, asociacións e agrupacións culturais na organización de actividades culturais que se desenvolvan no territorio provincial. As subvencións abranguerán os gastos correntes de actividades esencialmente culturais como concursos literarios e xornalísticos, actos folclóricos e musicais, congresos, cursos ou conferencias. En tódolos casos terán que celebrarse ó longo deste ano.

O importe da subvención de cada actividade, que oscilará entre as 500.000 e os 2.000.000 de pesetas, dependerá do interese xeral da actividade, do número de persoas que poída participar na mesma, do custo en función da capacidade económica da entidade e, finalmente, do fomento e conservación dos valores culturais, artísticos, folclóricos e históricos da localidade que a iniciativa poída supoñer.

As solicitudes de axudas, que poden ser varias por cada agrupación e chegar ata o 50% do custo da actividade, haberán de entregarse no Rexistro Xeral da Deputación de Pontevedra antes do **30 de xuño** de 1999.

Para máis información,
diríxense ás oficinas da Deputación Provincial.
Paseo Montero Ríos, s/n. Pontevedra

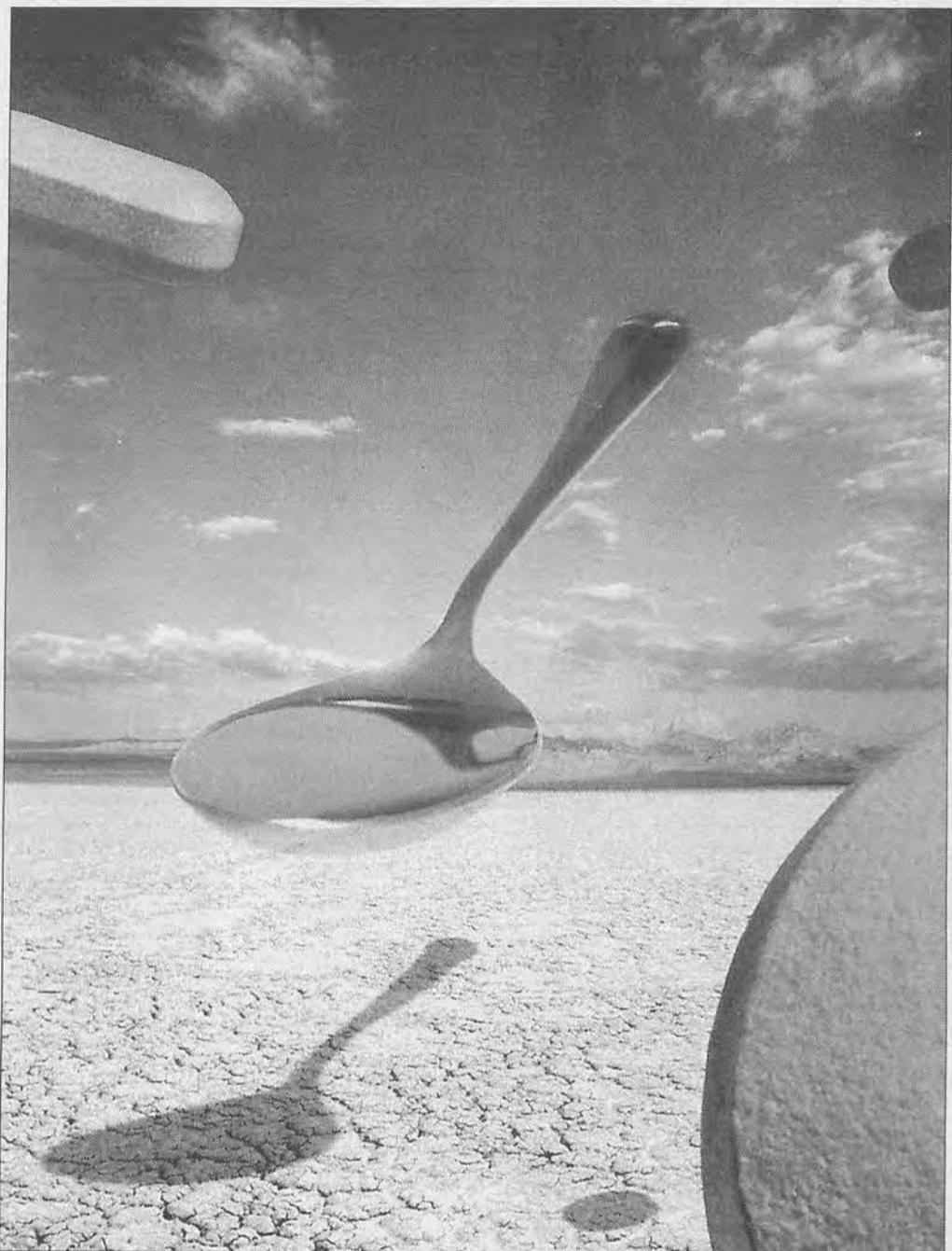
DEPUTACIÓN DE PONTEVEDRA

movéndonos pola provincia, movéndonos por ti

As suas técnicas baseanse no estudo integral do paciente

Os médicos homeópatas querem pertencer á sanidade pública

Os tratamentos homeopáticos economizan o gasto de medicamentos.

•• C.V.

Na República a medicina homeopática integrábase na sanidade pública. A maior parte dos países europeos reconhecem nos seus serviços de saúde e também os países mais pobres recorrem aos tratamentos homeopáticos por se tratar de terapias efectivas e pouco costosas. Os médicos desta especialidade baseam as suas técnicas no tratamento integral do paciente e entendem que serán as demandas ciudadanas as que consigan que a Seguridade Social cubra tratamentos homeopáticos.

A medicina homeopática consiste no tratamento integral do paciente, tendo en conta as suas características tanto mentais como físicas. Adecuase a calquier enfermidade que non precise de ciruxia e carece de contraindicacións. Mª Xosé Gómez Segarra, médica homeopática, avanza outras bondades da sua especialidade: a sua economía. Mientras a medicina naturista -coa que comparte a orixe natural dos produtos empregados- e os tratamentos convencionais requieren distintos remédios e medicamentos para unha enfermidade, a homeopatía intenta dar un só producto adecuado ás particularidades do paciente. De feito, ao dizer de Gómez Segarra, é o sistema más empregado en países como a India -con 90.000 especialistas que traballan para o sistema público- xa que "é a más barata e efectiva. Teresa de Calcuta, por exemplo, usaba a homeopatía precisamente porque tiña poucos recursos e só ne-

cesitaba unha pequena dose". Por iso é tan importante, segundo engade, "coñecer o que lle pasa á persoa, todas as suas circunstancias porque só damos un medicamento. Unha bronquite é distinta segundo quen a padeza, en canto a medicina tradicional dariale un antibiótico para calquier que fose o paciente e ao mellor tería que engadir outro medicamento para contrarrestar os efectos secundarios".

O todo fronte aos anacos

A filosofía na que se basea a medicina homeopática é que "calquier problema afecta a todo o corpo, hai que ter en conta todos os síntomas, nun catálogo o humor tamén cambia". Para Mª Xosé Gómez Segarra non analisar o organismo no seu conxunto ven sendo "trocear á persoa coma se fosse, por exemplo, un coche e iso é o que se fa cuando cada especialista trata unha enfermidade distinta pero ningun se ocupa da totalidade da persoa". Obxectivo da homeopatía é tamén que o paciente "saia reforzada do tratamento porque se fa un estudo global de todo o que lle pasa e non do mal en particular, que non acabe debilitada como acontece moitas veces co uso de medicamentos agresivos".

Na maioria dos países de Europa a medicina homeopática está integrada no sistema sanitario público. Mª Xosé Gómez recorre á historia para recordar que tres reais decretos chegaron a recoñecela como unha especialidade más e o médico persoal da raíña Isabel II era homeópata. Os profesionais chegaron así a formarse nos propios hospitais, en especial durante a República, fronte ao que acontece na actualidade que está completamente afastado do sistema público e nen sequer todos os seguros privados a contemplan. As restriccións dos servicios prestados pola Seguridade Social e o conservadurismo de moitos dos profesionais son atrancos á hora de que a homeopatía poda ser escollida por calquier usuaria. No seu favor está o empeño de novos especialistas -que falan de que na sua aplicación o sistema público abarataría costos polo aforro de medicamentos- e unha demanda social cada vez maior de pacientes que reclaman estes cuidados.

Dez médicos forman parte da Sociedade Galega de Medicina Homeopática que ten a sua sede no Coléxio Médico de Pontevedra. Os profesionais da sanidade adquieren a especialidade fóra de Galiza, en especial cursando masters e cursos de postgrao en Sevilla, Barcelona e Madrid. Até o de agora a medicina homeopática empregase só en consultas privadas -nas que se aprécia o crecemento do interese por estes tratamentos- pero unha das reclamacións da asociación de profesionais é que os tratamentos se integren no servizo público.

**SUBSCRÉBASE A
A NOSA TERRA**

Nome Apelidos

Endereço

Cod. Postal Teléfono

Povoación N.I.F.

Província País.

Suscríbome a *A Nosa Terra* (incluidos os *Cadernos de Pensamento e Cultura*) por un ano/semestre ao prezo de:

Galiza/Estado/Portugal 9.000 pta./ano 4.500 pta./semestre

Europa 10.920

América e resto do mundo 13.080

a) Subscríbese para o Estado español

Talón bancario adxunto
 Reembolso (máis 130 pta.)

b) Para o resto do mundo

Cheque bancario adxunto
 Xiro Internacional a nome de
A NOSA TERRA. Apartado 1371
Vigo.

PAGO DOMICILIADO. COBRIR OS DADOS DO BOLETIN ADXUNTO.

Banco/Caixa de Aforros

Conta ou Libreta

Titular

Nº Sucursal

Povoación Província

Sérvanse tomar nota de atender até novo aviso, e con cargo á miña conta, os recibos que ao meu nome lle sexan apresentados por Promocións Culturais Galegas S.A. (*A Nosa Terra*).

DATA

ATENTAMENTE (SINATURA)

A INFORMACIÓN QUE PAGA A PENA TER

Manuel Charlin, condeado por maos tratos ás traballadoras

Vinte días de multa a razón de vinte cinco mil pesetas diárias é a condeada imposta a Manuel Charlin Gama polo xulgado de instrución número 1 de Vilagarcía. A sentenza sinala que, tras pedir en Agosto, ás traballadoras da conserveira Charpo, da sua propiedade, que alongasen a sua xornada laboral e que estas se negaran, Charlin Gama golpeou a unha delas e insultou e ameazou ao resto con expresións como "vouvos matar a todas".

O xuiz sinala que a multa non é desproporcionalada en canto o condeado "vive en ostentación permanente cando a sua situación procesal llo permite".

O empresario arousán foi condeado recentemente a vinte anos de cárcere por narcotráfico.♦

Os prémios tardan meses en chegar e o concursante ten que pagar os impostos

Concursos televisivos, a lotaria que ninguén quer

• A. ESTÉVEZ

Oñense os aplausos enlatados e a sintonía do programa anúncia o seu final. A cámara abala entre o grupo de bailarinas que brincan no plató e a sorrente concursante que proba o volante do coche que ven de gañar no taboleiro da fortuna. Pero falta un detalle. Ao apagarse as luces, a concursante ten que coller un autobus para voltar a sua casa. Precisa máis de trescentas mil pesetas para sacar o coche do plató. Os prémios de televisión deixan entón de ser unha lotaría para converterse nun quebredeiro de cabeza.

Ana, unha veciña de Ponteareas, levouse todo o que un concursante pode gañar no *Supermantes*. Pasou con avantage todas as probas do programa que conduce *Superpiñeiro* o pasado 21 de Outubro e chegou ao taboleiro final no que o concursante ten que evitar aos *Atilan*s. A fortuna puxouse do seu lado e, aos poucos, foron aparecendo unha viaxe a Londres para duas persoas, medio millón de pesetas e as catro rodas do Seat Arousa. Naquel momento, deu brincos de alegría.

"O coche acábanmo de entregar estes días e ainda tiven que dar unhas cantas voltas", comenta a concursante. Nada é o que parece na tele. O medio millón gañido quedouse en 375.000 pesetas ao restarlle o 25% de IRPF. "Menos mal que gañei eses cartos, porque o que me pergunto é como ia levarme o coche de Compostela se non tiñese diñeiro para pagalo?". Esta pontareana explica que, ao chegar á gravación do *Supermantes* asinou un sobre sen miralo. "A verdade é que non mirei o que había dentro e resulta que eran as bases do concurso. Nese momento xa me avisaron de que se gañaba o coche, tiña que abonar o IRPF", explica.

Algunos dos concursantes traigan cuspe nese momento pensando de onde van sacar o diñeiro para pagar o coche e non son poucos os que prefieren irse de viaxe ou que lle toque o

medio millón, ou sexa, as 375.000 pesetas. O valor do coche sen o 25% do IRPF é de 1.079.348 pesetas. Trátase do modelo máis básico de Seat Arousa. A concursante tivo que pagar 269.837 pesetas. "Pero o mao é que uns días antes de dármo, despois de eu insistirle para saber cando mo entregaban, voltan a chamarme para dicírme que tiña que pagar novante mil pesetas máis pola matriculación. Enfadeime moi porque me deran a entender que na cantidade que xa pagara estaba incluído todo. Fun buscar o coche e matriculeino pola miña conta", di.

"Cando lles perguntei aos do concesionario de que cor era o coche, botáronse a rir e respondieron que branco. Díxelles que eu, diante das cámaras, subira a un coche vermello. Respostaron que vermello me custaba quince mil pesetas máis. Ao final déronme azul", comenta Ana. No concesionario que lembrarles que ela gañara un Arousa e non un Arosa. "Colocáronme a letra que faltaba e como o meu pai dixo que era unha vergonza que nos deran un coche sen alfombras, puxéronlle unhas como favor", di. Unha vez pagados os impostos, no concesionario ofrecéronlle setecentos mil pesetas polo coche mália

ser novo. Da viaxe non ten queixa ainda que non o considera unha lotaría. "Ao fin e ao cabo os gastos de unha semana en Londres tiven que pagalo eu, xa que o que inclue o regalo é o avión, o hotel e o almorzo", sinala.

Inventando chistes

"Un garda diríxese a un coche que está ocupado por un home borracho. O home quéixase de que lle roubaron o volante, a palanca de cambios e tamén o radiocasete. Entón o garda dille pero, home, pase para o asento de adiante". Este foi un dos chistes aos que Isidro e os seus compañeiros da cafeteria da facultade de veterinaria de Lugo tiveron que recurrir cando acudiron a concursar a *A Repanocha*, o espazo no que duas equipas compiten por quen fai rir máis ao público.

"Levabamos preparados dezaseis chistes e non quedou nenhum en pé. Polo visto xa os contaron todos en programas anteriores. Tivemos que inventalos durante todas as horas perdidas esperando para gravar", conta. "Xa fun forzado porque aos compañeiros lles faltaba unha persoa para facer grupo e poder concursar. Chegamos a Compostela despox de xantar e saímos de ali xa pasadas as doce

da noite. Non me collen noutra coma esa", engade.

Desde que o maquillaron até que saiu para gravar pasaron catro horas. Tiñan que estar nun cuarto do que non podían moverse. Un axudante de producción pasou por ali e perguntou-lles se necesitaban algo. "Eu estaba sudando e pedín unha coca cola", comenta. "Pois ai foran unha máquina de bebidas", foi a resposta que recibiu.

"Pasamos unha sede e unha fáme incréible. Cando por fin saímos gravar, non valian as primeiras tomas. Tiñamos que entrar no plató correndo e saudando ao público. E veña, outra vez, a correr e a saudar. Cando rematamos o programa, apareceron cunha bolsa de bocadillos. Ai estoupei e xa lle dixen que a min, despois de seis horas, non facía falla que me trataran como un can", comenta o concursante. "O mao é que non podíamos marchar porque nos fixaran asinar un documento no que nos comprometíamos a aceitar as suas condicións. O mellor da experiencia foi que saímos pola noite cos nosos contrincantes, unha equipa de rugby de Arousa, que quedara gañadora", comenta.

"Fixen mal en reclamar?", pergunta Ramona, unha muller de Ourense cuxa combinación na tarxeta que Caixa Galicia e Supermantes reparten para concursar na casa, resultou gañadora. "Ao principio non o créa porque teño mal a vista pero cando comprobéi que tiña a letra que saía na televisión chamei. Pero como pasaban os meses e non me daban mandado os cartos, chamei á televisión para perguntar. Ao final, chegáronme as cen mil pesetas".

No caso de Isidro e os seus compañeiros, xa optaban desde o principio polo segundo premio, cen mil pesetas para os catro. "O primeiro era unha viaxe a Canarias pero a condición era que tiñamos que ir os catro á vez. Como imos marchar de vacacións xuntos un grupo de persoas que traballa no mesmo lugar?", comenta.♦

Manifesto polo galego na Igrexa

A coordinadora do *Bienio Irmandiño* organiza para o Luns 1 de Marzo un acto no Templo dos Santos Apóstolos, en Vigo, para reivindicar o uso do galego na Igrexa. A iniciativa quer chamar a atención sobre datos como que a liturxia en galego non chega ao 10% ainda hoxe e, ao tempo, recuperar o traballo das persoas que traballaron e traballan para normalizar o idioma nesta institución. Cántase coa participación de un cento de persoas, que subscibirán un acta notarial pola que se establece que chegada a hora do pasamento, o enterro, esquela, lápida e funeral sexan en língua galega.

O documento custa mil cincocentas pesetas e o acto, que se pretende que teña unha participación plural, comeza ás oito da tarde.♦

Xornadas de educación especial na Coruña

Millorar a atención aos nenos e nenas con necesidades educativas especiais é un dos obxectivos das Xornadas de Educación Especial, que chegan a sua séptima edición organizadas pola Asociación Sócio-Pedagóxica Galega e a CIG-Ensino. No programa das xornadas, que se celebran no colexio público Ramón de la Sagra da Coruña os días 11, 12 e 13 de Marzo, preténdese proporcionar aos profesores "instrumentos de análise da práctica docente, novos métodos de intervención na aula e recursos que optimicen a súa labor".

Para quien teña interese en matricularse nas xornadas, está dispoñible o teléfono 981278259 ou nos locais da CIG.♦

O SEGUNDO SEXO NOS SEUS 50 ANOS

ENCARNA OTERO

No ano 1949 saía do prelo unha das obras más importantes da sua autora, Simone de Beauvoir, e un dos alícerces fundamentais do pensamento feminista. Esta obra tivo unha renovación da propia autora no ano 1976. A frase que encabeza o capítulo 1 do tomo II ten xa un valor universal como declaración: "Non se nace muller, chega-se a sé-lo. Nengun destino biolóxico, psicolóxico ou económico define a representación que xoga na sociedade a férme humana: é no conxunto da civilización que se produce este ser intermédio entre o macho e o castrado, calificado como o feminino"⁽¹⁾.

Esta obra marcou un fito na construción teórica do corpus doctrinario feminista e serviu como libro de formación a millóns de mulleres, permitindo-lle así a toma de conciencia da súa condición de oprimidas, conciencia que logo se plasmou nos movementos de liberación das mulleres que coleron forza apartir dos anos sesenta, xa cun plantexamento crucial para o feminismo: A igualdade na diferéncia. As mulleres son e serán sempre mulleres pero tamén suxeitos de pleno direito en todos os eidos da vida da humanidade, sendo este recoñecemento unha das grandes revolucións e transformacións, ainda pendente para o vindeiro século XXI.

Esta obra analisa no seu primeiro volume a historia e os mitos que constrúen a subordinación e opresión secular das mulleres ao longo das diferentes etapas e fases da evolución da humanidade. Neste primeiro tomo, Simone de Beauvoir aporta todo un estudo innovador sobre o papel que significa na explotación feminina o traballo doméstico.

'Simone de Beauvoir foi quen dixo que non se nace muller, chega-se a sé-lo'

No segundo volume, a autora analisa a construcción do feminino na individualidade da muller desde a nenez até a morte. Neste volume é de sinalar, nos capítulos terceiro e cuarto a importante aportación sobre a sexualidade feminina como propia, independente e diferente e a grande lucidez do capítulo catorce sobre o prezo que, nunha sociedade como esta, teñen que pagar as mulleres por seren independentes.

Polo tanto, a mellor lembranza que se pode facer desta obra nos seus 50 anos é difundi-la, le-la e comentá-la porque, se ben é certo que nestes 50 anos pasados, as mulleres conseguiron a nivel mundial direitos e liberdades, actuando conjuntamente e organizadamente como movemento feminista, manifestando a súa rebeldía, a denuncia do "normal" como opresor e negador de direitos; tamén é ben certo que estes avances, recoñecidos en declaraciones, constituciones, normativas e leis,

aínda están moi lonxe de praticar-se e, polo tanto, a igualdade é só teórica. Ainda non desapareceu o medo, a discriminación, a explotación, á violencia de xénero (física ou psíquica); porque ainda, como escribiu Simone de Beauvoir, no remate do tomo I, "hoxe élle moi difícil ás mulleres asumir ao mesmo tempo a súa condición de individuo autónomo e o seu destino feminino e nesta situación atopa-se a fonte de desgrazas e de descougos que fai que, por veces, se considere un sexo perdido"⁽²⁾. ♦

(1) SIMONE DE BEAUVIOR, Le deuxième sexe II Editorial folio (páx. 13)

(2) Idem (páx. 407)

Catro días na sala de espera do Hospital Xeral de Galiza para ser ingresado

Na noiteira do Venres 12 de Febreiro un grupo de enfermos esperaban tendidos nunha sala do Hospital Xeral de Galiza. As doenças eran diferentes, desde as menos graves até un home cun problema de corazón. Cada dez minutos, polos altofalantes da sala de espera habilitada, as enfermeiras chabaman a familiares e a médicos producindo o sobresalto dos doentes que xacian nas camillas.

Este capítulo non foi excepcional, segundo denúncian os

representantes da CIG-Saude. Durante as últimas semanas, o servizo de urxencias do Hospital Xeral de Compostela está "colapsado". Hai unha media de cuarenta doentes en camillas para seren ingresados. Segundo a central nacionalista, o Luns 15 de Febreiro sesenta e tres persoas seguían agardando ser ingresados "superando desta maneira os catro días de espera en Urxencias". "Ditos doentes están acinados en cubículos, homes e mulleres, sen baños e sen medios para que os traballadores poidan desenvolver axeitadamente o seu traballo, violando toda intimidade", sinalan.

Segundo os representantes sindicais, a equipa directiva do Hospital Xeral réstalle importancia a esta situación mália que o arquivo das historias clínicas de pediatría está ubicado nun soto do hospital e a consultas por cita previa levan moito retraso. No caso das ecografías da área de xinecoloxía, as citas están a darse para o mes de Decembro. "Calquera muller que acuda á consulta de xinecoloxía terá que esperar dez meses a que lle realicen a ecografía para o seu diagnóstico, dificultando así a labor dos profesionais e facendo recair sobre estes todas a responsabilidade", sinalan na CIG, onde non dubidan de que se trata dun "caos asistencial". ♦

mito

mercado da información e as telecomunicacións

INCREMENTOU O SEU NÚMERO DE EXPOSITORES NUN 120%.

O ÚLTIMO EN HARDWARE E SOFTWARE ATA UN CIBERCAFÉ OU UNHA AULA DE INEXPERTOS.

CLAUSURA DO MES DAS TELECOMUNICACIÓNES, DENTRO DO

FESTIVAL INTERNACIONAL DE GALEGO

SEDISI **PC WORLD** **IGAPP** **IC-X**

XUNTA DE GALICIA **FEDEGAL**

FUNDACIÓN XIRIÑA VIEIRE DE GALICIA
95540 Silleda (Pontevedra) - España
Tel. 34. 986.58.00.50 • Fax. 34. 986.58.08.65
<http://www.xirinavieiregalicia.org>

A Lei de Personal das Forzas Armadas suprime esta obriga no xuramento

O Exército deixa de ser garante da unidade de España

A nova Lei de Personal das Forzas Armadas –ainda pendente de aprobación polo Congreso, malia que xa superou alguns trámites– introduce modificacións na fórmula de xuramento que os militares fan á bandeira, de xeito que se suprime a obriga de defender a unidade de España e deixar se é preciso, a derradeira pinga do sangue. A introdución dos cambios supón unha modernización do Exército que mesmo sobarda o contido da Constitución, xa que este texto si confia ás Forzas Armadas a defensa da "unidade da pátria".

O novo texto tamén suprime expresións de marcado carácter castrense como "bicando con unción a sua Bandeira" ou "prometedes a España". Así, agora, en lugar da formula –establecida en 1980– que di "xurades por Deus ou polo voso honor e prometedes a España, bicando con unción a sua Bandeira, obedecer e respetar ao Rei e aos vosos Chefes, non abandonalo nunca e derramar, se é preciso, en defensa da soberanía e independencia da Pátria, da sua unidade e integridade territorial e do ordenamento constitucional, até a derradeira pinga do voso sangue?" é substituída por outra que introduce a Lei de Personal das Forzas Armadas, e que é así: "Xurades por Deus ou prometedes pola vosa consciéncia e honor cumplir fielmente as vossas obrigas militares, gardar e facer gardar a Constitución como norma fundamental do Estado, obedecer e respetar ao Rei e aos vosos chefes, non abandonalo nunca e, se preciso for, entregar a nosa vida en defensa de España?"

E se o novo texto perdeu en parte o ton obsoleto –só en parte, ainda conserva resabíos como o respeito ao rei ou aos chefes militares–, o que non mudou foi a fórmula de réplica que pronúncia a autoridade militar unha vez realizado o xuramento de bandeira. Esta fórmula continua a ser a seguinte: "Se cumplides o voso xuramento ou promesa a Pátria vo-lo agradecerá e premiará, e se non, mereceredes o seu desprezo e o seu castigo, como indignos fillos dela". Deste xeito, a modernización dos xuramentos aparece matizada por unha resposta que conserva todo o carácter castrense que a fórmula para xurar ou prometer pretendía facer desaparecer.

O persoal militar non terá que prometer deixar até a última pinga de sangue.

está na liña da fórmula anterior. Deste xeito, di que as Forzas Armadas "teñen como misión garantir a soberanía e independencia de España, defender a sua integridade territorial e o ordenamento constitucional". Así, o xuramento que se vai aprobar suprime algunas funcións que a Constitución confiaba ao Exército e ás Frozas Armadas.

Outros cambios

O novo texto tamén introduce cambios no sentido de contemplar o recoñecimento da diversidade cultural do Estado. Así, no plano de estudos da carreira militar, a Lei de Personal das Forzas Armadas inclue a obriga de "fomentar os principios e valores constitucionais, contemplando a pluralidade cultural de España" nas correspondentes academias e escolas militares. Esta modificación introduciuse a instancias de CiU, a forza que apoya ao PP no Governo central.

Por outra banda, o Governo central e os seus aliados de CiU non permitiron que fosse aprobada unha emenda presentada polo PSOE para que o comezo do xuramento non fose "xurades por Deus ou prometedes pola vosa consciéncia e honor..." e para que fose substituído por "xuran ou prometen de modo libre e voluntario...". A dicer dos socialistas tratábase de eliminar as referencias ás crenzas relixiosas dos militares. Contra o que pareza, na emenda do PSOE non se pretendía facer alusión con retranca á obligatoriedade que teñen os quintos que realizan o servizo militar a facer o mesmo xuramento de "defensa da pátria".

De todos xeitos, a introdución de modificacións e a supresión das fórmulas más caducadas do anterior xuramento, contou coa unanimitade dos grupos parlamentarios do Congreso. As modificacións propostas polo PSOE ou as que efectivamente incluiu CiU foron a maioria do texto inicialmente aprobado. Todos os grupos parlamentarios amosaron a súa satisfacción pola introdución dos cambios nos formulismos que debe realizar o personal das Forzas Armadas.

Por último, cabe dicir que a fórmula de xuramento da bandeira afecta ao persoal militar tanto das Forzas Armadas –terra, mar e aire– como ao do instituto armado da Garda Civil. O xuramento tamén inclue aos mozos que cumplen o servizo militar obrigatorio.♦

A. EIRE

As penas dos beautiful

O grande escándalo financeiro da *beautiful people* foi o Caso Ibercorp. Moito barullo se armou. Sete anos despois, xulgan aos seus principais responsables silideiramente. Nen sequer hai xuño oral. Dias antes de celebrarse a causa, a fiscalía e os advogados dos principais encausados chegaron a un acordo. Manuel de la Concha, Jaime Soto e Benito Tamayo declaráronse culpables de criar e formar parte dunha trama delictiva que estafou a moitos pequenos inversores. Como se fose nun xogo de bolsa maquinado por eles mesmos, os 15 anos de cadea que lle pedia o fiscal para cada un quedaron convertidos, éi, *carballeira!*, en tan só un ano. Os delitos seguian a ser os mesmos: "maquinación para alterar o prezo das cotas e administración fraudulenta dos bens dos accionistas". Estas penas permitíñalles aos encausados librarse da prisión. Que foi o que cambiou? Nen máis nen menos que o Código Penal. O PSOE adaptou o novo Código, deseñado por Belloch, á cultura do pelotazo que os socialistas impulsaron todos esos anos. Deste xeito, moitos dos seus van escapar á cadea. Así que non hai que botarle a culpa ao fiscal (algúnha ten, porque pedia as penas máximas co anterior Código e agora as mínimas co vixente), senón aos lexisladores socialistas.♦

Aznar asegura que concluirá o mandado

O presidente do Governo central, José María Aznar asegurou ao seu aliado, Jordi Pujol, que concluirá o mandado e non convocará de forma adiantada as eleccións lexislativas. Como contrapartida, o presidente da Generalitat asegurou que CiU apoiará ao Executivo central até o ano 2000 porque considera indispensábel este apoio para garantir a estabilidade económica. Deste xeito, os nacionalistas cataláns darán o seu voto para que Aznar poda aprobar os vindeiros Orzamentos Xerais do Estado.

A idea de Aznar é convocar no 2000 para tratar de facerse cunha mayoría absoluta que agora mesmo garántenlle os inquéritos dos que dispón.♦

PP e PSOE preparan un pacto en Euskadi

O PP ofereceu ao PSOE apoio mútuo para levar á alcaldía dos concellos bascos ao cabeza da lista máis votada destes dous partidos. A frente nacionalista española ainda non se concretou porque o PSOE non quer facer público de momento a alianza do nacionalismo español para non ver mermados os seus resultados en favor do PP, que se apresentaría como a forza española en Euskadi.

Segundo o Partido Popular, as formacións de filiación española obterían algunas alcaldías significativas, como a de Donosti, pero non conquistarían governar un número elevado de concellos.♦

Matutes propón o bloqueo aéreo de Xibraltar

O Governo español non quer que Xibraltar sexa un parásito de España e por iso pretende anexionalo. Así, o ministro Asuntos Exteriores, Abel Matutes amenazou cun bloqueo aéreo sobre Xibraltar, impedindo que os avións con destino ou procedencia no Peñón atravesen o espazo aéreo español. Precisamente, os avións poden usar o aeroporto de Xibraltar porque no seu dia o principal reivindicador da soberanía española sobre a rocha, Franco, cedeu aos británicos un pedazo de territorio para construir o citado aeroporto.

A delirante espiral completárona un grupo de deputados británicos de ideoloxía conservadora, que pediron ao primeiro ministro, Tony Blair, o envío da Armada á colonia. De momento, o caso a chegou á Unión Europea.♦

Manifestación, en Maio de 1987, con motivo dos bombardeos químicos sobre a povoación curda no Iraque.

O PP defende o comércio de armas co goberno turco oponéndose á reunión dos exiliados en Euskadi

A entrega de Abdalá Ocalan a Turquía mobiliza a milleiros de curdos

Horas despois de que o rei Juan Carlos paseara xunto a Nelson Mandela en Cidade do Cabo felicitando o xeito de rematar co apartheid –razón pola que foi acusado de terrorista e pagou con vinte e oito anos de cárcere–, o PP intentaba minar a reunión do Parlamento curdo en Euskadi e o líder do Partido dos Traballadores do Curdistán Abdalá Ocalan era entregado polo goberno grego a Turquía. Baixo a acusación de terrorismo, a sua condeña será probablemente a pena de morte, tras varios meses na percura dun destino seguro en Europa. O PP mantén o compromiso con Turquía de evitar a reunión curda en Vitoria o vindeiro mes de Xullo, asegurando dese xeito o importante volume do negocio armamentístico entre os dous estados.

Iñaki Anasagasti e Xabier Arzallus coincidiron en reseñar a autonomía do Parlamento Basco para convidar aos curdos exiliados. O lehendakari Juan José Ibarretxe, pola súa parte, comunicoulle ao presidente Aznar que ia respeitar o acordo parlamentario. O PP atopase nun calexón sen saída na súa intención de evitar que se produza esta reunión, que foi solicitada pola asemblea curda e aceitada através dun acordo acordado cos votos do PNV, Euskal Herriarrok e Eusko Alkartasuna na mesa do Parlamento de Gasteiz.

A estratexia de presión do goberno de Madrid sobre o basco decantouse polas consecuencias económicas que pode-

conllevar a presencia dos líderes curdos en Euskadi. "Non se poden tirar pedras contra o próprio tellado", sinalou José María Aznar nunha rolda de prensa compartida con Lionel Jospin. Os nacionalistas bascos asumiron a crítica e amosaron dispostos a compensar, incluso con indemnizaciones, ás posibles perdas económicas dos empresarios afectados. O volume de negócios con Turquía ten un capítulo importante no referido á venda de armas: entre Xaneiro do 96 e Marzo do 98, Turquía gastou oficialmente en España 45.164 millóns de pesetas.

No Estado español existe una

asociación de amizade co Curdistán, que recebeu en 1992 unha axuda de un millón de pesetas do Ministerio de Asuntos Sociais, que lle foi retirada un ano despois e non voltou ser restablecida. Levan apresentado proxectos como o ambulatório móvil do Curdistán, para o que pediron axuda ao Goberno Basco. A primeira vez que un grupo folklórico curdo actuou no Estado foi a través da Fundación "Sabino Arana", que tamén foi sede de exposicións sobre a cultura do "país proibido".

Cando o goberno turco declarou ao PKK unha organización terrorista, constituiuse o Parlamento Curdo no exilio, que in-

tegra a políticos, artistas e sindicalistas. A língua propia está prohibida en Turquía, onde fala-la en público é motivo de persecución. A sorte dos ao redor de vinteseis millóns de curdos espallados fundamentalmente polas ex repúblicas soviéticas, Irak, Irán, Síria e Turquía leva dependido das circunstancias políticas. En Irak, pasaron de conseguir un territorio autónomo a ser atacados e expulsados por Sadam Huseim. Neste confrontamento contaron co apoio eventual de Irán. En Turquía, onde representan o 20% dos sesenta e dous millóns de habitantes totais, viven nunha guerrilla permanente contra o Goberno.

Turquía e os direitos humanos

En Turquía existe a pena de morte na teoría e na práctica, e o Goberno non ten asinado ningún tratado internacional de Dereitos Humanos. É más que probabel que a morte sexa a condeña para Abdalá Ocalan pola acusación de organizar unha guerrilla cuxas vítimas son cifradas polo Goberno turco en 29.000 persoas. Mentre grupos de curdos queimábanse ao bonzo nas ruas de varias cidades europeas e ocupaban as embaxadas e consulados gregos, un avión fletado desde Turquía transportaba desde Nairobi a Ocalan. Mália a manobra de Grécia de apelar á Unión Europea na percura dun destino para o líder curdo, finalmente chegou a un acordo co goberno turco. Nen Itália, primeiro refuxio do líder do PKK, nem Grécia, despois, ambos membros da UE, evitaron a entrega de Ocalan.

A represión contra os curdos ten sido denunciada tanto por Amnistía Internacional como polo Alto Comisionado das Nacións Unidas para os Refuxiados (ACNUR), quen non é a primeira vez que reconece aos curdos como refuxiados políticos. Organizacións humanitarias levan denunciado centenares de asasinatos nas provincias de maioria curda por parte das forzas de seguridade. O estado de emergencia xustifica o peche de publicacións e, incluso, o traslado forzoso de vivenda dos sospitosos. Tamén xustifica por decreto que os detidos poden estar trinta días baixo custodia policial sen direito a avogado.♦

Trece mil bombas para o exército turco

Unha empresa basca, Explosivos Alaveses (Expal), conseguiu en 1998 gañar o concurso para suministrar ao exército turco trece mil bombas de aviación. Ao mesmo concurso, apresentáranse empresas de Itália e Corea do sur, segundo datos que manexan no Centro de Investigacións pola Paz de Madrid. Ainda que os directivos de Expal reducían o número de bombas a 3.500, fontes do comité de empresa sinalaban a cifra total de 18.000. O acordo comercial fora desvelado en méritos de comunicación turcos e se producia pouco despois de aprobar na UE o "Código de Conducta en materia de exportación de armas". Un dos puntos acordados non exportar armas a países que non respeiten os

direitos humanos ou cuxa compra de armas agrave tensións ou conflitos. Turquía mantén dous conflitos: un con Chipre e, outro, dentro das suas fronteiras, cos curdos.

Daquela, no mes de Xuño, o secretario de Estado de Defensa, Pedro Morenés, alegaba que España e Turquía eran aliados na OTAN. Desde hai dez anos, o Estado español ven autorizando a venda de armas a Turquía, cuxos gastos militares sobrepassan o 5% do PIB, o que supón unha militarización moi elevada. O comercio español de armas con Turquía medrou de tal xeito que a finais do pasado ano negociábase a adquisición de fragatas e cazaminas por un importe de

300.000 millóns de pesetas.

Cincuenta e dous avións militares foron encargados á empresa Construcciones Aeronáuticas (CASA) desde Turquía en 1990. Estivo entregándoo até 1996 e o volume do negocio foi de sesenta mil millóns de pesetas. A relación da empresa co Exército turco non rematou xa que o pasado ano voltaban mercarle nove avións por importe de quince mil millóns de pesetas, e cuxos aparellos electrónicos aumentaban a compra en novecentos millóns máis. O próprio Goberno reseñou o incremento do comercio: no ano 1996, quince mil millóns, en 1997, vinte mil, e só nos tres primeiros meses de 1998, 9.258 millóns.♦

TREN HOTEL RÍAS GALLEGAS

BENVIDO
AO HOTEL
DOS SEUS SOÑOS

GRANDES LINEAS
RENFE

O confort e servizo deste novo tren é comparábel ao mellor hotel. Poderá cear á carta, durmir relaxadamente, darse unha ducha ao despertar e almorzar antes de chegar ao destino. Como poderá comprobar, temos todo o preciso para que a súa viaxe entre Galicia e Madrid sexa un soño. Infórmese en RENFE e Axencias de Viales.

A ALDEA GLOBAL

22

Nº 870 - ANO XXII

A NOSA TERRA

18 DE FEBREIRO DE 1999

*Tinamos un problema
e xa está solucionado
J. M. Aznar*

Non hai persoa
séria sen garavata.
Os xefes de
negociado, os
responsábeis de
área, teñen un físico
parecido. Un aire de
deportista vestido
nun escaparate do
Corte Inglés.
Xúlgase polo
aspecto. Se es un
mozo ben feito
mellor. Din que en
Cataluña, sen
embargo, á xente
pergúntanlle que
sabe facer. Aquí a
eficacia importa
menos que ser
pinturero.

Contouno Fernán-
Vello no número
anterior. *El País*
reseña únicamente
libros en castelán.
As antoloxías de
poesía española só
recoñecen o
castelán. Son
coerentes co seu
separatismo.

Algo indica que o
fin do mundo está
perto. Na mayoría
dos restaurantes
serven patacas
fritas conxeladas.
Non lles chegaba
con meter as
tortillas e as
empanadas no
microondas que
agora veñen con
isto. Síntoma de
crise, de caos.

Erro sobre as comisións de servizo

A *Nosa Terra* do 28 de Xaneiro publica unha información que baixo o título

"Curras compromete-se a suprimir a maioría das comisións de servizo" dá conta da entrevista mantida pola CIG-Ensino co Conselleiro de Educación.

Estas informacións que se me imputan non son certas, pois nén a CIG-Ensino nén eu temos formado tal concepto acerca destes colectivos. segundo ese periódico di: "actualmente hai profesores en comisión de servizos destinados en centros de recursos ou programas informáticos que non teñen a formación axeitada".

Estas informacións que se me imputan non son certas, pois nén a CIG-Ensino nén eu temos formado tal concepto acerca destes colectivos. É más, a CIG-Ensino propón que se teña en conta a situación actual do profesorado mencionado anteriormente.

A efectos de información, dentro dos destinos en comisións de servizos hai diferentes modalidades: comisións de servizos sen nengun tipo de xustificación que responden, en moitos casos, única e exclusivamente ao enchufismo e ao amiguismo da Consellería de Educación; comisións de servizo que son cubertas a través de concurso público sen perda do seu destino definitivo e comisións de servizos conseguidas por concurso público con perda de destino definitivo. A esta última modalidade corresponden as prazas dos Centros de Recursos, Panteg e Delfos (informáticas). Polo tanto este profesorado ten unha comisión de servizos acadada por medio dun concurso de méritos e como consecuencia perdeu o seu destino definitivo.♦

ANXO LOUZAO

Asembleias e congresos en A Nosa Terra

Nos últimos tempos as mocións de diferentes organizacións que operan en Galiza Nova venen de celebrar a sua correspondente asemblea ou congreso, consecuencia evidente do desenvolvimeto organizativo na vida de calquier colectivo organizado.

O tratamento
que nestas
páxinas se deu a
estes
acontecimentos
é **asimétrica**.

A cobertura e tratamento que nestas páxinas se deu a estes acontecimentos ben pode ser cualificada de *asimétrica*. Neste sentido, polo que nos toca a nós e para unha mellor e más ampla información dos e das leitores/as que de cote aceden a esta publicación para se informar do que realmente acontece no país, sería positivo que as informacións sobre estes asuntos fosen tratadas dun xeito más simétrico.♦

VÍCTOR MANUEL MARTINS
(PORTA-VOZ NACIONAL DE
ESQUERDA NACIONALISTA-
MOCIDADE)

Radioafeción e nacionalismo

Un dos "campos" da loita nacional dos que poucos ouviron falar é o da radioafeción, con esta pequena colaboración pretendo dar a coñecer o obxectivo que procuramos alguns afeccionados galegos. Galiza é unha colonia española, é unha colonia española eiquí, no resto do

FE DE ERROS

Na reportaxe sobre o fotógrafo galego, cronista da revolución cubana, Raul Corrales (Nº 863), publicábbase erroneamente a fotografía de Alberto Díaz Korda, en troques da sua imaxe, que reproducimos agora.♦

mundo é sinxelamente "Spain" e comemos paella en vez de caldo, nós, o Grupo Divisom Galiza pretendemos poñerlle solución a esto, polo menos no que a rádio.

Os territorios na radio organizanse por divisões ou entidades, cada "país" ten o seu propio prefijo numérico e nós, como bos cidadáns españoles utilizamos o correspondente á *mai patria*, que é o 30. Outras nacións europeas como son Gales e Escócia si contan co seu próprio prefijo e claro ante esta "envexa" escomezamos as accións; trocámos o prefijo 30 polo 342, que é polo cal van agora, e intentamos conseguir apoios entre outros grupos de rádio. Actualmente reconócen a nosa división a FBC de Euskal Herria, a WM e UDX de Irlanda, a DS de Gales, a ES de Suiza e algunha que outra máis. O que pasa é que a maior parte dos apoios veñen do extranxeiro pero onde fan máis falta é na nosa terra, xa que a presión há que facela dende eiquí. Daquela invitado aos radioaficionados, de 11 mts., xa que o resto tédeu crú, que lean isto a difundir a nosa identidade nacional através das ondas. Na Galiza 342!♦

XOAN E. PIN (342 FBC 101)
(RIANXO)
XOANPIN@TELELINE.ES

Contra a simbología franquista nas ruas

Que praças, ruas, edificios e demás espacios públicos dos nosos concellos leven nomes de dirigentes falangistas, ministros franquistas ou militares golpistas non diz muito no noso favor. Cada vez que a alguém de fóra lhe falo da praça de Millán Astray, da residencia sanitaria Juan Canalejo, da rua División Azul... treme-me a voz de vergonha. E cada vez que me tenho que lembrar dos nomes de muitas das nossas ruas, sinto a impotencia que pode sentir

qualquer persoa com um mínimo de sentido do amor próprio quando lhe passam polos foizinhos a prova da sua humillación. Eu non quero borrar o franquismo da historia, que bom está lembrarmos o pasado para evitar errores no futuro; quero é saír desse pasado e deixá-lo como o que é, historia, sem que tenha que luxar-nos o presente. Ao fio de umha campanha que está a haver agora na Coruña para trocar o nome de certas ruas, nom sei que concelheira do goberno municipal dissera que o facto de manter a denominación franquista de alguns espacos públicos era umha prova de tolerancia. Nom sei a quem pretenderá tomar o pelo esa señora, o caso é que se eu tenho a algumha persoa como exemplo de trajectoria vital a favor da tolerancia, essa persoa nom é nem Millán Astray nem Juan Canalejo. Nom sobrarán persoeiros do mundo da cultura a quem se lhes possa dedicar unha rua? Nom sobrarán persoas que tenham feito coisas útiles para a humanidade? Por que nom se lhe devolve a denominación popular a nivel oficial a lugares que ainda a conservan a nível oral? Som algumhas das perguntas que acredo eu que cabería fazer-se. Resulta bastante vergonhento que os poderes públicos nom actuem a respeito deste asunto como devoram agir reconquistando as ruas para o povo e desfazendo-se de tributos anacrónicos ao estamento militar. Que a actual Plaza de Azcárraga se volva chamar Praça da Farinha é umha dívida que temos com a nosa propia identidade. Do mesmo jeito que teremos saldado unha conta pendente con nós mesmos quando determinado liceu de ensino secundario de Marín deixe de levar o seu infame actual nome e leve o de Alexandre Bóveda que, muito gavar-se

Que a actual
Plaza de
Azcárraga se
volva chamar
Praça da
Farinha.

da tolerancia e as liberdades, mas o que nos está a custar rehabilitar esta vítima do fascismo, é cosa de nom acreditar.♦

RAMIRO VIDAL ALVARINHO
(LIÁNS-OLEIROS)

Desleixo total

Na Deputación Provincial da Coruña hai unha sección, chamada de Cultura, ao cargo dunha xentíña constituída por xunto nun fato de incompetentes. Oficialmente responsables de algo resultan nos feitos non selo de nada, irresponsables a tope. A súa intervención no eido cultural merece calificarse, senón dun franco labor de sabotaxe, polo menos de atranco, dunha nugaña absoluta.

Concurrín con dúas obras ao Certame "Torrente Ballester" de Novela, fallado xa hai varios meses, e dende aquela estiven indo cada pouco tempo a recuperarlos meus orixinais. Unha e outra vez sen resultado ningún, pois, anque os tiñan alí arrombados, sempre había algúna desculpa para impedi-la súa entrega. Unhas veces non podían buscálos por non teren xente, debido ás longas ausencias en pleno horario laboral, e outras veces, ou para o caso sempre, por non tener vontade. Cando por falta de funcionarios, cando por falta de gana de funcionar.

Velaí que pola derradeira fun hoxe de novo, por enésima vez, e alí finalmente me comunican que as miñas obras foron destruídas. Así sen máis: destruídas. As explicacións que dan non hai por onde collelas de atrapalladas que son: que se era cousa de Fulanita; que se de Menganita; que xa pasara moito tempo; que me tería sido mellor solicitalas por escrito polos conductos regulamentarios...

E eu, aborrecido de todo, non podo menos que preguntarme:

¿Será posible tanta nugalha? ¿Teremos que aturar áinda, a estas alturas, semellante incompetencia funcional?♦

MANOEL RIVEIRO LOUREIRO
(A CORUÑA)

A paz e as vitimas

Ao Estado gostarialle facer do MLNV o mesmo que miña avoa cos polvos antes de botalos a cocer, mallalos até fracturarlle a ánima. Fagocítalo coma se fosse papas e depoñer ao cabo aquele de "unha grande e libre". E o xerontopresi choromiqueando por selo fundador de tan fulxente amalgama de expedicionarios da monarquía parlamentar.

A verdade abraia, ver como fan da meseta un atril, e proclamar

ao vento que a paz non pode non debe dar lugar a contrapartidas políticas a prol da soberanía de Euskal Herria, simultaneando que tal paz non será un ben socializado sen o ineludible resarcimento das vítimas.

A tal sofisma ten chegado súper José María sen erguer o tono non isto, non sexa o demo que as galinás do "soe" principien a facerlle ascos ao unánime valido popular, e o seu celo parental volte en cáustica compofienda aestatal, cumprimento íntegro das penas, etc...

En xustiza, descartada a imparcialidade de todos e cada un dos medios de alta difusión, embuidos na tesitura de ser ou non ser servizos públicos, coa rendibilidade por estatuto, podo concluir que este Reino de España

componse de parvos e parvas, con algúna disfunción folclórica e un par de xornalistas atontados.

Exísole ao Estado que se comprometa a cargar coa responsabilidade civil subsidiaria de todos os ciudadáns en situación de seren beneficiarios dunha sentenza xudicial na que estea estipulada determinada indemnización económica insatisficha.

Mais isto non quita aquello tra de ver os presos galegos todos a cumplir as suas sentencias aquí, na Galiza, demandando ade-

mais que todas as redencións consistan única e escrupulosamente en privación da liberdade no grao oportuno. Abraia ver como proclaman que a paz non debe dar lugar a contrapartidas políticas.

Ista sería unha via de argumentación para discernir entre pacificación e vindicación de soberanías; ainda en situación de guerra aberta. De contado caeremos na conta de que o índice de malnacidos en Euskal Herria non difire sustancialmente dos censados como españoles "netos", de Asturias a Almería.♦

ABEL MENDES BUXEIRO
(VIMIANZO)

EUA nos tres xenocídios de Camboya

Antes do xenocídio, Camboya era unha nación de sete millóns de habitantes, a maioría campesiños, que tiña obtido a independencia no ano 1953 de xeito pacífico. O goberno estaba nas mans de N. Sihanuk, un goberno paternalista ao servizo das elites conservadoras mesturadas co poder estatal ónde a corrupción era o funcionamento corrente. Na orde externa Sihanuk esforzaba en manter o chamado "neutralismo activo" a fin de evitar que Camboya fose empurrada polos EUA na guerra do Víenam.

1º Xenocídio 1970-75: Evidente-

Hai contos de misterio de procedencia anónima, é dizer popular. O dos veciños da costa que poñian fogatas nun picacho os días de tronada para que embarrancasen os veleiros e logo poder ir roubarles a mercancia, o do tren sen viaxeiros que pasa de noite pola estación. Nos anos sesenta, co auto-stop, púxose de moda a historia da rapaza que se lle aparecia aos condutores e lles pedía para subir ao coche. Andados uns quilómetros avisaba da perigosidade dunha curva e logo desaparecía. A historia remataba decindo que nese lugar morrera había uns anos aquela mesma moza nun accidente.

Neste xénero de historias sen autor, pero de ampla difusión, abunda tamén o estilo morboso, normalmente usado para desacreditar a

PRESENTACIÓN EN A CORUÑA

DE
"VOLVER A MURGUIA"

LUNS 22 DE FEBREIRO ÁS 20,30 HORAS
NA A.C. ALEXANDRE BÓVEDA
COA INTERVENCIÓN DE
XOSE MANUEL FERNÁNDEZ COSTAS
CARLOS VELASCO E
CESÁREO SÁNCHEZ IGLESIAS.

Organiza
A.C. Alexandre Bóveda

CANTINA MEXICANA

PRESENTACIÓN EN A CORUÑA

DE
"GRAMÁTICA DA LÍNGUA GALEGA"

MÉRCORES 24 DE FEBREIRO ÁS 20 HORAS
NO SALÓN DE ACTOS DO I. EUSÉBIO DA GUARDA
COA INTERVENCIÓN DE
XOSE RAMÓN FREIXEIRO MATO
X. PORTO DAPENA E
CESÁREO SÁNCHEZ IGLESIAS.

Organiza
A.C. Alexandre Bóveda

alguén: o conto da mestra que lle bailaba espida enriba da mesa aos alumnos, o da viúva que tivo que ser atendida nun hospital ao quedar prendida dun can co que mantiña relación, etc. Como se pode notar, nestes casos as protagonistas son sempre mulleres. A fabulación de agora toca á televisión. Velaí o conto extendido a pasada semana de que Antena 3 emitira, no programa *Sorpresa, Sorpresa*, a imaxe dunha adolescente que se embulleirara de foie-gras para atraer ao seu cadelo. Unha asociación de defensa da infancia mesmo presentou denuncia ante o fiscal. Por suposto as tales imaxes non existiron nunca. En todo caso cómpre lembrar que a **imaxinación popular** foi superada de longo polo caso Lewinski.

Unha pergunta para Francisco Campos, director da CRTVG. A que se debe a hemorráxia de películas de **Cantinflas** que está a emitir a TVG? Duas por dia e repetindo as mesmas en menos de duas semanas. Se Mário Moreno estivese vivo podiase desconfiar que estivesen pensando nel para suceder a Fraga.♦

mente para o imperialismo as verbas paz, neutralidade, soberanía; non significan nada. Non fan tardar moito os EUA en crebantar a paz de Camboya sustituyendo a Sihanuk polo xeneral golpista Lon Nol, un monarca que tentaria destruir, sen éxito, as bases de refuxio e fornecimento dos guerrilleiros vietnamitas establecidos na raia selvática. A crise xerada ía estender a guerra con celeridade polo país entero. Lon Nol autorizou aos iankes a levar a cabo unha campaña de bombardeos dirixida a "maximizar" o número de baixas e provocar con iso a fuxida da povoación rural (Phnom Penh tiña un millón de refuxiados). A intervención dos EUA causaría 500.000 mortes e desartellaría a estrutura social do país, facendo que unha forza marxinal, o Khmer vermello, chegase ao poder.

2º Xenocidio 1975-78: Pol Pot apoderouse dún país arrasado pola guerra. De contado os EUA interromperon a ponte aérea que unía a Camboya co resto do mundo. Neses intres só había arroz para dez días, e o total do gado non pasaba do 25% do normal. Este acto precipitado dos EUA causaría centos de milhares de falecementos pola fame. Aínda por riba Pol Pot ordenou unha revolución fanática do "campo contra a cidade" a cal esmagaria o proxecto socialista baixo unha onda de vinganzas a eito (70-150.000 persoas). Outras das medidas do Angka foron o traslado de millóns de refuxiados nunhas condicións dramáticas, a supresión da familia, relixión, diñeiro, libros (incendio da biblioteca nacional), menciñas, motores, persecucións das minorías china e vietnamita. Namentres Camboya afundise nas tebras, os Khmer vermellos atacaron Vietnam.

3º Xenocidio 1978-principios dos 90 (inicio do plan de paz da ONU): Por mor das ininterrompidas provocacións de Pol Pot, Vietnam pasou a ofensiva mediante unha guerra relámpago, acudando nun mes o que non conseguiron os iankes en cinco anos. Cando os vietnamitas e o FLN camboiano de Heng Samrin chegaron a Phnom Penh soamente vivian na cidade 20.000 persoas. Pol Pot e seus cómplices estableceron en Tailandía, un estado integrado na SEATO (a OTAN asiática), sen que ningún fixese nada por detelos ou desarmalos e dende aí, fomentados polos EUA, encorrenzaron unha guerra de baixa intensidade, a cal sementou amplas áreas do país de minas antipersonal. Os EUA tentaban alongar o conflito no tempo para sangrar ao Vietnam e aguzar as tensións no bloco socialista (URSS-China e Vietnam-China). A chegada ao poder na URSS de M. Gorbachov (1985) ía ser un atranco á política criminal dos EUA. Os iankes deixaron de apoiar ás forzas polpotistas, as cales faltas de axudas remataron por desintegrarse, a recente morte (alguns díns que execución) de Pol Pot deixado de todos é unha boa proba diso.♦

GONZALO BLANCO
(OURENSE)

A intervención dos EUA causaría 500.000 mortes e desartellaría a estrutura social do país.

CLÁUDIO LÓPEZ GARRIDO

A questom vasca

Apresentada ETA e o seu entorno como umha banda de delinqüentes sem objectivos políticos, resulta difícil explicar a declaración unilateral da trégua, a reconversom de HB em EH e os seus excelentes resultados eleitorais e a sua irrupción na loita institucional apoiando ao Governo nacionalista, formalizando o Pacto de Lizarra e constituindo a Assemblea de concellos.

A habilidade demostrada para escapar do beco sem saída ao que a conduziram a morte de Miguel Angel Blanco, o cerramento de Egín, o encarceramento da direcção de HB e a campanha mediática que devia levar á sua marginalización e esnaquizamento, resulta tam surpreendente como a capacidade para por em marcha GARA, para internacionalizar a questom vasca, como ficou patente na intervención de Mandela na visita dos Reis Espanhois a Sudáfrica ou para antecipar-se com o conflito da reunión da Assemblea Kurda no Exilio no Parlamento Vasco á crise desencadeada pola detención de Ocalan.

O bipartidismo PSOE-PP extingue-se em Euskadi de forma bastante cutre. Já non se distingue entre vascos bons e minoria criminal e agora todos os nacionalistas, sem exclusom, son considerados títeres de ETA. As vítimas da violencia son instrumentalizadas, como nom se fixo na Transición com as do franquismo, e o 0,68% das exportacións vascas converte-se em argumento de peso para justificar o genocidio kurdo.

A questom vasca já non pode ser abordada como simples problema de ordem público a resolver policialmente. O fracaso de Argel non justifica as cambadelas ao proceso de paz e pouco importa quem capitalice o sucesso se pode evitar-se que se enquiste o enfrentamento entre as duas Comunidades, como no Ulster.♦

A paz e as vítimas

Ao Estado gostarielle facer do MLNV o mesmo que miña avoa cos polvos antes de botalos a cocer, mallalos até fracturarlle a ánima. Fagocitalo coma se fose papas e depoñer ao cabo aquello de "unha grande e libre". E o xerontopresi choromiqueando por selo fundador de tan fulxente amalgama de expedicionarios da monarquia parlamentar.

A verdade abraia, ver como fan da meseta un atril, e proclamar ao vento que a paz non pode nem debe dar lugar a contrapartidas políticas a prol da soberanía de Euskal Herria, simultaneando que tal paz non será un ben socializado sen o ineludible resarcimento das vítimas.

A tal sofisma ten chegado super José María sen erguer o tono non isto, non sexa o demo que as galiñas do "soe" principien a facerlle ascos ao unánime val-

do popular, e o seu celo parental volte en cáustica compoñenda a estatal, cumprimento integral das penas, etc...

En xustiza, descartada a imparcialidade de todos e cada un dos medios de alta difusión, embuídos na tesitura de ser ou non ser servizos públicos, coa rendibilidade por estatuto, pode concluir que este Reino de España compone de parvos e parvas, con algúna disfunción folclórica e un par de xornalistas atontados.

Exísole ao Estado que se comprometa a cargar coa responsabilidade civil subsidiaria de todos os cidadáns en situación de seren beneficiarios dunha sentenza xudicial na que estea estipulada determinada indemnización económica insatisfita.

Abraia ver como proclaman que a paz non debe dar lugar a contrapartidas políticas

Mais isto non quita aquele loutra de velos presos galegos todos a cumpliren as súas sentencias aquí, na Galiza, demandando ademais que todas as redencións consistan única e escrupulosamente en privación da liberdade no grao oportuno.

Ista sería unha vía de argumentación para dicernir entre pacificación e vindicación de soberanías; ainda en situación de guerra aberta. De contado caeremos na conta de que o índice de malnacidos en Euskal Herria non difire sustancialmente dos censados como españois "netos", de Asturias a Almería.♦

ABEL MENDES BUXEIRO
(VIMIANZO)

Antes e depois de Barcelona

Qual foi a política repressiva na Galiza do Ministério do Interior-Major Oreja? Controlar, marginar e, em definitiva, desmorilar os grupos importantes que rejeitamos o seu sistema.

É importante para nós o exemplo do estudantado catalán pois, depois da repressão do protesto, souberon mobilizar todos os sectores non espanhois e mesmo o reitor denunciou publicamente as intenções ilegais de Mayor Oreja.

Para nós é muito estranho escutar que a policía española só bateu em Barcelona. Estudantes independentistas há varios anos que vem protestando contra o seu ensino e oferecendo umha alternativa pública, galega e non sexista. É um começo onde já vimos as porradas várias vezes, e a repressão continuada dirigida pelo Ministério. Que se passou há um mês quando Fraga e Vilanova se estregaram medallas? Algo escutamos fóra de Compostela, malharam em alguém e o levaram preso só por gritar. No protesto contra a presencia de Aznar a gente pensava que iam bater também só por gritar, depois houve os fichados habituais. E que já nos apreenderam que a sua Constitución non a respeitam nem eles/elas!

Onde está a liberdade de expressom? O mandato de Mayor Oreja non o vamos esquecer, nem nós nem toda a gente que participamos em movimentos sociais: estudantado, ecología, sindicato, mocidade, antipatriarca... Nós como estudantado seguiremos pulando porque o ensino seja realmente público porque pretendem desmantelar o ensino "público", hoje em Universidade pagas praticamente o mesmo por matrícula na privada e na "pública" só que a privada tem melhor infraestrutura e te "colocam rapidamente"; para muitas familias é difícil pagar a matrícula "pública" e impossível a privada; para receber ayudas quem tem iniciativa privada engaña e quem non a tem é difícil consegui-las. O direito à educación hoje segue a ser condicionado pelo nível económico. Também por um ensino galego non sexista pois ainda que a Espe teimou nos velhos valores franquistas venceu o bom pensar; tentamos adecuar o ensino á realidade do nosso galego rural e urbano de hoje... participamos na construcción nacional do nosso país. O cambio de ministros para nós supom duas cousas: que se vai Espe, esperamos que non volva, e que Rajoy será mais do mesmo. O que o poder non querer entender é que em breve nós agiremos como em Barcelona e van ter que respeitar.♦

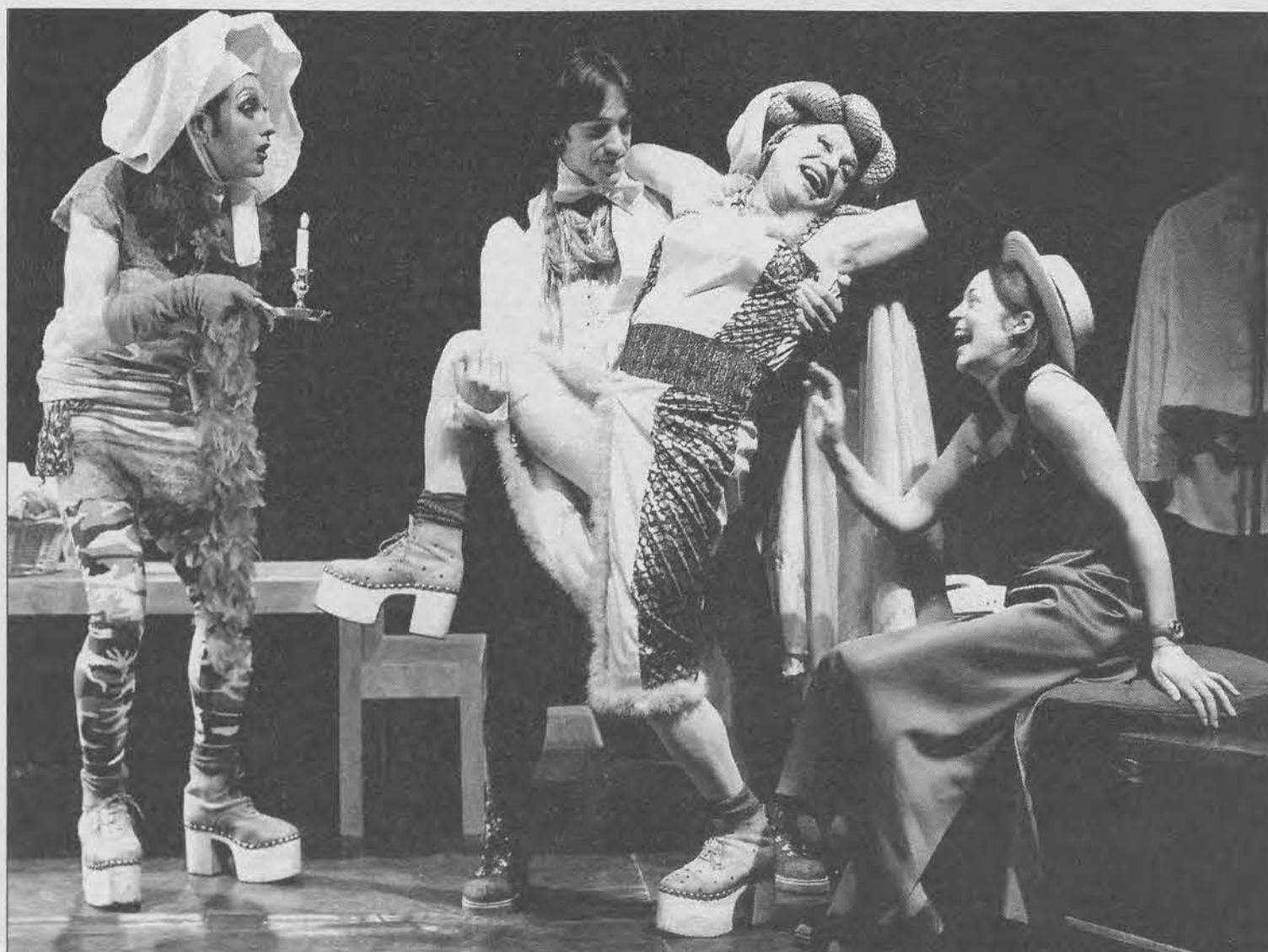
TAREIXA GONZÁLEZ
PORTAVOZ NACIONAL DE E.I.

A ALDEA GLOBAL

está aberta ás vosas colaboracións, débense incluir o nome e apelidos.
Os textos non deben exceder as 45 liñas.

Agora tamén pode dirixir os envíos para esta sección polo correo electrónico:
antpcg@arrakis.es

Envíos a:
A ALDEA GLOBAL
A NOSA TERRA
Apart. 1.371 36200 Vigo
ou através do Fax:
(986) 22 31 01

A xestora do Xacobeo 99 o único que fixo foi aportar unha cantidade de cartos que se destinou a reforzar a rede existente desde o ano 1996. Este incremento só permitiu sumar aos circuitos os concellos de Vilalba e O Vicedo. Na imaxe, UVEGA Teatro nunha cena de Zocos.

O Xacobeo aproveita a Rede Galega de Teatros e Auditórios como parte do seu programa

O IGAEM aporta un 50% do custe e os concellos o outro 50%

• P. CASTRO

A ausencia de convocatorias direxidas ás compañías de teatro e o feito de que desde o Xacobeo se limitaran as actuacións ao respecto a unha aportación económica ao IGAEM indica que nen a consellaría de Cultura nem a S.A. de Xestión do Xacobeo teñen intención de integrar no seu programa de actos, máis actividades teatrais das que xa existían con anterioridade. Dos orzamentos destinados á celebración deste evento queda á marxe unha manifestación cultural que precisa de ser potenciada para achegala ao público e de que se artellen as infraestruturas necesarias para que poida haber representacións en todas as vilas galegas. Ao tempo, vólvese pór de manifesto a falla de previsión, a priorización dunha cultura de super-estrelas e a ausencia de investimentos duradeiros.

O pasado mes de Xaneiro publicábase o programa da Rede Galega de Teatros e Auditórios, no que se artellan representacións de máis de 30 compañías que poderán achegar os seus espectáculos a numerosas vilas e cidades de Galiza. A única diferéncia a respecto de anos anteriores é que, nesta ocasión, ademais de figurar o logotipo da consellaría de Cul-

tura e do IGAEM, aparece tamén o emblema do Xacobeo 99.

Desde o IGAEM explican que a S.A. de Xestión do Xacobeo 99 o único que fixo foi aportar unha cantidade de cartos que se destinou a reforzar a rede existente desde o ano 1996. Este incremento do orzamento permitiu, basicamente, sumar dous novos concellos á rede, Vilalba e O Vicedo. Alén diso, non se ten prevista nengunha outra actividad teatral dependente da administración.

Así o pon de manifesto o feito de que nengunha compañía, nem a propia Asociación de Actores, Directores e Técnicos de Escea, recibira comunicación algúna ao respecto. Ana Vallés, da compañía Matarile, que xestiona a Sala Galán en Compostela, sinala que eles, non teñen noticia, nem como sala nem como compañía, da existencia de convocatorias de cara ao Xacobeo. A única información sobre circuitos ou redes previstos para este ano refírese á Rede de Teatros e Auditórios.

Na marxinalidade

Na mesma liña, Vicente Montoto, Secretario da Asociación de Actores, Directores e Técnicos

de Escea lembra que xa no anterior Xacobeo deixaran ao teatro á marxe da celebración. A única novedade que avanza, facéndose eco das declaracions de Pérez Varela, é a celebración dunha mostra de teatro á que fixo referencia o titular de Cultura nun dos diversos adiantos realizados sobre a programación cultural deste evento.

Sen embargo, o feito de non ter informado a nengunha compañía fáielle concluir que o conselleiro confunde unha mostra de teatro coa feira que se celebra todos os anos en Compostela e que serve para os programadores seleccionar os espectáculos que logo se representarán nas suas vilas. Para Montoto, esta actitude pon de manifesto que "o desprezo polo teatro é un mal endémico de todas as forzas políticas deste país".

Para as compañías poder acceder á rede, teñen que cumplir como único requisito ser profesionais e ter apresentado a principios de ano unha ficha na que se especifiquen os datos do seu espectáculo. Para os concellos ser integrados, unha vez aberto o prazo de convocatoria, teñen que ofertar un espazo cénico axeitado para as representacións, contar coa figura do programador e cobrar taquilla. ♦

Dos gastos derivados desta programación fanse cárgalo ao 50% o IGAEM e os concellos seleccionados. Pola sua banda, as compañías reciben unhas axudas á produción, sempre e cando sexan programadas polos concellos. Para elaborar esta programación, os técnicos dos concellos reúnense ao principio de cada semestre e seleccionan os espectáculos das compañías que lles parecen más interesantes.

Á marxe diso, no mes de Marzo celébrase en Compostela a Feira do Teatro, que serve como trinque para as compañías apresentar os seus novos espectáculos e aos programadores para poder ver e seleccionar as estreas.

Desde os distintos sectores sublinan a necesidade de que se destinen os investimentos necesarios para potenciar o teatro como manifestación cultural e para dotar aos concellos de infraestruturas que permitan potenciar esta actividade e consolidar o seu público. Montoto lembra que, pola contra óptase "por programar a artistas do panorama internacional que presentan grandes espectáculos, que cobran un caché multimillonario e que son moito más vistosos de cara á galeria". ♦

Choqueiradas

PILAR PALLARÉS

— *V*estir un rapaciño de toureiro ou de militar no Antroido, pode ser humorista?

— *U*n alcalde que no Antroido dita un bando pedindo aos veciños que non se metan cos políticos, está a enterrar a sardinha antes de tempo e a confundir a cinza co farelo, ou é el próprio a encarnázón perfeita da antroidada?

*N*on sei que respondería á segunda cuestión o esqueleto intelectual que leva "unha biblioteca enteira na cachola" cando para a primaveira só se lle ocorreu, no conto de Castelao, un "direille, direille..." sen dizer nada.

*E*u inclino-me a pensar que don Neftali Prieto, alcalde de Viana do Bolo, condenado por segunda vez pola Audiencia de Ourense a dous anos de inabilitación "por un delito de negociazóns proibidas a persoas públicas" sabe perfectamente o que di. E di-o con verbo florido, porque onde eu puxen "deter-se cos políticos" -ai a vulgaridade, a lingua plana sen ambigüidades nem ironias! - pon el "adoecer o creto e a reputación de ministros, conselleiros, rexidores e suxeitos de semellante lustre".

*C*omo non havía saber don Neftali, mandando nunha vila ourensana e en liortas coa Xustiza, que o Antroido é transgresión e subversión? Non o saberán outros, que se dedican a organizar para o povo desfiles, comparsas e concursos de choqueiros desde as oficinas municipais e logo van e multan a un que estaba bêbedo e quixo subir a unha carroza. Pensan que recuperan xuntos o espírito do Antroido e o da Democracia porque Franco o proibiu e eles o subvencionan e acaban por confundir a Democracia co Antroido.

*D*on Neftali o que é é un pillaván e un espilido. Non dita un bando para que llo respeiten, senón para completar coa choqueirada a caricatura que foi construído de si mesmo. Quen se ia atrever a lle fazer burla tendo que competir co orixinal? Ia pasar como co Aznar do Guifol de Canal Plus ou como co Paco Vasques do "Corre Carmela que chove". Son xeniais, pero o Josemarí e o Paco de verdade ainda dan máis riso. ♦

O ex alcalde compostelán Xerardo Estévez participa nas xornadas de Pontevedra.

■ Debate en Pontevedra ao redor das cidades do vindeiro século

Desde Febreiro e até o mes de Abril desenvólvese en Pontevedra o ciclo *As cidades cara o século XXI*. Pontevedra e as suas perspectivas. Celébrase no auditorio de Caixa Pontevedra e está organizado polo Ateneo. Con estas xornadas quérse debatir desde o concepto de cidades até a xestión cultural das mesmas. O ciclo comezou o 12 de Febreiro e contará coa participación de arquitectos, urbanistas e políticos entre os que se atopan Celestino García Braña, Daniel Pino, Xerardo Estévez, Xosé Outes Ruso, Xosé Méndez Romeu e Xan Luis Dalla. Todas as conferencias celébranse as oito da tarde e incluirán un debate entre os candidatos á alcaldía da cidade nas vindeiras eleccións de Xuño. ♦

■ Unha semana de festa zapatista na Coruña

O Colectivo Zapatista da Coruña organiza unha semana de actividades culturais que incluen exposición, presentación de libros e música. O programa apresentarase na rua o Luns 22 de Febreiro ás doce e media da mañán. En Oleiros, o Martes 23, Ivan Prado, un dos fundadores dos centros culturais Augasquentes, dará unha charla sobre a revolución indíxena. Ao dia seguinte apresentarase o libro *Cuentos para una soledad desvelada* do subcomandante Marcos e o Xoves, tras unha charla no centro Fonseca, o pub Dublin acolle unha festa zapatista con música mexicana, leitura de textos e proxección dun diaporama. A semana péchase o Domingo 28 cun concerto en defensa da costa de Dexo no pavillón "Arsenio Iglesias" de Oleiros, organizado pola asociación xuvenil *Taina*. Colaboran nesta semana ademais os CAF, Funda-

ción Paz e solidariedade, a Casa da Xuventude de Oleiros, o colectivo Augasquentes de Lugo e a cooperativa Xo. ♦

■ O IGAEM convoca o prémio Álvaro Cunqueiro tras cinco anos

Os interesados teñen un mes –remata o prazo de admisión o 16 de Marzo– para apresentar textos teatrais inéditos en galego normativo ao prémio Álvaro Cunqueiro, que convoca o Instituto Galego das Artes Escénicas e Musicais tras cinco anos despois da sua última edición. O galardón está dotado con un millón de pesetas. As bases establecen que se apresente o texto por quintuplicado e non limitan a extensión do mesmo nin fixan a sua temática. ♦

■ A Filharmonia de Galiza cumple tres anos actuando en Silleda

O Venres 19 de Febreiro a Real Filharmonia de Galiza ofrece unha actuación no auditorio da Feira Internacional de Silleda dentro do programa cultural Creart. Dirixida por Maximino Zumalave e con Rudolf Buchbinder como pianista solista, a formación interpreta o concerto para piano e orquestra en re menor de Brahms e a sinfonía nº 3 de Mendelssohn. Xusto neste mes de Febreiro a Filharmonia cumple tres anos de vida. ♦

■ Os libreiros premian a Manuel Rivas

O escritor Manuel Rivas recibirá o prémio *Irmandade do Libro*, no apartado adicado a autores, e que concede anualmente a Federación de Libreiros. Hai outras modalidades, como a que se refire a centros de ensino, na que quedaron como finalistas o instituto Torrente Ballester de Pontevedra, o instituto de Curtis e o centro de Xuño-Porto do Son. No apartado de institución, seleccionouse ao Museo do Povo Galego, ao Padroado "Pedrón de Ouro", e a Fundación "Fermin Penzol". En tanto aos propios libreiros, os tres establecimentos finalistas son Bahía, de Foz, Vilafer, de Cangas, e Casdalderrey, de Marín. Os medios de comunicación que aspiran ao prémio de difusión do libro son *Guías dos Libros Novos*, *Grial* e *A Trabe de Ouro*. O xuri voltará a reunirse o dia 27 para decidir os gañadores. ♦

ción Paz e solidariedade, a Casa da Xuventude de Oleiros, o colectivo Augasquentes de Lugo e a cooperativa Xo. ♦

■ Preparan o Congreso Internacional Galiza-Cuba

Organizado polas universidades de Compostela e La Habana, celebrarase do 24 ao 26 de Marzo o Congreso Internacional Galiza-Cuba co lema "un patrimonio cultural de referencias e confluencias". O programa inclue diversos apartados como arquitectura e urbanismo, artes plásticas, lingua e literatura, música e cinema, ademais dun repaso á historia de ambas sociedades. Os responsables da primeira edición do congreso, que evalúa como están as relacions culturais entre Galiza e Cuba, convida a todos aqueles investigadores que traballen neste ámbito a presentar comunicacions. Ademais da proxeccións de curtas e longametraxes galegos e cubanos, abrirá-

se unha exposición de arte que conta con obras de Elsa Mora, Cosme Proenza, Andy Rivero, Guillermo Ramírez e Armando Mariño, no que respeita aos representantes da plástica da illa caribeña, e Tono Carbajo, Fernando Casás, Din Matamoro, Manuel Vilariño e Vicente Blanco, como exponentes da arte galega. ♦

O Fantasporto adicale un ciclo a Alfred Hitchcock.

■ Festa do cinema fantástico no Porto

Fantasporto 99 abre as suas portas o vindeiro 26 de Febreiro cun programa que inclue os títulos cinematográficos más recentes de ciencia ficción, homenaxe aos clásicos e exhibición de curtametraxes e traballos publicitarios. Na sección oficial concursan vinte e un fitas, que serán proxeccións no Teatro Rivoli. Durante os dez días que dure o festival, que conta co apoio do ministerio de Cultura, o concello do Porto e o casino de Póvoa de Varzim, exhibiranse catrocentas películas, que incluen homenaxes ao cineasta de animación Bill Plympton, a actriz Pam Grier, protagonista da última película dirixida por Tarantino até agora *Jackie Brown*, e, por último, celebrarase o centenario de Alfred Hitchcock. ♦

■ Xa hai nominados para os prémios das produtoras independentes

Os membros da Asociación Galega de Produtoras Independentes

(Agapi) están volcados na gala de entrega de prémios que van celebrar o vindeiro 27 de Febreiro no Pazo de Congresos e Exposicións de Compostela. Xa teñen os nominados nas producións de cine, video, televisión e multimedia estreadas entre Decembro de 1997 e o mesmo mes de 1998. Urxa Gago, Mónica García, Mabel Rivero e Cristina Pascual son as aspirantes ao prémio á mellor intér-

■ Carlos Núñez emprende a xira de Os amores libres

Doce cidades do Estado serán as percorridas na xira que o gaiteiro Carlos Núñez ten programada para apresentar o seu novo traballo *Os amores libres*. Muiñeiras e bulerías mestúranse nun disco, que se estreou en directo en Murcia o Domingo 14 de Febreiro e que conta coas colaboracións de Carles Benavent, baixista de Paco de Lucía, e guitarristas flamenco Juan Manuel Cañizares e a cantante Carmen Linares. ♦

prete feminina. No apartado de intérpretes masculinos están seleccionados Josito Porto, Luis Tosar, Iñigo Saavedra e Toñito de Poy. En canto á dirección, a lista compõe tamén de catro nomes: Xosé Luis Ducid, Anxel de la Cruz, Lorenzo Soler e Alfonso Vilas. Para o mellor programa de televisión están nominados *Apaga a luz*, *A chave*, *Dezine*, e *Reporteiro*. Tamén se van entregar na gala, presentada por Paco Lodeiro, os premios especiais "José Sellier" e o honroso que leva o nome de Fernando Rey. ♦

■ Os centros de ensino promoven o Dia das Letras Chairegas

A iniciativa de instaurar un *Dia das Letras Chairegas* partiu do instituto Trapero Pardo de Castro Ribeiras de Lea, ainda que se está debatendo noutros centros de ensino da Terra Chairegas a posibilidade de reseñar a riqueza cultural e literaria da comarca. Teñen pensado adicalo a un escritor chairego vivo e a data que se baralla seria durante o mes de Abril. ♦

■ Un percorrido polos camiños de Santiago, editado pola Fundación O Grelo

O mesmo presidente da Fundación O Grelo, Xesús Bustos, é o autor da guía que a entidade edita co título *Galicia, percorrido cultural e artístico. Os camiños de Santiago*. O libro foi presentado durante un xantar celebrado en Vigo e no que participaron os membros da Fundación, cuxa sede social está en Lugo, e xornalistas. Na guía recóllese aspectos culturais do camiño, desde a perspectiva histórica ata a gastronómica. Aproveitouse a reunión para dar a coñecer outros títulos editados por O Grelo como os adicados aos pintores Manuel Romero e Carlos Bóveda, os que recolle sos contos concurso literario da fundación e *Do amor salgado*, a obra poética coa que Modesto Fraga gañou o certame de O Grelo. ♦

Leituras

Maxistral obra de Miranda

Título: Morning Star.
Autor: Xosé Miranda.
Editorial: Xerais.

A novela de Xosé Miranda *Morning Star* (Premio Xerais 1998), ambientada no XIX, lese de maneira lúbil e fluída gracias ás dotes narradoras do autor. Está perfectamente centrada nun só protagonista. Non lle vai mal o título de *Morning Star*. Tampouco estaría mal o de *Lorenzo Tasende* (o que seca en principio lle pensaba dar Miranda, como se deduce do Apéndice), pero, penso eu, tamén houbera podido titularse como tal *O Fillo do Bandoleiro*, porque este relato dunhas 260 páxinas, nóstros moi ao vivo como as historias dos pais pesan e marcan aos fillos e é ben difícil desmarcarse delas. Son trinta e un capítulos que se len con ganas, cobizosamente desde que se inicia a lectura, pois o lector axiña se ve metido no sufrir do Tasende fillo que empeza por non saber ben quen é Tasende pai, cal é o seu verdadeiro nome e se o proxenitor é bo ou é ruín, un malfactor máis. E cando cremos que o rapaz poderá zafarse da fatalidade, vemos que non, que xa nos primeiros capítulos é arrastrado a colaborar nun asalto terrible a unha rectoral na que incluso comezará el mesmo un críme. Só que o feito de que se trata dun críme por amor e por querer fuxir do círculo infernal en que se meteu algo o desculpa. A novela é, por tanto, novela de aventura e traxedia, pero tamén de algo máis: hai a expresión da loita dos adolescentes contra as circunstancias abafantes en que se atopan freados, determinados, cando queren ser eles mes-

Xosé Miranda.

A. PANARO / ARQUIVO

mos e non os deixan, cando queren perfilarse diferentes dos proxenitores, ceibes en medio das limitacións do país. Penso que Miranda deberá de ter sinalado afná con más forza o marco social da época desta historia, o tempo de famas que se vivía daquela. Está bastante ben mesturada a historia do mozo Tasende coa historia dos conflictos bélico-políticos, coa historia do revoltado Solís. En abril de 1846 (queda perfectamente precisado no relato) o mozo Tasende case é ferido de tiro polos soldados de Narváez que disparan desde os tellados contra os estudiantes e os paisanos e algúns soldados seguidores de Solís (un dos mártires de Carral). E unha das mozas dos bandidos chamada Rosalía nun certo momento fala con palabras propias da outra Rosalía, a famosa (que sería unha rapariga de nove anos en 1846 pero estaría xa recollendo datos e impresións): "vendéronlle os bois, vendéronlle as vacas, o pote do caldo, as mantas da cama"... Ora ben, o culto lector sabe que aqueles eran efectivamente anos de fame, de inestabilidade, de pronunciamentos e

levantamentos. E hai varios capítulos en que o mozo Tasende e Helena disfrazada de André son coma un espello ao longo dun longo camiño (lembremos a Stendhal) no que se van vendo as feiras, as prazas de Galicia cos seus paisanos, co seu pismo e inocencia, cos seus cartíños en bolsas, que son roubadas polas mans hábiles da Pindonga e os outros seguidores do astuto cego Campanachoca. Pero para o meu gusto particular quizais falte algúnh pincelada forte que marque ben a situación social. Porque precisamente o que está bastante (fortemente) ben marcado, bastante ben descrito é o lado da crueza, da brutadeade dos asaltos dos gandulos protagonistas (sobre todo Lázaro Rivadulla e Tomás das Congostras) e está

Temos aquí unha novela que —estou seguro— dará algún día unha película tremenda, de navallas, de carabinas, de facinerosos galegos entolecidos por un tesouro... Cumprirá entón (para equilibrar as cousas) que, a parte do toque romántico que xa hai na novela (o idilio Tasende-Helena), se acentúe con coidado, con certa dozura o marco paisaxístico e social. Para que a película non caia nun tremorismo inatural de mera acción, de "thriller" americano. Os guionistas terían que darse ben de conta de que o fillo do bandoleiro non quere nunca ser bandoleiro e que a súa aventura é unha dura viaxe na noite cara á luz dunha mañá ("morning star") tan nova e tan limpia como os ollos de Helena, e terán que captar o grao de pureza do amor do rapaz, que é capaz de durmir na mesma cama de Helena en completa contención do instinto. Miranda non deberá dar permiso a ningún guionista ou director da película que non comprenda ese tipo de amor romántico (século XIX) do mozo Tasende. Espero que lean e capturen nesta maxistral obra de Miranda o que nela hai: algo máis que acción, bulu-bule e tremenda.

(Pasa á páxina seguinte)

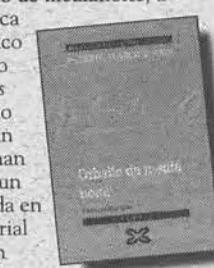
moi verosmil, abondo convincente, o asunto da existencia, nalgún recuncho pontevedrés, dun tesouro do famoso pirata negreiro Benito Soto. Para min un dos momentos más inesquecibles, mellor lodados, impactantes, é o do asalto á rectoral do cura fofo, terco e comellón en Beluso (un dos remates do Morrazo, no concello de Bueu). Ramón María del Valle Inclán é quizais aquí o mestre, xuntamente (como xa reconece o autor no "Apéndice") con Stevenson e Falkner, e Miranda é o discípulo avantaxado.

Temos aquí unha novela que —estou seguro— dará algún día unha película tremenda, de navallas, de carabinas, de facinerosos galegos entolecidos por un tesouro... Cumprirá entón (para equilibrar as cousas) que, a parte do toque romántico que xa hai na novela (o idilio Tasende-Helena), se acentúe con coidado, con certa dozura o marco paisaxístico e social. Para que a película non caia nun tremorismo inatural de mera acción, de "thriller" americano. Os guionistas terían que darse ben de conta de que o fillo do bandoleiro non quere nunca ser bandoleiro e que a súa aventura é unha dura viaxe na noite cara á luz dunha mañá ("morning star") tan nova e tan limpia como os ollos de Helena, e terán que captar o grao de pureza do amor do rapaz, que é capaz de durmir na mesma cama de Helena en completa contención do instinto. Miranda non deberá dar permiso a ningún guionista ou director da película que non comprenda ese tipo de amor romántico (século XIX) do mozo Tasende. Espero que lean e capturen nesta maxistral obra de Miranda o que nela hai: algo máis que acción, bulu-bule e tremenda.

conta de libros

O orballo de Blanco Torres

Miro Villar encarrégase da edición en Xerais de *Orballo de medianoite*, a única obra poética de Roberto Blanco Torres, lembrado no *Día das Letras Galegas* deste ano 1999. Trinta e un poemas conforman a obra, escrita nun verán e publicada en 1929 pola Editorial Nós, xerando un entusiasmo semellante ao provocado por *De catro a catro* a catro de Manuel António. Sinala Miro Villar que nos seus versos "subxace a denuncia dun fascismo en ascensión na Europa de entreguerras e a reivindicación dun ideal de xustiza e liberdade".♦

Dez relatos sobre a Carapuchiña vermella

A carapuchiña vermella cumple trescentos anos e varios escritores reuníense nun volume para conmemorar este aniversario da personaxe de Perrault. En *Na boca do lobo* recrían o conto coa sua ollada particular Manuel Darriba, Jaureguízar, Aníbal Malvar, Paco Martín, Isidro Novo, Antón Reixa, Carlos Casanova, Daniel Domínguez, Quico Cadaval, Carmen Blanco e a fotógrafa e deseñadora luguesa Mª Xosé González, quen se encarga das imaxes dun libro, no que a Carapuchiña pode chegar a ser a malvada da historia. Edita Tris Tram.♦

Construccións populares do país

Foron apresentados dous novos cadernos do Museo do Povo Galego titulados *A casa popular* e *As construcciones adxectivas*. Ambos traballos, de Manuel Camaña Suárez, afondan no significado da casa na Galiza, máis alá do de ser unha simples vivenda, e na arquitectura xerada como resposta ás necesidades de producción do agro. Alpendres, palleiras, hórreos, muiños, etc., son descritos para o leitor como os espazos necesarios e singulares da xeografía galega.♦

Testigo de Brecht

A Hans Mayer o primeiro que lle chamou a atención de Bertolt Brecht foi a sua "rebeldía malévolas". Con quince anos, en 1922, Mayer xa sabía quen era o poeta e dramaturgo de Augsburgo. Agora, o crítico xa octoxenario, expón a sua ollada sobre o autor de *A ópera dos tres peniques* nun volume titulado *Brecht*, editado por Hiru, e concebido para conmemorar o centenario, celebrado en 1998.♦

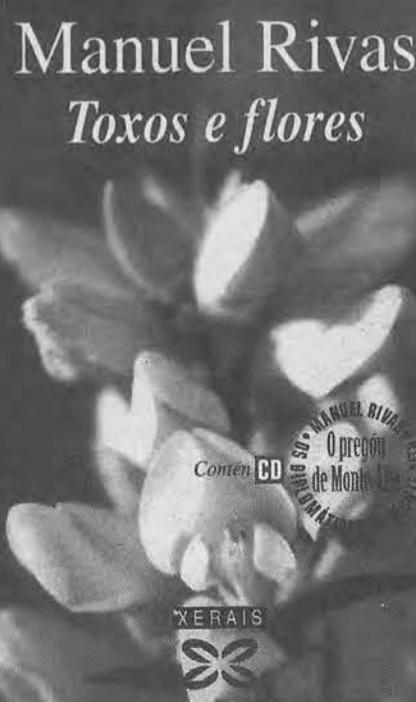
CRÓNICA

TOXOS E FLORES

Manuel Rivas

Toxos e flores

CRÓNICA

2ª edición
agotada en cinco días

Nova edición acompañada do CD "O pregón de Monte Alto", que Manuel Rivas recitou na compañía de Os Diplomáticos de Monte Alto na noite do 4 de setembro de 1998.

Un libro abertamente romántico e enxebre que recolle os máis suixerentes e lúcidos artigos e conferencias de Manuel Rivas sobre a Galicia de fin de milenio.

XERAIS

Leituras

(Ven da páxina anterior)
dismo. En Miranda hai busca da luz. E amor. Mais ca erotismo.

Os que penso que non captan ben son os editores de *Xerais* que non foron capaces de atopar para o Apéndice o tipo de letra axustado a fin de que non pareza un capítulo máis desde o punto de vista ficcional de Tasende, e non atoparon tampouco maneira de vestir de xeito máis convincente (máis epocal) ao fotografado na portada, que, por outra banda, ten más cara de bondadoso que de facinoroso ou cego taimado. ♦

BERNARDINO GRAÑA

O galego Soto e a historia

Título: O galego Soto, líder da Patagonia rebelde.
Coordinador: Lois Pérez Leira.
Autores/as: Dolores Vieites Torreiro, Osvaldo Bayer, Manuel Mera.
Editorial: Xerais, 1998. 167 páx.

Non hai moito, tiven ocasión de apresentar na acollida Galería Sargadelos de Vigo, o libro do poeta galaico-árabe Carlos Penelas "Os galegos anarquistas na Arxentina". Daquela, comparán estrado con dous sindicalistas da CIG de ascendencia arxentina de sobre cofiados, Lois Pérez Leira e Manuel Mera, aos que ainda lles queda tempo para inquedanzas culturais logo das teimas cotiás do sindicato. E os tres valorabamos que, malia non estar escrito por un historiador, profesionais e amantes da historia agradecían no libro o seu aporte a duas liñas de investigación pendentes, que compria con urxencia encetar. En primeiro lugar, a análise da incorporación dos galegos e das galegas á historia do movemento obrero alén mar, en xeral, e arxentino en particular. De paso, cumpría ir arrombando tópicos ao uso, como o de assimilarnos ás bestas de carga sobreexplotadas a forza de seren submisas; o de "facer o galego" como din ainda en Portugal. Por aqu tamén podemos ser levantiscos cando cadra; ben o saben nalgúns zonas do Brasil, onde "galego" é sinónimo de férvedo camorrista, bolchevique e petardista. A maiores, más valería revisar outro sambenito: o de que a máxima aspiración dos nosos connacionais en América forra a de exercer de tendeiros, tal que o Manolito dos "comics" de Mafalda. A segunda suxeirencia que aboia do libro de Penelas, era a de inserir a devandita integración nun complexo e hipotético contexto de intercambio, se cadra desenvolvido entre os obreirismos de ámbulas duas beiras do Atlántico. Falabamos, daquela, que o Movemento Obrero galego de anteguerra ollaba cara América, albiscando á "parroquia de acolá" como unha retagarda necesaria para sobrevivir nun medio social refractario ás actividades das organizacións proletarias.

Pois ben, a penas ano e medio

despois, temos entre as mans outro libro que *abonda*, dun xeito colectivo, no rol xogado pola emigración galega nas afoutas loitas sindicais da Arxentina contemporánea. Da man da biografía de Antonio Soto, o ferrolán que actuou como senlleiro representante do obreirismo patagónico durante as trágicas xornadas de 1921, transímos agora con moita más seguridade polos devanditos roteiros bosqueados outrora por Penelas. A publicación, como xa o agoira a variedade de autores, ten múltiples tonalidades e perspectivas: a Lois Pérez Leira tócalle servir de guía no enguedellado devir de Soto; o noso admirado Osvaldo Bayer (para cando unha edición galaica da súa obra "Los vengadores de la Patagonia Trágica") desbroza as tirapuxas sindicais e políticas que posibilitaron uns acontecementos brutais, devanceiros por liña directa do xenocidio alentado pola ditadura militar arxentina nos anos 70; a historiadora Dolores Vieites aporta unha densa información verbo da, a partir de agora, indiscutíbel presencia galega no anarcosindicalismo arxentino e dos estreitos vinculos establecidos cos correligionarios "de acá", Manuel Mera, ao cabo, pescuda en primeira persoa o ecoar dos pasos de Soto nun mozo emigrante de comezos da década dos 70, ao tempo que concreta as condicións sociais e políticas que explican, na Galiza e na Arxentina, o binomio emigración=conflictividade.

Os diversos enfoques anteditos, emprazan a traxectoria vital de Soto nas coordenadas dos tempos revoltos que lle tocaron en sorte. O ferrolán foi un home modesto e leal ao seu ideario anarquista, ao que non lle acaea ben visión mitificadora algúna: os seus actos estiveron condicionados pola miseria e a humillación dos traballadores; pola prepoténcia e brutalidade de poderosos e governantes; polos anos "roxos" que seguiron á Grande Guerra. Outros e outras, de seguro embarcados en Coruña, Vigo ou Vilagarcía, reaccionaron con idéntica rebeldía, coa mesma dignidade. Os seus nomes tamén merecen ser pronunciados: Ramón Outerelo, Antonio Paris, Carme Costa, Serafin Prado, Manuel Agís,... Alguns, más dos que se pensa, tefien voltado á terra con arelas de redención, e mesmo deixaron o pelejo na desfeita do 36; eis Eduardo Puente, más coñecido polo mal nome de "O Nécoras", endianrádo azoute que foi do beatoer compostelán no tempo da República, e que un par de anos antes da chegada de Soto a Río Galegos, exerceu de temero axitador nas folgas de Porto Deseado ou na Comuna de Porto Natales, na Patagonia chilena. O libro, en suma, vai abrindo novos vieiros para seguirllas a pista a todo aquel monte de rebeldes esquecidos: aos retornados ou deportados, que logo souberon alen-

tar coa sua experiencia os diversos movementos políticos e sociais da Galiza de anteguerra.

Se acaso, portas adentro da Academia ou nos seus confins, haxa quen teña reparo a que militantes sindicais ousen escrever historia. Por se alguém se considera aludido, convén lembrar que, por sorte, noutrora unha chea de traballadores manuais sentiron a necesidade de fixar mediante a escrita unha memoria, propia ou transmitida, da que tiraban os seus mellores referentes; a alguns como José Peirats, Manuel Buenacasa, ou Anselmo Lorenzo, os historiadores de "oficio" deberían de estarben agradecidos pola sua aportación, tanto de fontes de información como de interpretacións. En todo caso, o que subxace na cuestión son as diferentes maneiras de entender a historia. Quen pense que a recreación do pasado é un fin en si mesmo, adoitá atender a se tal ou cal rótulo resulta non ser o acado; a se esta ou outra fonte está ben ou mal empregada; á presencia ou non do derradeiro tecnicismo ilexible; mesmo hai quen repara se o autor ou autora en transo de xuizo posúe título suficiente, ou non é más que un intruso no monopólio académico da producción intelectual. Mais para quem acredeite que toda reconstrucción histórica ten unha utilidade social, onde a aprendizaxe e a elección (refrome a tomar partido tanto por parte do comunicador como do receptor: a ser "cronistas con opinión", como di Osvaldo Bayer, diante de todo abuso, a peneirar crítica e soberanamente na procura dos nosos sinais de identidade) veñen pola vía de urgencia da comunicación, non teñen sentido más limitacións que as impostas pola incapacidade manifesta, a terci-versación ou a falla de honradez. E, segundo o meu parecer, as susoditas herbas hainas en todas as veigas. Ao cabo, este non é o caso e benvindo sexa, con todos os seus defectos, o desembarco do sindicalismo consciente na historia. Porque, senón é dende unha óptica elitista e corporativa, a quén lle pode sorprender que enxerguen naquela epopeia patagónica de chilotes e galegos anarquistas, xentes que se reclaman da mesma condición? Senón se parte das premisas ten pouco presentábeis, a quem poderá amolar que a militancia sindical de hoxe, sexa da tendéncia que sexa, recupere en primeira persoa a memoria dos que, como Antonio Soto, mesturaron defensa dos desherdados coa conciencia do país, sobre todo cando quen se considera profisional da historia non o fai?

DIONISIO PEREIRA

Arte

Dous dos tres corpos de Mel, 1994.

Alfonso
Costa Beiro
pletórico

Autor: Alfonso Costa Beiro.

Exposición: Memoria do espacio.

Lugar: Centro Cultural Municipal de Ferrol.

Memoria do espacio é o título que leva a exposición retrospectiva de Alfonso Costa Beiro-Noia 1943. Recolle a obra do autor entre o 1972 e 1999. Alfonso Costa apreséntasenos nesta mostra do Centro Cultural Municipal de Ferrol, como un pintor en plena madurez. A súa obra fálano das súa evolución, da súa poética e das súas temáticas.

Alfonso Costa pertenece a unha xeneración nada recién rematada a guerra civil española e á que pertenecen entre outros De Dios, Facal, Huete, Pulido... o que supón que comenzañ a pintar sen as referencias que poideran aportar a evolución da pintura galega anterior a guerra. Se calquera deles debe facer un esforzo por crear, ainda máis Costa que o fai desde a emigración. Pero ao final, Alfonso Costa consegue unha poética moi personal, á que Luis Seoane non dubidaría en chamarlle galega. Moito corido, cun deixa irónico en toda a obra. Lirismo. E sen abandonar a figuración pinta unhos cadros, nos que cada unha pode ver coincidencias ou influxos con criadores da arte contemporánea. Pero Costa non precisou do marketing atlántico dos oitenta, para se dar a coñecer, porque Costa Beiro desde a súa primeira exposición en Xaén no 1967, non fixo máis que traballar e conquistar prémios.

Á vista desta antoloxica, a obra de Alfonso Costa amósanos a un artista cofiecedor das linguaxes plásticas actuais. Tamén nos presenta a un criador, para quem a realidade ou calquer ouxeto ou situación é motivo estético, que se pode traducir en pintura.

Só se miramos aos grandes criadores veremos como utilizan ese cofiemento das distintas poéticas, ou como calquer ouxeto é utilizado para a súa creación. Van dunha a outra con total liberdade no exercicio ceibe da

creación. Así é que os críticos teñen gran dificultade en encadrar a estética de Costa Beiro baixo unha soa verba. Tense falado de surrealismo, da Escola de Londres, de Bacon, Freud, da nova figuración, pero o que Alfonso Costa fai é utilizar libremente esas linguaxes, para crear no lenzo o que a realidade lle pon diante dos ollos. O resultado é

Nos noventa
a pincelada
atopase máis
solta e o
autor,
motívase na
realidade.

unha estética persoal, onde destaca fundametalmente a figuração. Unha figuração na que as formas evádense, mais o artista non permite a deformación total. Centra a composición nunha zona do cadro, e a partires de aí será a imaxinación do propio espectador o que intervén na recreación proposta polo artista.

Nos cadros dos primeiros anos setenta, Costa presenta certos parecidos con Bacon e a Escola de Londres. Pero mentres esta pinta formas ingravidas que se desfan, Alfonso Costa, manteñ a forza da forma. Nos anos oitenta reafirmase máis na cor. E vai compoñendo esceas onde prima máis este valor pictórico do que o facía anteriormente. Daf a aparición das cores primarias nos cadros dos anos noventa.

Pero a cor, inda que a intensifica nos noventa, sempre foi unha das características da obra de Costa Beiro. Mesmo a cor negra sorprende no cadro titulado *Cercas das Estrelas* dos anos 72-73. Cadro de rememoración solanesca pola sua execución en negros e blancos fundamentalmente dun Cristo que máis que crucificado, está executado a base de radiações atómicas, polo que o artista nos presenta un Cristo morto polos "avances" modernos. Eran anos de guerra fría, cando a bomba atómica servía de disuasión.

Do ano 80 é o *Baco Mozo*, que xunto co *Hom-Rino* do 88, son paradigma da pintura desta década. Figuración posta ao servizo da ensofación. Un Baco no que todo él é un convite a desinhibición por medio do baile e o vi-

Arte

ño. Cadro realizado con poucas tonalidades, destacando o branco que tanto utiliza o autor. O Hom-Rino supón a criación dunha nova iconografía que impacta ao ver un home con medio corpo de rinoceronte. Prima a cabeza do rinoceronte desvainado a figura humana.

Nos noventa a pincelada atopase más solta e o autor, motívase na realidade. *Un día de choiva na cidade*, e a búsqueda dunha estética do home da cidade, onde os reflexos da auga e dos faros do coche, resólvese en brancos, azuis e negros. Pero tamén a búsqueda da poética do movemento tal como pedian os futuristas, aparece no *Campeón do 95 ou Xiro do 91*. Pero tamén nos noventa aprexa a realidade dun xeito lírico, coidando as formas como na obra o *Limón* de 1997.

Dende este ano intenta ensaiar novas búsquedas, atreverso de temas tocados xa polo cunismo, como poden ser as Meninas ou o tema da música. Fuxe da pintura plana que usaban os cubistas e percura conquerir formas de volumen, cheas de artistas e tratando os temas con moita ironia.

Se ben, os comentários aquí non abordan a comentar a riqueza temática e técnica da obra de Alfonso Costa, pode dar idea das liñas mestras que ao meu entender o autor se ten trazecado. Pero non quixera rematar sen citar unha obra que representa na exposición aos diversos retratos ou autorretratos que ten feito. E o retrato de *Eva* de 1997. Longas liñas e suaves cores que reflexan a feminidade da retratada. Alargamento da figura dentro da más tradicional liña modernista.

Eis pois unha antolóxica que nos presenta un pintor pletórico de recursos e rico en planteamentos. ♦

XESUS L. PIÑEIRO

O blues do cigano

Acto: IV Festival de Blues Cidade de Ourense.
Intérprete: Raimundo Amador.
Lugar: Ourense, Venres 12 de Febreiro.

O músico andaluz Raimundo Amador ofreceu un concerto no marco do IV Festival de Blues Cidade de Ourense o pasado Venres 12 de Febreiro. Arroupado por unha banda de grande calidad, o ex integrante do grupo *Pata Negra* repasou o seu último disco ao longo dun concerto no que se entrou e no que o son foi de excelente calidad.

A música de Raimundo Amador é flamenco, pero tamén blues, salsa, jazz e reggae; nunha palabra: fusión. E fusión foi o que escouitou o público que encheu até a metade o ourensán pavillón dos Remédios.

Precedido polo grupo de blues madrileño *Red House* (liderado polo norte-americano Jeff Spinoza e que non conqueriun conectar co público), Amador deu todo de si, apoiando nunha banda sólida e completa— que aportaba experiencias ricas en matices.

O concerto de Raimundo Amador, máis que o agardado nun festival, tiña certo carácter promocional, pois estivo artellado arredor do disco que ven de sacar á rua: "Noite de flamenco e

conta de discos

O último dos Enemigos

Título: Nada.
Grupo: Los Enemigos
Edita: Chewaka (Virgin).

"Non queres nada? Pide algo". Tan fachendoso coma sempre, Los Enemigos aparecen de novo en escena co seu oitavo disco *Nada*, no que continúan a voltas co blues e o rock & roll, se cada destas veces incluindo más temas pausados que nunca e, coma sempre, pasando por alto as modas musicais. Josele Santiago, Fino Oyonarte, Cheo Pérez e, definitivamente, Manolo Benítez, conforman a banda que tras unha tempada na que as suas apariciones vencellábanse a discos ho-

menaxes, desde Rosendo até García Lorca, voltan a protagonizar unha xira por todo o Estado. En Marzo estarán en Compostela, A Coruña e Ferrol, e xa en Maio, pasarán por Lugo e Vigo. De sobras coñecidos e recoñecidos polo público galego, este poderá escutar os novos temas como *Me sobra carnaval*, *Todo a cien ou Razas de Caín* mesturados coas canciones que os converteron nun grupo sen refinhar que combate, desde hai más de dez anos, á "lexión de memos con horchata na sanguine que se cren os amos do patio". ♦

Melodias televisivas

Título: Sintonías de TV / Música para gente exquisita.
Autor: Alfonso Santisteban e o seu piano máxico.
Edita: Subterfuge.

Ser compositor de música de cinema durante as décadas dos sesenta e os setenta no Estado significaba poser sintonía a todas aquelas fitas protagonizadas por Alfredo Landa, dirixidas por algun dos Ozores e cuxa trama xiraba ao redor da institución matrimonial.

Música

Raimundo Amador.

blues", un traballo gravado en directo no verán pasado coa participación de varios artistas, entre os que destacaba o bluesman B.B. King. Destas non estiveron presentes as figuras de soa que participaron na gravación, ainda que os substitutos nada tiñan que envexar en calidad.

O concerto dos Remédios foi un percorrido polo pasado máis mestizo de Amador, xuntamente con versións de artistas como Jimi Hendrix e intercaladas con novas composicións declaradamente debedoras da fusión. Así, Amador representa a capacidade

de resistencia cultural dunha nación, o povo cigano, que además é quen de beber nas augas doutras culturas nun tete à tête no que gaña en riqueza sen perder un chisco da esencia do flamenco. Nesta liña o público agradeceu o achegamento á música galega que fixo cando principiaron os bises, ao interpretar, por un espazo de un minuto, unha versión instrumental e aflamencada da "Saia da Carolina".

O guitarrista gardou para os bises duas das pezas que máis soan do seu último traballo: "Pata palo" e "Bolleré", a primeira delas obra do cantautor andaluz Kiko Venero e a segunda dedicada a unha marca de papel de liar. Porque Amador, ademais de entregarse á música e ao público, non renuncia ao humor. As tradicionais cancións "Hoy no estoy pa nadie" ou "Pasa la vida", da que realizou unha estupenda interpretación, sumánselle outras como "Ay que gustito pa mis orejas", nas que a ironía está moi presente. De todos xeitos, quizais mereza unha crítica o recurso empregado polo guitarrista e cantante cando repetía no concerto os mesmos chistes que figuraban no disco.

O IV Festival de Blues Cidade de Ourense concluiu o Sábado trece de Febreiro coa intervención do norte-americano Tom Principato e dos británicos Dr. Feelgood. É de agradecer o esforzo do Concello de Ourense por aproximar o blues ao público através dunhas entradas máis que razoábeis (mil pesetas cada concerto ou mil cincocentas un bono polos dous días), consolidando un festival que case non ten paragón na Galiza. ♦

H.V.

O cordeL

Elkarri

Revista do movemento social polo diálogo e o acordo.

Número 46. Febreiro 1999. Prezo 300 pta.

Dirección: Iñaki Gorostidi.

Edita: Elkarri.

O editorial de Elkarri analisa que o inicio do ano 1999 permite comprobar como a recomposición do cenário do conflito basco aponta algunas tendencias de grande trascendencia. Entrevista a Gurutz Jauregui, catedrático de Direito Constitucional da Universidade do País Vasco e en opinión, Lola Valverde di que en Esuadi "estamos infinitamente mellor que fai uns poucos meses e nunha situación

que, daquela, non criamos posibel". Para poñerse en contacto coa publicación o enderezo é *Elkarri, madril etorb., 5-eskuan esk. tartep. 20011 Donostia*. Tamén teñen editado o dossier *Tregua de ETA un "esforzo por tratar de achegar aquelas claves que poidan axudarnos a explicar o presente e o futuro dun momento histórico"*. ♦

Inzar Razóns

Número 19. Xaneiro 1999. Prezo 300 pta.

Edita: Inzar.

Ábrese a publicación co artigo *Encontros na primeira fase* no que, Xesus Vega, deputado do BNG no Parlamento, achégase ao debate que veu da man das Declaracións de Barcelona, Gasteiz e Compostela reproducidas neste número. Entre outras aportacións Roberto Touriño fala de *Nacionalismo ou nacionalismos?*

Javier Villanueva suma a primeira entrega dos apontamentos para unha nova cartografía do "contencioso" basco e Xabier Paz escribe *Ante a mundialización hai algo que facer*. Pecha a publicación, a

xeito de homenaxe, o poema de Manolo Pipas *Caracola para Ana*, compañeira de Inzar finada o pasado mes de Outubro. ♦

JL

Jornal de Letras, Artes e Ideias

Número 740. Ano XVIII. Do 10 ao 23 de Febreiro 1999. Prezo 320 escudos.

Dirección: José Carlos de Vasconcelos.

A estrea de *O río do Ouro* leva á capa a entrevista ao cineasta Paulo Rocha, que despois dunha ausencia de 12 anos filma no céñario das suas orixes e coa actriz das suas primeiras películas Isabel Ruth. O quincenario portugués achégase

tamén ao recién fallecido Torrente Ballester e á figura de Cleonice Berardinelli, ou Dona Cleo homenaxeada polo Instituto Camões cando cumple sesenta anos de licenciada cuarenta desde que recibiu o título de doutora honoris causa pola Universidade de Lisboa. ♦

Ramón Chao

Desde Rádio Paris
mantiven relación con toda a oposición ao franquismo'

• CARME VIDAL

AS CAMPÁS DE BASTAVALES TOCAN HOXE INCESANTES. XOSEFA, A REGUEIFEIRA E PANDERETEIRA QUE TOCOU CON MANU CHAO E OS BRAVUS, LEVA AS OVELLAS AO CAMPO. NA CASA, OS IRIMEGOS REÚNENSE PARA FALAR DOS EVANXELOS CON XOSÉ, AO PÉ DO QUE PROXECTA SER, NO FUTURO, UN CENTRO DE ENCONTRO DE CULTURAS. É A CASA DE RAMÓN CHAO REGO, O

Leva máis de corenta anos en Paris. Por que decidiu marchar para alá desde Vilalba?

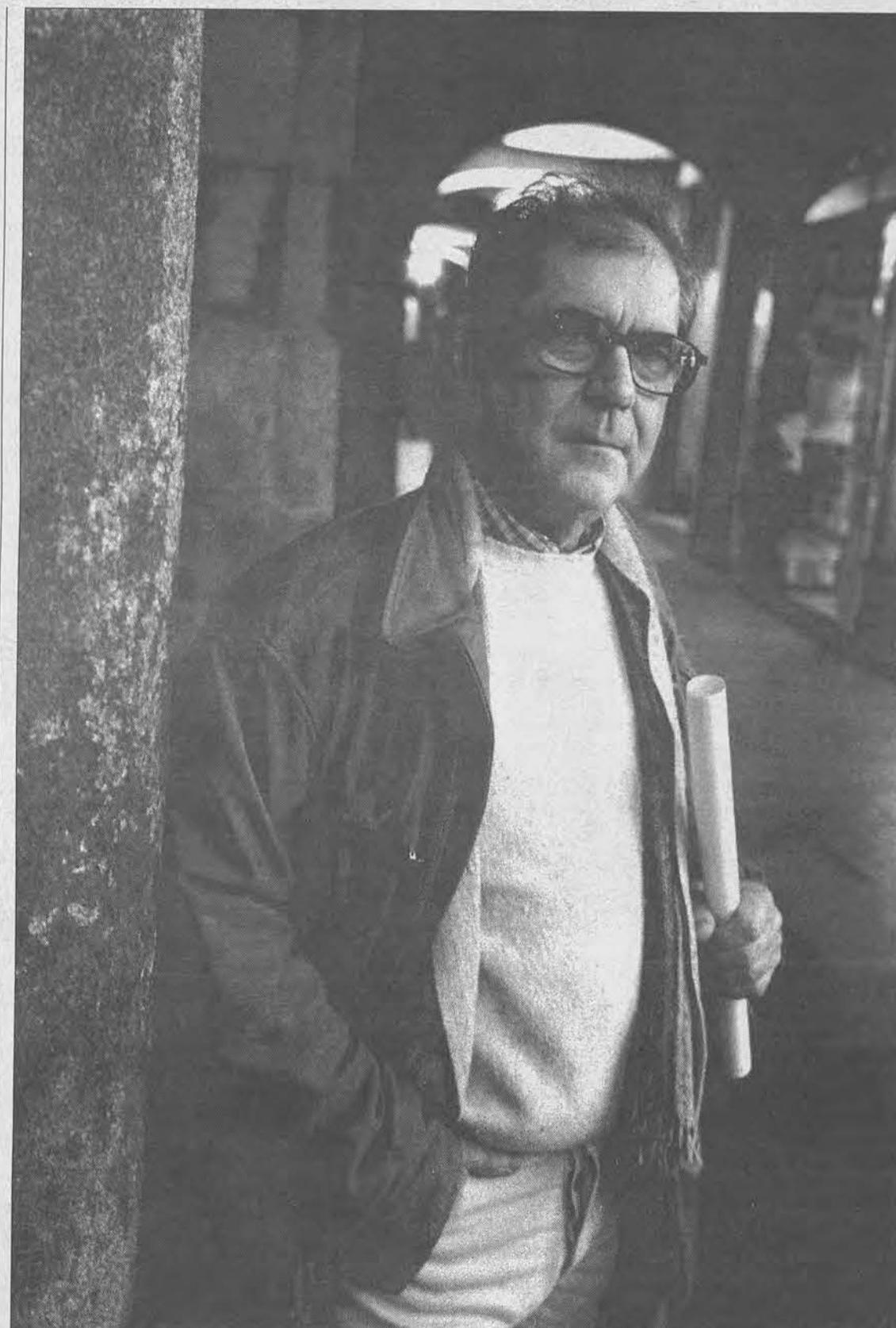
Fun un pianista precoz, din o meu primeiro concerto con dez anos e aos dezaoito xa gañara un premio de virtuosismo. Fun para Madrid para continuar estudiando. Gostaba de Filosofía e Letras pero na casa obrigáronme a continuar co piano. Decidin marchar para Paris e traballei en moitas cousas, desde fregar escaleiras de grandes armacéns até dar clases de piano. Apareceu entón un anuncio no que a rádio francesa pedía algúen que soubera castelán, portugués e música para ocuparse das emisións para América Latina. Era o meu perfil e había pouca competencia para o posto. Entrei en Rádio Paris e ao cabo de tres anos déronme as emisións en galego que antes fixera Nieto Pereira. Chamábanse *Alló Galicia* e eran moi nostálgicas da República, moi sentimentais. Eu díllle outro cariz e comezaron a escribirme desde aquí Manuel María, Celso Emilio Ferreiro ou Méndez Ferrín que me foi ver. Entrei así en contacto coa oposición galega.

Mantiña entón relación co exilio?

Os intelectuais exiliados pasaban por Rádio París. Ian Max Aub, Alejandro Casona, Alberti... xente do PC. Eu tiven relación política coa UPG, fun a México para unha homenaxe a León Felipe e tamén a reunions con Velo e Soto. Foramos Celso Emilio, Méndez Ferrín e eu e foi un dos primeiros congresos da UPG.

Rádio París escoitabase aquí cando a radiodifusión española era só propaganda do franquismo.

Meu pai ouvia en Vilalba Rádio París clandestinamente. Xunto Rádio Pirenaica, que pertencia ao Partido Comunista, era a maneira de ter unha visión distinta da franquista. Ocupéime dese proxecto até que Areilza, o embaixador en Paris, a meados dos sesenta presionou ao governo francés para que suprimisen as emisións en galego, euskera e catalán. Foi cando o governo franquista deixaba de asasinhar e comezaba a integrarse en Europa, foi a cálculo da implanta-

A. PANARO

ción de empresas e outros trocos. No Maio do 68 nomeáronme xefe das emisións en castelán, brasileiro e portugués para América Latina e España.

Que relevancia tiñan esas emisións para que o governo español negociase a sua eliminación?

ESCRITOR E XORNALISTA QUE MARCHOU HAI MÁIS DE CORENTA ANOS A PARIS E PARTICIPOU EN NUMEROSOS PROXECTOS NOS QUE A INFORMACIÓN TRASPASABA AS BARREIRAS DA CENSURA FRANQUISTA. AUTOR DE *DESPOS DE FRANCO*, *ESPAÑA, PALABRAS EN EL TIEMPO*, *CONVERSACIONES CON ALEJO CARPENTER*, *ONNETTI OU MANO NEGRA EN COLOMBIA*, RAMÓN CHAO VEN DE APRESENTAR O CAMIÑO DE PRISCILIANO (*ESPIRAL MAIOR*), UNHA ROTA HETERÓDOXA FRONTE Á XACOBEA DO "USURPADOR".

fora despois dunhas eleccións que gañou pero non coa marxe que el quería. Só se podía escrever sobre temas internacionais. O control era forte. Suspenderon *Triunfo* tres veces e a última acabaron con ela.

As ondas filtrábanse con facilidade?

Para escoitar unha rádio internacional como a nosa había que ter aparatos de onda corta ou meia, compria ir a casa e escoitala a certa hora. Ainda que tentaran obstaculizar as emisións, chegaban. Agora a rádio está moi comercializada e perdeu o papel de análise. A rádio xa non é para interpretar, trátase simplemente de enteirarse de todo ao momento.

Como entende o papel dunha rádio internacional nun tempo de globalización da información?

Antes non estávamos tan globalizados e na rádio tamén se nota ese proceso. Até hai un ano tiñamos emisións dunha hora para América Latina. Daquela o boletín informativo era de vinte minutos e tamén produciamos mesas redondas e debates. As emisións ían por onda curta. Agora, pola concentración en América Latina en grandes ciudades e a emigración do campo, as ondas cortas non se oen. Tivemos que adoptar o sistema das emisións por satélite e asinar acordos con rádios locais. Temos un convénio, por exemplo, con Rádio Caracol, de Bogotá, unha emisora extremadamente comercial. O resultado foi que, en primeiro lugar xa non temos emisións dunha hora senón de meia, os informativos duran moito menos e xa non hai programas de análise. Pero todo isto non o decidimos nós senón que nos temos que adaptar ao contexto. Non nos transmiten meia hora porque vale millóns e así o que acontece é que chegamos a acordos que nos permiten emitir tres minutos que elixen eles polo que estamos completamente vendidos. Se falamos de temas que non son do seu gosto non os collen.

Máis medios e unha tecnoloxía avanzada non significa entón maior pluralidade?

A concentración é máis forte. A xente pensa que está máis informada porque en trinta segundos sabe o que pasa en Malásia. Estamos afogados en información sen enteirarnos de nada. A CNN foi quem gañou a guerra do Golfo. Por iso é importante o proxecto de *Le Monde Diplomatique*, no que participo, como tamén o foron *Triunfo* ou Rádio París.

Para manter un proxecto como *Le Monde Diplomatique* precísase independencia económica?

Pertence a unha empresa capitalista, *Le Monde*, pero aceptou que funcionase coma unha filial coa sua independencia financeira. Un alemán que está en Bolivia deulle un millón de dólares porque, segundo dixo, a publicación era a única que coincidia coas suas ideas e que-

(Continua na páxina seguinte)

Finou Xosé Ruibal, o dramaturgo da teoria do 'arquetipo'

O Centro Dramático Galego rexeitara montar a sua versión galega da *Celestina*

• CARME VIDAL

EXPERIMENTOU NO TEATRO E ROMPEU OS ESQUEMAS DA DRAMATÚRXIA OFICIAL. XOSÉ RUIBAL FRAGOU AO LONGO DOS SEUS ANOS UNHA OBRA ESCRITA MAIORMENTE EN ESPAÑOL AINDA QUE NOS ÚLTIMOS TEMPOS DESENVOLVEU VÚÁRIOS PROXECTOS EN GALEGO. ENTRE ELES A TRADUCIÓN DA *CELESTINA*, OBRA QUE O CENTRO DRAMÁTICO GALEGO REXEITOU MONTAR. O PASADO LUNS MORRIA EN CUENCA CON 74 ANOS DESPOIS DUNHA VIDA ITINERANTE QUE O LEVARA PRINCIPALMENTE POR AMÉRICA LATINA E ESTADOS UNIDOS. GABÁBASE EN ESPECIAL DE SER MEMBRO DE HONRA DO RECOÑECIDO ACTOR'S STUDIO.

Nacera Xosé Ruibal en 1925 no antigo concello de Xeve, hoxe parroquia de Pontevedra, procedente dunha familia vinculada ao movemento agrarista. Traballa en Compostela na empresa da construcción do seu tío e colabora co xornal *La Noche* onde comeza a sua faceta de xornalista que abandonaria no 1967 para adicarse en corpo enteiro ao teatro, xénero

que viña cultivando desde tempo atrás. Mergullado no ambiente cultural, Xosé Ruibal insírese no grupo pontevedrés que editou a colección Benito Soto onde publica o seu exemplar ensaio sobre Laxeiro -que se explica en relación coa sua forte amistade con Antón Bonet Correa- e un poemario titulado *El Dios de los precios* (1950) editado cun prólogo

de Vicente Risco no que se compara a súa obra coa de William Blake, Lautremont e Rimbaud. Naquel poemario escreve Ruibal: "Yo también tengo muertos que me esperan con el imán de los brazos abiertos". Participa así da aventura pontevedresa co editor Sabino Torres e o director artístico Rafael Alonso. Daquela era considerado como unha das gran-

Vello, velliño, o señor Modesto era o veciño ancián do lugar. Ningún veciño o acordaba doutra maneira. Unha coroa de pelo blanco ornáballo a cabeza. Na boca tiña un ou dous chavellos. Pra comer un anaco de pan votaba dúas horas. Era todo pacencia, sosego. Si se puñía a faguer un fungueiro pro carro, lixabao de tal maneira que ben podría o seu neto botalo a bailar igual que un trompo, si o señor Modesto non tivera tanta conta diles como dos propios ollos.

Polas mañáns, no vran, ou polas tardes, no inverno, levava as vacas a pastar as veigas. O señor Modesto tiña coas vacas conversacións interminables. Falaba más coas súas vaquiñas que coa parentela. As vacas eran o seu arrimo. Faláballes de todo: do formigo do neto, das veletadas da nora, do apachorramento do fillo, dos trabucos e hastra do outro mundo.

— Anda pra diante, Gallardíña, non mires pra atrás que no se che perde nada. Non fagas como o meu neto. ¡Ten o formigo! Tira a tamenla de súa nai. anda. Oliva, anda. Si non fora por vos, ¡qué faría eu neste mundo? No outro tamén hei de estar con vos. Alá heime de topar con moitas amiguínas. A Marela, a Nova, a xovencía que morreu empachada... Teño alá tanta xentíña que xa non sei o que fago eiquí. Vamos Oliva. ¡Que gusto me dices cando eras rapaza! Fuxiches como unha tola, como as que andan reliquedas polos homes. Non che estou berrando, non me mires eisí. Xa sei que agora sentaches a cabecíña...

Eisi que o señor Modesto non aguantaba o seu neto. Non era que lle quixese mal. Era outra cousa. Cando o tiña a súa veira, o vello non as tiña todas consigo.

— Eres un tolitates como túa nai. A esa debeuna de galgar un quiquiriquí.

Sempre con cra de leite. Pepiño foi medrando. Había que pensar no porvir. Era o vinculeiro, unha comenencia pra calquer rapaza caseadeira. Pro a nai quería apartalo de fozar na terra. ¡Que facer co rapaz?

O tormento do señor Modesto era Pepiño, o neto. Era un rapaz con cara de leite que igual estaba eiquí que acolá. Igual enriba que embai-

xo, ou que non estaba nun lado nin noutro.

Votaba fora da casa e xa se perdía o día enteiro. Aparecía na casa dos veciños a un tempo. A nai saía en busca súa. Era igual que buscar unha agulla nun palleiro.

— ¡Viches o meu Pepiño! perguntaba a nai o primeiro rapaz que atopaba.

— Fai un ouquíño estaba na Chan — e a nai lustregaba cara alá.

— ¡Viches o meu Pepiño!

— Foi a pedir pro raposo que mataron os de...

— ¡Non tal! Está pillando cazapos na canteira da Escuela. Quedaba alá agora mismíño.

— ¡Viches o meu Pepiño!

— Cale! Estamos aguardando os conexos. O seu Pepe está agachado detrás daquiles penedos — a nai daba un pulo como si xa tivera o vento pechado do puño.

Xa se foi. Vai no río. Vai a afogar o can do señor Antón que está do moquillo.

Eisi que o señor Modesto non aguantaba o seu neto. Non era que lle quixese mal. Era outra cousa. Cando o tiña a súa veira, o vello non as tiña todas consigo.

— Eres un tolitates como túa nai. A esa debeuna de galgar un quiquiriquí.

Sempre con cra de leite. Pepiño foi medrando. Había que pensar no porvir. Era o vinculeiro, unha comenencia pra calquer rapaza caseadeira. Pro a nai quería apartalo de fozar na terra. ¡Que facer co rapaz?

Mandárono o Seminario de Santiago pra que lo fixesen crego. Vestíronlle unha sotanía e listo. O

TOLITATES

XOSÉ RUIBAL

tío Xesús arranhou o demás. Il sabe de esas cousas. Dende que se foi, entre a nai e o pai armábanse tremendos críostos, procurando unha boa parroquia pro crego da casa.

— ¡Qué che parece Nosa Señora dos Milagres!

— Está ben — respondía o pai sin mover a língua.

— E San Ciprián, que ven pro centeo, ¡non che gusta?

— Non é mala.

— E San Benito, nadando en aceite, ¿qué tal?

— Sí.

— Espabílate home, espabílate. Fai algo polo teu fillo.

— Xa — e quedou derreado.

— ¡Papanatas, sangue de caracho, monte de esterco! ¡Coidas que nn se hai de mover? ¡Pensas que os más non andan as lapeiradas? O noso curego non pode ir pra un monte pelado calquera, onde non se poída nin manter unha cabuxa. ¡Qué pensas facer polo noso arrimo? Un crego nunha boa parroquia é maior que unha vaca leiteira.

Sempre, o redor do tempo das mazás, chegaba Don Xesús, o tío crego. Viña a cabalo, coa sotana arremangada hastra a cintura. Por onde ía pasaba sulevábanse os cons. Rompían as cadeas, arrastraban os trambos e, en fato, ladran e ladran detrás de don Xe-

sús. Cando estaba na casa dos seus sobriños, os cans da vecindade ladaban dífe e noite. Non había maneira de facelos calar.

— Xa chegou tío Xesús.

— Sí, ladran os cans.

— ¡Quero mazás, quero mazás!... — abouxaba camiñandop a repique militar.

Os sobriños safan a porta. Ía pinchaba a debutar nas maceiras. Abalanzábase a elas promovendo verdadeiros ciclóns. Logo, recollía a granizada nas alforxes da sotana e coteñaba daquí pra alá trincando nos croios.

Cabo de dous meses tornou Pepiño do Seminario. Non podía ser crego. Na quietude do Seminario, no rigor dos latíns, non se lle moía a tripa.

Había que pensar noutra cousa. Acordaron que fora médico. Ergúfase cedo, cruzaba o río e, unha leiga despóis estaba na casa do mestre, don Rosendo, o dos Croques. Pro a carreira non lle gustou gran cousa.

¡Non fora o demo que de tanto estudo lle foran a sair media ducia de croques na cachola como a Don Rosendo! Eisi foi que cambiou os libros polo serrón e a garlopa. Fíxose carpinteiro.

No mes de Santos o millo ainda

andaba nas veigas. As unvas comínanas os páxaros e as moscas. Pro o alcalde non lle daba paz aos veciños. Todolos días, co carro e co gando, habíase que presentar na carretera que lle estaba facendo a Rabo Teso. Centos de persoas traballaban nela.

Os veciños comenzaron a queixarse. Aquilo non podía seguir. () nido, o pan do ano, estaba perdendo nas veigas. A carretera podía esperar. A recolleita, non.

A tormenta viñase armando e un día estalou. Rabo Teso foi o primeiro en sabelo. Cando pola mañán cedo mirou dende as fiestras da casa e non viu os veciños do barri de Maunzo, non ó quería creer. Abriu a fiestra, votouse auga a cara, muxetouse... era certo. Os de Maunzo non estaban no traballo. ¡Deserción! Foise voando a casa do alcalde.

— ¡Sulevación!

— ¡Cómo? — dixo o alcalde pinchando en cirolas da cama.

— ¡¡Sulevación!!

— Non perdamos a cabeza. ¡Qué pasou?

— ¡Qué ha de pasar? Que a carretera está durmindo. De Maunzo non veu ningúen. Pro xa sospeio de que se trata. A de ser unha treita do politiqueiro do regueiríño. Cheirame por ahí. ¡Cando a min

(Ven da páxina anterior)
des esperanzas culturais do país.

Colabora naqueles anos coas estruturas clandestinas da oposición, feito que marcaría a sua encontra relación co franquismo. Dicía Ruibal que fora detido en 80 ocasións e preso en Vigo durante máis de un mes. A persecución á que era sometido está no fondo da súa decisión de marchar para Arxentina no 1951 onde se relaciona cos exiliados galegos e comeza as súas colaboracións teatrais. Escreve entón en galego a colección de contos titulada *Triquiños* que apresenta a un concurso do Centro Galego de Bos Aires sofrindo unha grande decepción ao non gañar o premio. A obra está ainda inédita e só algúns contos saíron á lúa en diversas publicacións. Despois dessa iniciación na literatura galega, Ruibal apenas se prodigou no noso idioma. En Uruguay comeza a súa militancia no PCE e o confrontamento cos galeguistas afondou no seu afastamento coa lingua que quixo retomar traducindo con Sabin Torres hai uns anos *A Celestina*, versión nunca representada na Galiza. No entanto, Amparo Soler Leal levou a escena en Catalunya unha *Celestina* versionada por Ruibal. Nos últimos anos comezara a traducir a súa obra *Acto único* e, xa afectado pola enfermidade, comezara a escrever unha obra de teatro en galego arredor do Camiño de Santiago. ♦

No comezo dos anos sesenta regresa a Madrid e dirixe con Javier Pradera o grupo de intelectuais que apoiaba ao PCE, partido que abandona antes da morte de Franco por confrontamentos con Carrillo.

Pola obra *El asno* recibe en 1968 o prémio *Modern International Drama*. A súa obra innovadora en *A máquina de pedir* trata o tema da electrónica como amenaza para as persoas - fai que se relate a chamado Novo Teatro Español. Títulos seus son tamén *La ciencia de birlbirloque*, *Los mendiros*, *La secretaria* e *El bacalao*. No 1971 estrea en Nova York *El hombre y la mosca con moi boa crítica na prensa da cidade*. Professor en varias universidades americanas e europeas nas que imparte cursos de teatro, Xosé Ruibal tiña sido nomeado membro de honra do Actor's Studio onde apresentava a súa teoria do arquetipo e a leitura da versión inglesa de *A máquina de pedir* acadara un grande éxito. "O autor pode atacar, pero ten que seducir, ten que convencer, e o convencimento é a arte da seducción, seduces e, en consecuencia, convences" explíca Ruibal a respecto da relación do autor teatral co público.

Irmá da pintora Mercedes Ruibal e da cantante protesta Ánxela Ruibal, e curmá de Álvaro, o director da editorial Destino, polo seu expreso desexo as suas cinzas serán deitadas na Ría de Vigo. ♦

me cheira unha cousa!... Bien te avisé. A mí no me pasaría otro tanto. A un ombre como ese no se le puede dar ninguna responsabilidad. ¡Xa dehormigoado. Non rexifa coa súa solemnidade.

— Papá — entró a filla do alcalde — Ahí está el del Regueiriño. Dice que quiere hablarte.

— ¡Señorita, detenga a ese hombre no lo deje escapar!

— Dile que pase.

— ¿Qué piensas hacer?

— Eso es cosa mía. Primeiro que nada vete en busca de la Guardia Civil. ¡Yo les diré quién soy a esos gandules!

As tres da tarde, xa estaban todos de familia pechados no local da escola: a decisión xa estaba tomada. Todos presos. () alcalde non quiso escutar a súplica de ninguén. ¡Todos a cárcel! A noite emprendieron a marcha.

— ¡Firmes!... ¡De frente!... ¡March!....

A xente despediu en silencio os veciños que fan presos. Soio se ouvíu o pranto dos rapaces e o pisar arrastrado da columna en marcha. Nela fan os pais, as nais, os irmáns e os parentes de moitos. Pro ninguén se queixaba. Nas caras das mulleres a lúa burilaba ouros antergos, enlagaños en vagoas.

— Non choredes por min, miñan vaquíñas, non choredes por min — falaba pra sí o señor Modesto, sentado no probe camastro da celda. Eu xa son un vello, valgo pra pouco. A miña vida é como o cotiño dunha vela. Vaise sin remecalar! Todos sabemos por qué dio. Non estamos eiquí por roubar nin por facer mal a ninguén. Estamos eiquí... ¡mejor é. Pensei morrer entre as miñas vaquíñas e vou morrer ei-

qui, como can sin dono. ¡Gallardina, Oliva, miñas ruliñas, voume! Cuidádevos do tolitates de meu neto. E unha tamenla como súa nai. Non faledes con fl. ¡Isto non é nada, veciños! Xa veredes como non pode sere nada. ¡Qué fixemos nós? ¡E pecado recollelo pan! Si iso é agora delito, vale ven pouco este mundo — deitouse amodioño no catre e, docemente, como un paxariño quedouse durmindo, durmindo, durmindo pra sempre.

Cando lle comenzou a apuntalo bigote, Tolitates, seguía con cara de leite. Era xa un carpinteirío. Agora, a preocupación de súa nai era casalo ben casado, ainda que fl non pensaba en tal cousa. Gustáballe más ir os niños. Pro súa nai saíuse coa súa. Casouno.

No tempo que estivo facendo os muebles pro casorio, o redor da casa de Tolitates, non se ouvíu sinón o repiqueo do martillo. Os veciños xa estaban abouzádos de tanto peta que peta. Debía estar facendo os muebles a puro martillo. Aquilo parecía o taller dun tamborileiro. Cando acabou a obra de arte, mostroula os veciños.

— ¡Estes son os teus muebles! Cuidei que eran o burro dun moiante.

De súpeto, Tolitates cambiou. Acaibouse aquel formigueiro, Tornouse un home teso. Tomou tal posesión do matrimonio, ou o matrimonio posesión fl que, más que casalo, parecía que ó habían hormigoado. Non rexifa coa súa solemnidade.

— ¡Qué diría, agora, seu abó, o señor Modesto?♦

Relato publicado en *Galicia Emigrante*, N° 25. Novembro - Decembro 1956

Cristina Pato fai pública a sua Tolémia pola gaita

É a primeira gaiteira que edita un CD

••• C.V.

CON TOLÉMIA A OURENSÁ CRISTINA PATO ASINA UN CD NO QUE A GAITA PASA A PRIMEIRO PLANO CON NOME DE MULLER. FUSIONADA CON SONS QUE VEÑEN TANTO DE ÁFRICA COMO DO BRASIL, A SUA MÚSICA QUER "ROMPER ESQUEMAS" E QUE O INSTRUMENTO TRADICIONAL GALEGO SE TOQUE ACAIDO AOS RITMOS DESTE TEMPO.

Unha batucada brasileira pega ben coa gaita ourensá de Cristina Pato. A mestura é o signo das suas melodías e nos distintos temas pódense palpar tanto, ao seu dizer, "a percusión africana que chegou a América como sons de ar arábigo que evocan os homes ao encantar serpes". Non teme así a autora ás influencias nem ten especiais querencias pola conservación purista da tradición.

Gaita "doce ou saltona"

"Ao principio certos temas poden resultar extraños, pero son inovadores, xogan cos estilos e a gaita está doce ou saltona segundo os momentos", anota. A tradición tamén ten presencia no álbum que ven de editar. Na súa experiencia desde que comezou tocando con catro anos sobrancean os temas populares pero ela sinala que a gaita ten "como todos os instrumentos que evolucionar, e entrar en contacto con outras culturas". Iniciouse nos estudos musicais da man da Escola de Gaita da Deputación de Ourense dirixida por Foxo e non partilla da polémica que rodeou á experiencia ourensá e que enfrentou aos defensores da tradición cos que empregaban xeitos "escoceses". "En Ourense conseguiuse que moita xente tocase. Hai que conservar a súa tradición pero tamén é bo darlle novos aires á interpretación" sinala.

De formación clásica -estuda piano en Barcelona e proxecta ir a Nova York a completar a súa formación- non nega a posibilidade de mesturar a gaita con instrumentos distintos aos que historicamente teñen presenza na música popular. "No século XX apareceron moitas correntes populares que mesturaron os instrumentos clásicos con outros más apegados ás tradicións nacionais. Ai está o caso de Bartok que integró a música de Budapest nas suas composicións e iso tamén se pode facer coa gaita" aponta a gaiteira que afirma a "flexibilidade do instrumento segundo como se faga a interpretación".

Responsabilidade como gaiteira

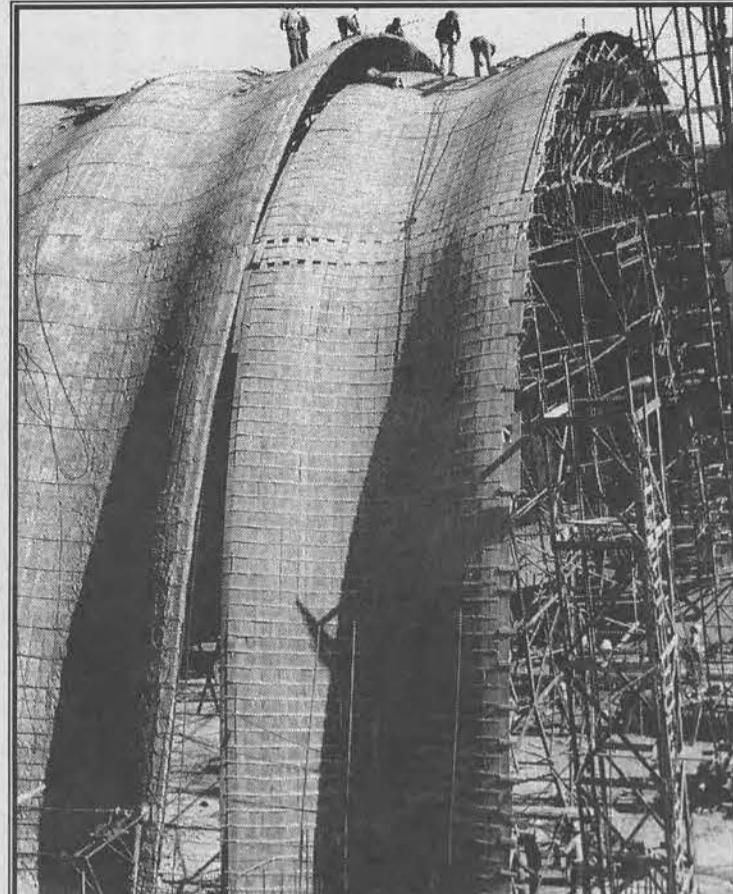
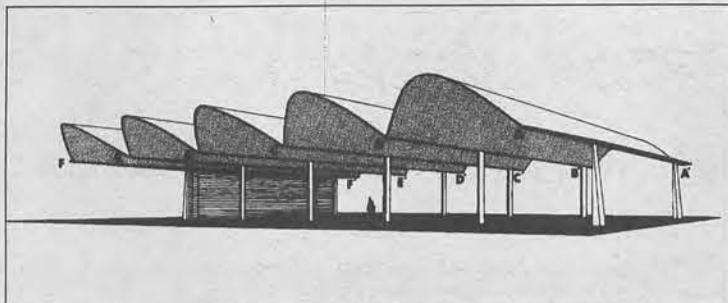
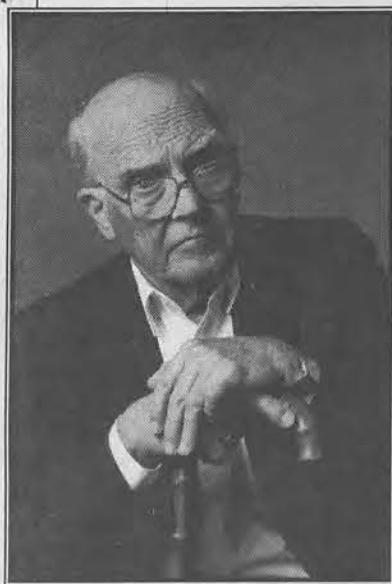
Con apenas 18 anos, Cristina Pato ten xa unha ampla experiencia na música, na que sobresaí a súa participación no grupo *Mutenrohi* que, además do primeiro album co nome do grupo, gravou ao vivo o seu segundo traballo discográfico *Has bailar!*. A gaiteira entende que a diferencia entre o seu traballo e a participación no grupo está en que agora "a gaita está más presente e é o reclamo do CD". Apúntase entón a sinalar que no

traballo que estes días sae á venda colaboraron 28 músicos entre os que se atopa a súa irmá -como teclista- que tamén comenzou de nova na gaita. As composicións de Raquel Rodríguez e a voz de Elena Paz, a solista do grupo Betadona, son, entre outras participacións femininas, as que levan a Cristina Pato a falar da destacada presencia de mulleres no disco. Que sexa a gaita a que colla maior peso responde tamén a que se está a "prestixiar más, respéntase en maior grao o traballo do gaiteiro e a súa imaxe que antes se menosprezaba".

Asinar entón o CD o que si lle dá é "maior responsabilidade. É o primeiro traballo discográfico dunha gaiteira e a expectación é moita". Acontece que *Tolemia* sae cando o despunte dos gaiteiros Carlos Núñez e Xosé Manuel Budíño no mundo

discográfico comercial lle deu popularidade aos solistas de gaita. "Surpréndeme en Barcelona ver como coñecen aos grupos galegos, hai un grande interese pola música que se fai aquí", afirma.

"O papel das mulleres na súa música era más de cantar e tocar a pandeireta que de coller a gaita, por iso sorprende más que o disco sexa dunha muller pero, de todos xeitos, agora somos moitas as que nos adicamos dunha ou outra forma a isto", comenta. Ela e Susana Seivane, son as duas mulleres más coñecidas no mundo das gaitas. Seivane, neta e filla dos coñecidos constructores deste instrumento, tocou nun concerto con Milladoiro, forma parte do grupo *Vaite embora* e proxecta tamén editar en solitario un traballo discográfico. ♦

O outro Dieste, o arquitecto

♦ X.E.A

ABÓBADAS GAUSAS, LÁMINAS PREGADAS, SUPERFÍCIES REGRADAS, CERÁMICA ARMADA... PALABRAS TODAS DUNHA TERMINOLOXIA QUE SEMELLA PRIVATIVA DAS ESCOLAS E ESTUDOS DE ARQUITECTURA, DE INICIADOS NUNHA LINGUAJE QUÉ DISCORRE ENTRE FORMULACIÓN MATEMÁTICAS E AS LEIS DA ÁLGEBRA MÁS POSTAS, ESTA VEZ, AO SERVIZO DA NORMALIDADE CONSTRUTIVA E DO BENESTAR HUMANO POR MAN DE ELADIO DIESTE.

A obra dun arquitecto oriental e uruguai que trazou as suas orixes en terras de Arousa. Xente dos Dieste de Rianxo que un dia apostou polo seu país ao rexeitar o importado e botar man do mellor da tradición para facer arte e convivencia coa arquitectura.

Afondou na historia da construcción, na normalidade das antigas cidades europeas, no maxistério do arquitecto exiliado. Antonio Bonet que o puxo en contacto coa tradición da abóbada cerámica catalana. Na fidelidade a anteriores materiais e resolveu problemas que a arquitectura moderna, a dos países desenvolvidos, non fora quen de determinar.

Dieste detectou con solvencia as carencias que a arquitectura dos países ricos tentaba aplicar, de xeito autómata, sobre as necesidades de nacións pobres. O seu distanciamiento crónico do home, do territorio e dos materiais. Precisou unha serie de respostas técnicas que solventaron atrancos coa normalidade dos vellos mestres criando, con respostas enraí-

zadas nun feito arquitectónico que suscita o estudo e o recoñecimento e chegar a criar escola. A Xunta de Andalucía promoveu unha exposición que recolle de xeito modélico e inzado de recursos pedagóxicos o discorrer da arquitectura de Eladio Dieste. Antonio Jiménez Torrecillas e Martín de Porres Ramírez son os comisarios dunha mostra que adopta agora a Fundación Barrié de la Maza para ofrecer todo o discurso expresionista e radical dun home que buscou a beleza movéndose nun contexto dominado pola pobreza.

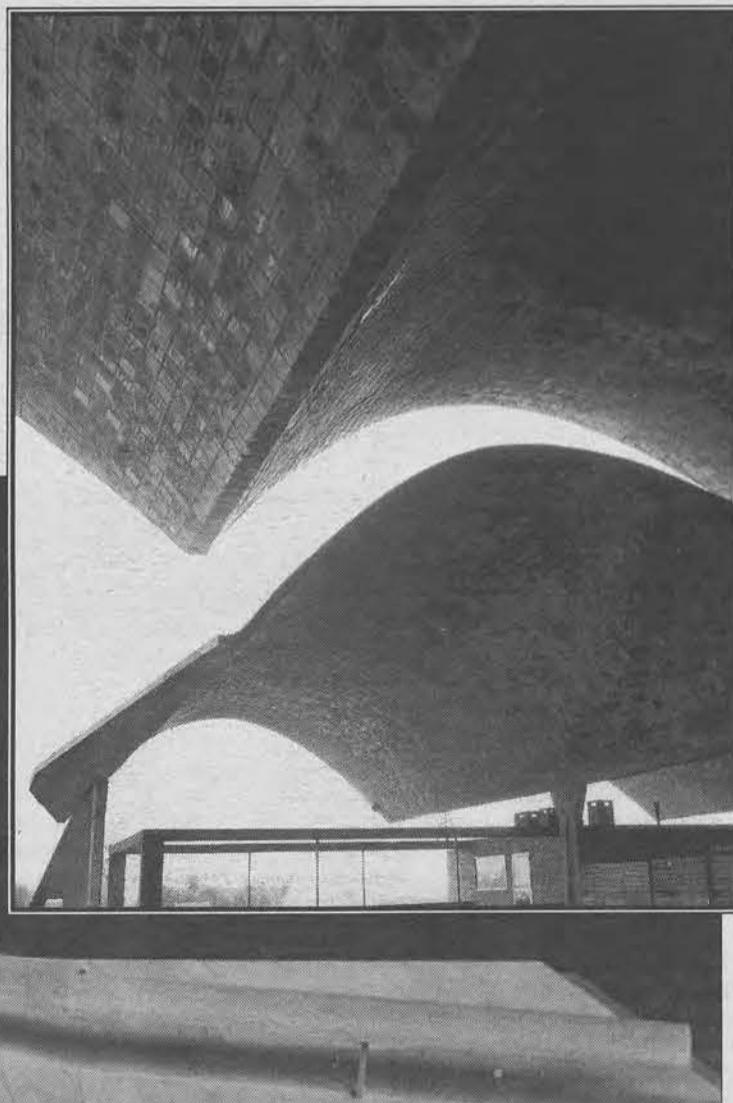
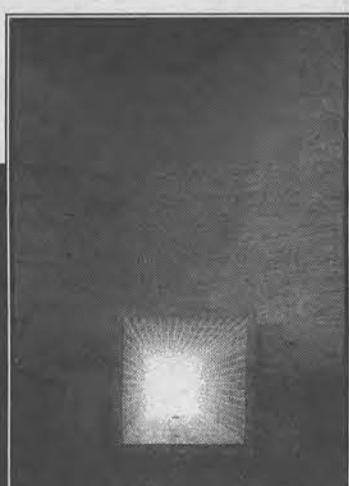
Os seus edificios de cerámica armada son tomados hoxe como referencia nas grandes escolas de arquitectura. Os equilibrios do morteiro, o tixolo e o ferro conférenlle madureza a unhas construcións sempre elaboradas escapando da mera acumulación de materiais. Baixo a máxima de que non existe arquitectura sen construcción, razóns morais non disimuladas procuran e perfilan o fio da tradición e a racionalidade. ♦

Unha viaxe pola França vaino

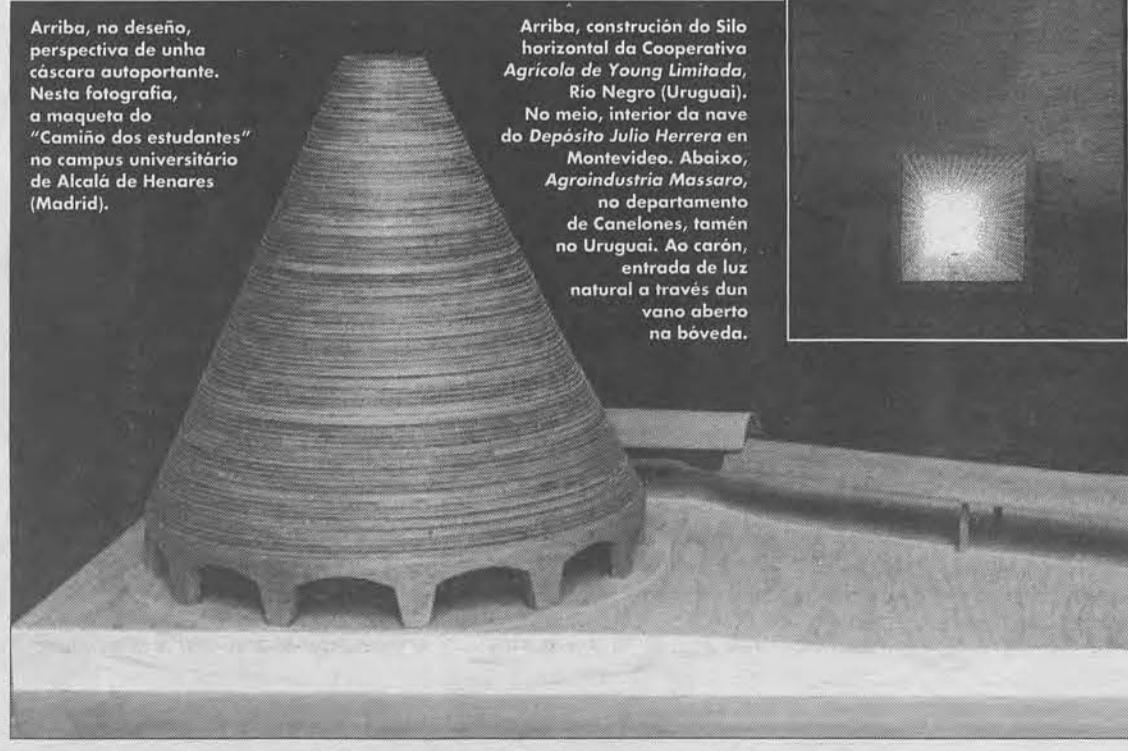
enfrentar á realidade duns arrabaldos obreiros dotados de bloques de apartamentos que Dieste considera deseñados sen un só signo de ter sido concebidos para habitar os homes. Deu por sentado o insulto que significaba esta arquitectura homologada como internacional para o destino da humanidade.

Facendo galpóns ofertou máis construcción e unha maior calidade de vida que moitos dos inacabados da arquitectura. Obras elocuentes, baratas e posíbeis para a escala e as necesidades dun Uruguai onde nacera en 1917 fillo, más unha vez, doutra aventura da emigración galega.

Estudou na Escola de Enxeñaría de Montevideo e cedo comeza unha carreira na que soubo acompañar os proxectos dunha serie de reflexións teóricas que o van converter en referente dunha arquitectura radicalmente asentada entre a poesía e a álgebra. Paixóns que compartirá coa ponla galega da familia. Vai ter con Rafael Dieste o vínculo da memoria coa terra. O que o levou a visitar Galiza e a casa matriz dun Rianxo tantas veces recriado polos Dieste no seu exilio americano. Ali accedeu ás suas semellanzas con Rafael e a unha amizade entrañable e insustituíbel. ♦

Arriba, no deseño,
perspectiva de unha
cáscara autoportante.
Nesta fotografía,
a maqueta do
"Camino dos estudiantes"
no campus universitario
de Alcalá de Henares
(Madrid).

Arriba, construcción do Silo horizontal da Cooperativa Agrícola de Young Limitada, Río Negro (Uruguay).
No medio, interior da nave do Depósito Julio Herrera en Montevideo. Abaixo, Agroindustria Massaro, no departamento de Canelones, tamén no Uruguay. Ao carón, entrada de luz natural a través dun vano abierto na bóveda.

Thomas Bernhard, antifascista, ególatra e xenial

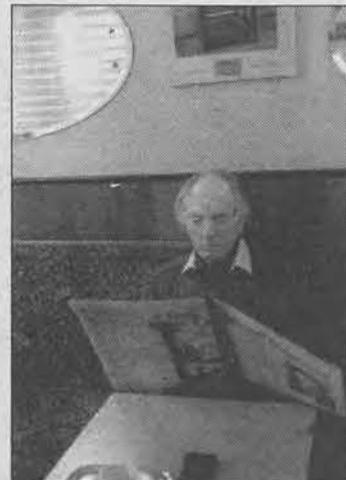
Décimo cabodano do escritor austriaco

♦ MANUEL VEIGA

Austria ten aportado, desde a II Guerra Mundial, obras e autores de grande valor que, se ben debén ser incluídos, por idioma, dentro da literatura alemana, posuen sen embargo características propias. A apariencia fria e introspectiva, peculiar da cultura centroeuropea, está aqui marcada con claridade pola conciencia do pasado nazi. Hans Lebert, por exemplo, que publicou *A pel do lobo* en 1960, extrae da sociedade ben pensante dunha vila austriaca as evidencias da complicidade cun réxime de exterminio do extranxeiro e de militarización interna. O seu estilo de narración, que parece que toca só tanxencialmente os temas importantes, consegue remover sen embargo as augas envelenadas que subxacen na marisma e no marasmo político austriaco. Non en balde Lebert foi ignorado no seu país até 1991, ano no que se reeditou *A pel do lobo*.

Lebert tivo grande influencia sobre dous dos narradores más famosos da Austria contemporánea: Peter Handke e Thomas Bernhard. Desde un estilo moi particular que toma conciencia da crise das fórmulas narrativas decimonónicas, ambos asumen unha nova forma de realismo que é case un hiperrealismo, unha nova retórica. Pénse que onde Flauvert destinaba horas e esforzos a evitar a reiteración de palabras, Bernhard cria coa repetición un dos peares do seu estilo.

Handke e Bernhard usan a sua técnica para elevar exponencialmente a crítica dunha sociedad de benestar, fundamentalmente hipócrita. Coa súa obra *Unha viaxe de*

Lendo o xornal nun café da súa vila.

Inverno... ou xustiza para Sérbia Handke, por exemplo, provocou que caise enriba sua o conxunto das forzas vivas xermanas que se sentian, con razón, aludidas por esta obra que denuncia a responsabilidade alemana na guerra da ex-Iugoslavia.

Bernhard, un egocéntrico denunciador

En Thomas Bernhard hai quien encontra un 90% de pose e un 10% de cinismo, pero hai quien tamén ve nel un autor que cumple até o límite a condición de posuir un mundo próprio, co seu particular modo de contalo e sobre todo unha enorme capacidade para insultar aos seus contemporáneos, empezando polos seus veciños más próximos.

Thomas Bernhard faleceu o 12 de Febreiro de 1989 aos cincuenta e nove anos de idade. Cumpre agora, polo tanto, o décimo aniversario da súa morte. Bern-

hard era fillo dunha nai solteira que tivo que emigrar de Áustria para evitar as faladurias da xente, indo parar aos Países Baixos, a un convento para nais caídas. Ali pasou os seus primeiros anos. A figura clave da súa vida é a do seu avó materno, un escritor fracasado. Bernhard ten primeiro unha educación nacional-socialista e logo, na posguerra, unha educación católica que lle producen arrepié e contra as que reaccionará durante toda a súa vida. Grande afeizado á música, parece sendo mozo unha pleuresia que lle fai coñecer a dor e que non o deixará até a morte.

De carácter individualista, amigo de trabar relación coas clases baxas, pero cunha clara tendencia ao esnobismo das classes altas, deixou unha extensa autobiografía, reproducida en cinco obras independentes (*A orixe, O sótano, O alento, O frío e Un neno*) que constitúen a parte do seu labor máis accesible aos leitores, ainda que non necesariamente a mellor. A súa obra máis destacada quizás sexa *Corrección* unha reflexión sobre a escritura de difícil penetrabilidade, pero que aporta, unha vez logrado o acceso, un sentido do ritmo novidoso e engaionante para o leitor capaz de perseverar sen abandonala. Outras obras suas coñecidas son *O malogrado* ou a peza teatral *Heldenplatz* (*Praza dos heróis*, recentemente editada por Iru). Esta obra, que trata o suicidio dun profesor obrigado polo III Reich a exiliarse en Inglaterra, contén frases como: "Hai agora máis nazis en Viena que no trinta e oito (data da anexión a Alemania)" ou "o ódio ao xudeo é algo consustancial ao austriaco". Tamén

cultivou con amplitude a poesía.

Na cidade de Salzburgo, que Bernhard sempre criticou polo seu provincialismo e mesquindade pequeno-burguesa, ver de se inaugurar unha placa, na casa da Cultura, coa seguinte cita

sua: "Todo nesta cidade conspira contra o criativo, ainda que se afirme a cada con meirande pulo o contrario, a hipocresía é o seu fundamento, e a sua maior paixón a falta deinxénio, e nela extíspase calquer gromo de fantasia que poida xurdir". ♦

A SERPÉ DOS CAMIÑOS

LOIS DIÉGUEZ

O camiño

rrae deste mundo. Máis aló das suas costas, o ceo xuntaba-se co mar, e o sol desaparecía zugado polas augas ensanguentadas.

Falan así os viaxeiros ao chegar ao Alto de San Roque, perto do Cebreiro, cando miran o alongado perfil das cristas dos

Ancas e as lombas verdes e amarelas que até eles yeñen atravesando as foscas terras luguesas. Descansan ao pé dessa peza de cerámica en ouros e azuis que para sinalar o Camiño modelou o escultor Pérez Porto no seu obradoiro de Osedo. Un dos viaxeiros tomara a palabra ollando para ela, admirado pola idea que transmite de tradición e modernidade. E seguiron a falar.

Passaron os homes e mulleres dos megalitos por este Camiño, deixando as grandes antas soterradas e levando outras formas e estilos tal como na Idade Média fixeron cos novos templos dessa época. Despois gravaron e pintaron as superficies das penas, deitadas ou ergueitas, nunha enigmática linguaxe ainda hoxe descoñecida. Viñeron, logo, celtas, e despois romanos, a empedrar e mellorar o longo Camiño xa coñecido. Pasaria, no século IV, por el, o mártir Prisciliano, presuntamente que o desandaría xa sen a

vida segada polo fanatismo. Os suevos acabaron construindo o grande poema da independencia.

—E xa estamos no século IX —di Pardo de Vera mentres trata de arranxar a roda da bicicleta—, e o Camiño das Estrelas manda mensaxes en Iría e no que hoxe chamamos Compostela. A revelación divina pon na boca de bispos e ermitáns que o sepulcro aparecido é de Santiago, un pacífico mariñeiro do outro cabo do mundo que han converter en belicoso cabaleiro. Pero outros, máis estudosos, seguen a rota de Prisciliano ao volver do martirio, e cren que é el que ali reposa. Acaso o que os crentes adoran hoxe sexa o que a Igrexa decapitou un dia.

—Pechadas as fábricas e entregado o noso agro aos estranxeiros —engade o Milucho— resucita-se agora o Camiño para que a xente deixa os cartos neste País empobrecido. Mais a cultura que

hoxe producimos non lles vale, e volven-na submeter pola de fóra. Non che parece, Xerardo?

E así, de parada en parada, os viaxeiros, embruxados pola beleza da paisaxe e polos contos que ao longo dos séculos foron nacendo no Camiño, acordan anda-lo todo el, desde o Somport e Valcarlos deixa Compostela, pois saben que a rota do Oeste é a da morte, a da posta do sol, e só coa morte simbólica se pode acadar a nova vida da liberación, que é a da sabedoría. Nunca os sábios pudieron ser submetidos. Nunca o foi Saef, e decatan-se agora os viaxeiros de que os enfados das serpes poden durar unha vida, porque seica se poñen a durmir e xa non son quen de acordar, a non ser que algúen con tantos anos como elas as chame docemente na Cova dos Tesouros. Mais quen sabe onde se atopa a Cova? A viaxe do Camiño, sen Saef, sería ben escuña, acaso manipulada. Algo terán que facer para atallá-lo. ♦

ANACOS

A arte é un xoguete... longo

BOROBÓ

Non facerme moito caso cando trato temas artísticos, pois xa declaréi algunha vez –verbigracia, ao presentar, hai dez anos, o libro consagrado ao pintor Pesqueira pola Fundación Barrié – que me considero “cronista de todo e crítico de nada”. Nin de arte, nin de libros, nin de espectáculos, sen que un case medio século –decía entón– de actividade xornalística, poidese confundirme nos meus *anacos* e noutras columnas miñas, o xénero da crónica co da crítica, sempre tratei de fixur dista, especialmente cando algún xornal –xa desaparecido– e un par de axencias encargáronme, con reiteración, que seguisse a actualidade artística naquelas semanas madrileñas.

Ainda non me explico por que diron nisa teima, dada la miña explícita aversión a frecuentar as innumerábeis exposicións que se celebraban dentro disa “confusión e regocijo de las Españas”, que xa era Madrid para Galdós.

A parte de que o meu parvo concepto da arte, caristosamente casaría cunha alxebráica, metafísica... ou *camelística* elucubración crítica. Pois acomódase más ben

á idea que Clarín mantiña dos artistas: “os cales case sempre soen seguir tendo moito de nenos e de adolescentes. En rigor, ser artista é... seguir xogando”, opinaba o severo crítico e famoso novelista de *La Regenta*.

Idea que faría súa, cecais sen coñecer o precedente, ningún menos que D. Antonio Machado; quen xa nun *consello* incluído entre as *parábolas* que integran o seu poemario *Campos de Castilla* (1907-1917), alterou o más célebre e clásico dos apotegmas estéticos para sinalar que “a arte é un xoguete”.

Moitos anos despois, coñece don Antonio, sendo catedrático de francés no Instituto de Segovia, ao pintor Luis Quintanilla. De seguro que foi no taller do ceramista Fernando Arranz, na desamortizada capela de S. Gregorio. Arranz era cuñado de Emiliano Barral, o escultor do monumento porticado de Pablo Iglesias, para o cal Quintanilla pintou uns fermosos murais, axiña destruídos. Alí, no estudio do ceramista (que tan ben coñecía, e escribiría sobre él, Isaac Díaz Pardo, na Arxentina), labrou Barral a testa de Machado, que mere-

ceu diste os inmortais versos, nos que definíu xenialmente o español; versos que me afouta a poñer na lingua de Aquilino:

...E a agre melancolia
dunha soñada grandeza
que é o español (fantasia
ca que adobar a preguiza).

Pois ben, para que Luis Quintanilla non fose menos, adicoulle D. Antonio, no ano 1922, aqueles antigos versos de *Campos de Castilla*, cunhas leves modificacións: casi os duplicou, partindo á metade a maioría deles, pasando de ser oito a catorce, cambiando só tres ou catro palabras, e convertendo o poema nun soneto imperfecto. Pero servíulle ao poeta para aconsellarlle ao pintor que soupera esperar, xa que...

todo o que agarda sabe
que a vitoria é súa,
porque a vida é longa
e a arte un xoguete.
Mais, si a vida é curta

... advertía Machado a Quintanilla, repetindo os seus vellos versos, que seguió agardando, pois “a arte é longa / e o demás non importa”.

Tal idea clariniana continuaba latente no miolo de D. Antonio, posto que ao componer más tarde os *Proverbios e cantares*, dedicados a Ortega y Gasset, perguntase, no último diles, que é a arte... e respondeuse:

—É puro xogo
que é igual a pura vida
que é igual a puro fogo.
Veredes a ascua acendida.

Non sei se para manter esa brasa viva e acesa, da arte como puro xogo, meu bo amigo Sabino Torres está informatizando algúns daqueles nadas críticos escritos borobescos de tema artístico. E o posibel libro leva xa, coma título provisinal, *A arte é un xoguete... longo*.

Longo, tremo, ás veces, coma unha pistola do nove longo, en mans de raparigos e rapaces, abriamente vedráños. Un xoguete, por tanto, perigoso, ao permanecer tales artistas nunha infantil, pueril vanguarda; nacida xa denantes da I Guerra Mundial; cando se inaugurou co futurismo de Marinetti. E vai logo, e vai axiña a facerse centenario o vanguardismo nos umbrais do século XXI, farto de alumiar ismos. ♦

Maria Dores Ruiz

‘Quen escrebe para leitores novos non é matéria de tese doutoral’

Leo os clásicos de aventuras, como *Moby Dick* ou *A illa do tesouro*.

Que leituras recomendaria?

É moi importante que os libros de aventuras de sempre estén traducidos ao galego, para que o público máis novo teña acceso a eles en lingua propia. Trátase de libros con estruturas e argumentos moi poderosos. Ademais son leituras das que se fala máis do que se len; libros como *Dr Jekyll e Mr Hide* ou o *Frankenstein*, que Mary Shelley escrebeu cando só tiña dezanito anos.

Que aventuras narra en *A lenda do capitán Miñoca*, co que ven de gañar o premio de literatura infantil *Barco de Vapor*?

O libro conta unha viaxe, a que fai o pirata Miñoca, que é máis valente dos Mares do Sul, para vingarse da pirata Setemortes, que é galega e é a máis valente dos Mares do Norde. Só se enfrentaron unha vez e gafiou ela, por esa razón Miñoca anda a percura de vinganza.

Comparte a opinión de moitos escritores sobre o pouco reconhecida que está literatura para xente nova?

Si, basta que alguén escriba pensando en leitores novos, para que non se tome en consideración a sua obra. Ademais para ler *Alicia no país das maravillas* ou *Peter Pan* hai que ter certas claves xa que son historias más complejas que muitas supostamente de adultos. Despois de estudar Filoloxía, propuxen na universidade facer o traballo de doutoramento sobre Gloria Fuertes. A resposta que reciben é que non se adscribía nem á poesía relixiosa, nem social, nem existencial, que son os tres tipos nos que clasifican a poesía de posguerra. Esta resposta amosa que non lerón a sua obra e que está considerada só unha escritora para nenos.

Gloria Fuertes é unha voz poética, que pode gostar ou non, pero é singular. Se Walt Whitman dicía “isto non é un libro, é un home”, eu pensei, cando descubri a obra de Gloria Fuertes, isto non é un libro, é unha muller. ♦

FRANCISCO A. VIDAL

A vinganza de don Braulio (e II)

Despois do Carnaval ven a Pascua, un tempo de penitencia por todo aquilo que esaxeramos nas festas do desenfreno.

A relación entre carnaval e Pascua ten moita semellanza coa espiral, con esos altos e baixos, diáxas de luz e de sombra, de felicidade e pena que se van alternando ao longo da vida e do ano; ou ese constante retorno ao pasado no momento menos preciso.

Aquel don Braulio, o alcalde de sempiterno do outro dfa, non por iso deixaba de ser astuto, e desde que se retirou da praza, espremeu os miolos procurando saber quen fora aquel que ousara avergonzálo en público, chamándolle cara de porco salgado.

As enquisas mandadas facer entre os inimigos non daban co choqueiro aldraxante; e se algo hai que irrita e cabrea a un xefe, é non saber algo que outros saben.

Os espías do alcalde visitaron todos os bares e tabernas do municipio para tirarlle da lingua a camareiros e taberneiros; visitaron as carnicerías para saber quen mercara a cachola salgada que servira de caretta, e trataron de subornar aos curas das sete parroquias do concello para que violasen o secreto de confesión.

O equipo de goberno revisou

todas as licencias de obra denegadas desde dez anos atrás, todas as multas impostas e todos os acordos tomados pola corporación que lle puideran afectar negativamente a algún veciño.

Apartir daquel tráxico martes de Entroido, a política municipal entrou nunha coresma sen precedentes. Por

primeira vez en moitos anos, o señor alcalde, sen fíarse dos seus más fieis concelleiros, leu, releu, sopesou e comprobou ata as últimas consecuencias, todos os documentos que lle pasaban para a firma.

Esquecerse do asunto e deixar morrer o conto sería o más idóneo, pero desde aquela don Braulio via, en todos os vecíños, sorrisos agochados e murmuracións polo baixo, cada vez que pasaba acompañado pola súa esposa. A súa autoridade e distinción estaban polo chan; e na vila, todos achacaban a aquela tarde de choqueiros a tristeza do alcalde e a paralización de todas as actividades do concello.

Non todo tiña por que ser política; así que don Braulio chamou ao encargado da súa empresa pesqueira para que lle falecera dos posibles errores cometidos co persoal. E a desexada vinganza de don Braulio fa ficar sen

executar por falta de probas. Pero un dfa chegou ao propio domicilio particular un paquete sen remite. Encárgárase o expedidor de poñer ben á vista un letrero indicando que era material perecedoiro, e para que o asunto non caese en saco roto, uns días antes apareceran na vila uns pasquins anunciando a próxima entrega.

Daquela, todo era expectación, e as serventes da casa de don Braulio, nunca tantas amigas tiveron; ata os fillos más pequenos do alcalde eran invitados a xogar e merendar, coa malsá idea de arrincar-lles que era o que traía o paquete.

Cando o alcalde foi a abrillo, alí estaba, ben envolvida, a cacha-salgada cunha nota.

“Aprovéitea antes de que puder. Non hai cousa máis perecedora que a beleza roubada”.

E daquela don Braulio soubo que o atrevido choqueiro fora o mozo aquél a quen, moitos anos atrás, arredándoo da vila por medio dun embarque de varios meses, el lle sacou a moza, fándolle as beiras a Inés.

Agora comprobaba que a vinganza é unha especie de xustiza salvaxe, sempre a cabalo da espiral da vida. ♦

Vigo. (1968).

• PÁGINAS COORDENADAS POR ANDRÉ LUCA •

Arte británica dos anos 50 titúlase a mostra que podemos contemplar na Fundación Barrié da CORUÑA.

En FERROL, o Café da Vaca ofrece unha exposición de A. Crespo, E. Pereira e L. Garrido.

O Barco

■ TEATRO

A viaxe de Lola

O Venres 19, Alalá Produções apresenta, na Casa da Cultura, o seu espectáculo *A viaxe de Lola*, ás 20,30 h.

Burela

■ EXPOSICIONES

HORIZONTE

Na Zaranda está aberta a mostra de pintura *HORIZONTE* de Paula Fernández. Pódese ollar até o 15 de Marzo.

Carballo

■ TEATRO

A viaxe de Lola

O Xoves 25 ás 20,30 h., ten lugar, na Casa da Cultura, a actuación do grupo *Cacerola teatro* co seu espectáculo *A viaxe de Lola*.

Cee

■ EXPOSICIONES

APRENDER A MIRAR A PINTURA

Na Escola da Praza está aberta a mostra didáctica *Aprender a mirar a pintura*, organizada pola Fundación Caixa Galicia.

A Coruña

■ EXPOSICIONES

ARTE BRITÁNICA DOS ANOS 50

Desde o Martes 9, a Fundación Barrié acolle a exposición adicada á arte

británica dos anos 50, en colaboración co The British Council.

MANDA TRABALLO

Mostra incluída no Outono Fotográfico do colectivo Ollo de vidro. Aberta de Luns a Venres de 17 a 20,30 h, na Agrupación Cultural Alexandre Bóveda.

MÚSICA PARA VER

A mostra itinerante, organizada por Caixavigo en colaboración co Concello, chega a Casa da Cultura Salvador de Madariaga, para amosar os seus 400 instrumentos de todo o mundo.

OCARTELISMO EN GALIZA

A Fundación Caixa Galicia organiza a mostra adicada ao cartelismo. Aberta na sailloría Médico Rodríguez, pódese ollar até o 30 de Marzo.

FERREIRA

Na Biblioteca Pública Miguel González Garcés pódese ollar a mostra de pintura de Ferreira, escolma dos seus traballos más recentes.

■ LEITURAS

VOLVER A MURGUIA

O Luns 22 ás 20,30 h, ten lugar na Agrupación Cultural Alexandre Bóveda, a presentación do especial de *A Nosa Terra, Volver a Murguia*. Participan Xosé Manuel Fdez. Costas, Carlos Velasco e Cesáreo Sánchez.

Ferrol

■ EXPOSICIONES

ALFONSO COSTA

No Centro Cultural Municipal abre a exposición (1972-1999) do pintor Alfonso Costa.

CRESPO, PEREIRA E GARRIDO

Até o Domingo 28 deste mes, podemos contemplar no *Café da Vaca* a exposición de pintura de A. Crespo, E. Pereira e L. Garrido, baixo o título de *Tres soños de Antroido*. De 9 a 14 e de 15,30 a 20 horas no citado café sito na Rua Dolores 34.

LIBELLUS DE NATURA ANIMALIUM

Ediciones Positivas organiza, na galería Sargadelos, unha exposición de gravados de Raul Gómez Pato, do libro *Libellus de natura animalium*.

■ TEATRO

TEATRO ALLA SCALA 1:5

Tamén no auditório, pero o Xoves 18, o grupo Teatro Alla Scala 1:5 representa a obra *Unha de amor*. Terá lugar ás 21,30 h.

Lugo

■ EXPOSICIONES

GRACIELA ITÚRBIDE

Na Sala Caixa de Galicia está aberta a mostra de fotografía da mexicana Graciela Itúrbide. Comprende instantáneas da vida cotiá en México. Pódese ollar até o 26 de Marzo.

ÁLEX VÁZQUEZ

Na Biblioteca Provincial abre a mostra de pintura de Álex Vázquez.

Moaña

■ MÚSICA

ANITA STEINBERG E LINO BRAXE

O Venres, dia 19, ás 23,30 horas, Anita Steinberg animará os seus ritmos blues este coñecido local. O Sábado dia 20, ás 23,30, será Lino Braxe o que ocupar o lugar co seu espectáculo poético-musical *A gracia da serpe*.

■ EXPOSICIONES

CAFÉ-TEATRO DO REAL

Organiza unha exposición,

O Trinque

Novoneyra, Araúxo, García Cabezón

O poeta Uxío Novoneyra, tamén poeta, tradutor e máis editor, Emilio Araúxo e o fotógrafo Federico García Cabezón xuntáronse para facer un libro orixinal, a seis mans, de home-

naxe ás estirpes campesiñas. *Onde só queda algúen pra aguantar dos nomes* é o título desta obra que canta a desolación da Galiza despovoada. Editorial Noitarenga. ♦

Carteleira

■ A VIDA SONADA DOS ANXOS

Dous raperazos franceses rexeitan a explotación da fábrica, viven nun piso prestado e tratan de buscar unha vida mellor. Só unha leve membrana separa este filme da realidade. Aconsellábel, ainda que o centro da película seña un pouco demorado.

■ ESTACIÓN CENTRAL DO BRASIL

Caro lle costou ás pantallas comerciais pasar este filme de Walter Salles que narra a busca interminable de tenrura dunha muller na madurez da vida e un pequeno comezando a sua. Personaxes que buscan e fuxen da amenaza que pesa sobre os desposeidos. A candidatura ao Oscar ábrelle por fin as portas dos cinemas.

■ A GUERRA DO ÓPIO

Retrato do imperialismo británico através dos sucesos que en 1840 desembocaron na guerra do ópio entre o Reino Unido e a China, tras a decisión chinesa de proibir a venda desta droga. Esquemática.

■ ESTADO DE SÍTIO

Desaparecido o demo comunista, os integristas islámicos acosan á nación americana. Unha campaña terrorista en Nova York leva ao exército ás rúas e nese momento debátense o conflito entre seguridade nacional e direitos civis. Filme maniqueo escorrido ás teses do Partido Demócrata.

■ INIMIGO PÚBLICO

Un avogado é vítima dunha persecución de todos os poderes do Estado sen saber por qué. Ao cabo descobre un plano dos servizos secretos para montar un operativo que vixie todos os movementos da ciudadanía. Guión ben construído para unha película intrascendente.

■ GATO NEGRO, GATO BRANCO

Dous

pícaros ciganos, pai e fillo, sobreviven ás beiras do Danubio acochados por todo tipo de estafadores até que un deles pretende casar á súa irmá co fillo do cíngaro. Filme do Kusturica máis anarcoide.

■ OS PADRIÑOS DO NOIVO

É a segunda das fitas en galego prometida pola distribuidora Filmxtras trás o seu convénio coa Xunta. A febre de arremediar a Tarantino continua neste filme no que se frustra unha voda ao verse implicado o noivo máis os seus amigos no atasco a unha tenda. Moita policía, moitos tiros, pero pouca emoción.

■ ROUNDERS

A vida observada desde o risco dos xogadouros de póker. Película de interiores, con bons actores e cenários críbeis. Inapropiada para os que odian as cartas.

■ DE AGORA EN DIANTE

Un home rico deixá a súa muller por outra. A muller coñecera a un home simpático e pequeno (Dany de Vito). A historia destes primeiros días da muller madura e separada é o tema dun filme que se ve con agrado.

■ HORA PUNTA

"Ser policía de Los Angeles é unha vergüenza. A miña nai dílle ás veciñas que son traficante". Esta é unha das frases da comédia que ten como protagonistas a un policía negro e a outro asiático (da República Popular China). Sesión de artes marciais, con humor. Por unha vez os loiros son os que quedan pior.

■ O MILAGRE DE P. TINTO

Os irmáns Freser, un deles guionista de *Gomaespuma* e o outro publicista, uníñense aquí nunha película occurrente, pero con abundantes fallos narrativos. A filmación de ambientes clásicos do cine: a chegada dos homes da NASA, a escola fran-

quista, o musical con pizza, a despedida no porto, o campo de froires, a estrada recta con posta de sol, fan pensar que de Javier Frese pode sair algo o día que teña un guión ben armado.

■ FISTERRA

Fita galega con resoñencias de certa cinematografía europea (do Norte): limpo, de caracteres más evocados que mostrados. Un pai hippie abandona á súa familia. O fillo menor sae a buscado, anos despois, por intermédio do seu irmán.

■ XOGOS SALVAXES

Dífeiro, erotismo e crímea nunha vila de ricos de Miami. Película de intriga onde o guionista utiliza todos os trucos (próprios do mal cine) para enganar ao espectador. Escea de sexo a tres, inédita no cine puertano norteamericano.

■ EVE'S BAYOU

Tráxe xéolia que se desenvolve no seo dunha familia acomodada de cor no estado norteamericano de Luisiana. Ali, as relacións entre o pai, a súa muller e as súas filhas teñen un fatal desenlace. Non falta o vudu nun filme un chisco lento pero de moi boa fotografía.

■ OLLOS DE SERPE

Trama tópica para un filme que pretende ser de acción. O papel de Nicolas Cage, detective que topa coa traición do seu amigo da infancia, ao resolver o asasinato que se produce durante un combate de boxeo, nem sequer axuda a esquecer os cartos da entrada.

■ ANTZ (FORMIGAZ)

Cando unha formiga individualista quer saírse da comunidade ás veces pode alterarse a orde social. Debuxos animados para adultos que se abordan con ironía a vida gregaria destes insectos. Película de tintes socializantes cunhas conclusións aplicábeis ás persoas. ♦

Monforte

■ TEATRO

OS PALLEIROS

O Martes 23 ás oito e meia, *Cacerola Teatro* presenta, na Casa da Cultura, a súa obra *Os palleiros (Desfraciados)*.

■ DEPORTES

O FUTBOL NA SOCIEDADE GALEGA

É o título do libro que sobre este tema ten escrito o director deste semanario, Alfonso Eiré, e que presenta o dia 25, Xoves, no Café-Teatro do Real acompañado de Henrique Acuña.

■ CINEMA

THE FULL MONTY

O Cine Clube Alexandre Críbeiro anuncia a proxección, no Centro Cultural Daniel Castelao, o Venres 26, da película *Próxima parada Greenwich Village* (USA, 1976) de Paul Mazursky. Entrada libre.

Ourense

■ EXPOSICIÓN

XAVIER TOUBES

Modelados en diversos materiais cerámicos, pódense contemplar na mostra *Luz do Norte* do escultor Xavier Toubes, na galería Marisa Marimón até o 27 deste mes.

M. TIessen PASTOR

Miguel Tiessen amosa os seus traballo pictóricos máis recentes no Ateneo.

Pontevedra

■ CINEMA

DON CAMILO

Dentro do ciclo de historia do cinema que ven proxectando o Cine Clube Pontevedra, o Mércore 24 está prevista a proxección da fita *Don Camilo*. Terá lugar na sala *casa de Madrid* en dúas sesións ás oito e ás dez e cuarto.

■ EXPOSICIONES

LA BALADA DE LA NIÑA JAPONESA

Derradeira semana da mostra fotográfica de Rosa Veloso. Várias séries de fotografías e instalacións criadas a partir da fusión de distintos elementos. Aberta na sala de arte de Caja de Madrid até o 21 deste mes.

ESPACIOS ALTERNATIVOS

No pub Alsír encóntrase a mostra de pintura de Marta Pazos, no café O Grifón, pódese ollar a pintura de Belén Padrón. A taberna Feira Vella alberga a mostra de fotografía de Manuel Beloso. No Quinteiro pódese contemplar a pintura de Núria Rivas. E na Cabaña, está unha instalación criada por Maite Rigueira. Até finais de mes.

Porto do Son

■ CINEMA

DOMINGOS DE CINE

O Domingo 21 proxeccáronse na Casa da Cultura a fita *In out (Dentro ou fora)*, ás cinco da tarde.

Santiago

■ EXPOSICIONES

ESCOLA DE LONDRES

O Auditório de Galicia, acolle, até o 4 de Abril, a obra de unha dúcea de artistas figurativos, xurdidos nos últimos cincuenta anos e englobados na chamada Escola de Londres. Producida polo próprio Auditório, a exposición vai desde o humanismo de Francis Bacon seguindo por Lucian Freud, Kossoff, Auerbach, Michael Andrews, Kitaj e Raymond Mason até o conceptualismo dos más novos como Paula Rego, Bill Jacklin, Celia Paul, Tony Bevan ou Stephen Conroy.

CATRO PINTORES ITALIANOS PARA UN POETA

Catros pintores lombardos, que hai 30 anos fundaron o grupo *N°1*, semella que ainda seguen unidos nos seus compromisos e nos planteamentos críticos coa arte e co home, pois non ben coñeceron os catro poemas para catro gravados de Lorenzo Varela, do que se cumpre o vinte cabodano da súa morte, dispuxérónse a facer as suas interpretacións plásticas deles, axudados pola versión italiana do poeta Luigi Cavallo. Eles son Luciano Bianchi, Nando Luraschi, Giancarlo Pozzi e Marcello Simonetta.

GIUSEPPE PENONE

Unha trintena de pezas criadas a partir de 1968, amósanse na primeira retrospectiva apresentada no Estado da obra do italiano Giuseppe Penone. Abre no Centro Galego de Arte Contemporánea.

A ESCALEIRA NO CINEMA

Derradeira semana da mostra *A escala do cinema* organizada polo Colexio de Arquitectos na Casa da

Convocatórias

PRÉMIO DE NARRATIVA CIDADE DA CORUÑA

O pub Dublín, en colaboración coa editorial Espiral Maior, convoca a II edición do premio de narrativa fantástica *Cidade da Coruña*, para o que se establece un único premio de 200.000 pta. e publicación da obra ganadora. Os orixinais deben ter un mínimo de 30 folias, en DIN-A4, escritas a duplo espazo, e un máximo de 75, e poden apresentarse a modo de novela curta ou conxunto de relatos. Entregaranse por triplicado, baixo plica, sen remite e cun lema identificador. En sobre aparte, incluiranse os dados persoais do autor. As obras remitiranse ao pub Dublín, Panadeiras, 50, 15001-A Coruña, antes do 31 de Maio de 1999, indicando no sobre II Prémio de Narrativa Fantástica *Cidade da Coruña*.

OBRAZOIROS LILITH

A Asociación de Mulleres *Lilith* organiza catro obradoiros de autoestima para mulleres, cada un deles orientado a un ámbito distinto: *Corpo. Sexualidade e afectividade*; do 20 ao 21 de Febreiro, prazo de inscrición aberto até o 15 do mesmo mes. *As nosas relacións*; os días 13 e 14 de Marzo, prazo de inscrición

aberto até o 8 de Marzo. *Participación social*, nos días 17 e 18 do mes de Abril, a inscrición aberta até o 12 de Abril. Os obradoiros realizaranse en Burela (Lugo) na Asociación Alternativa (Rosalia Castro, 26-Entrechan A). O prezo da matrícula é de 6.000 pta. Mais información no teléfono 981 589 667.

CONTRA O DESEMPREGO

O Centro de Iniciativas para a Mociidade convoca o III Certame contra o desemprego. Os traballos poden versar en proxectos empresariais innovadores ou con posibilidades reais de xeración de postos de traballo, ou iniciativas ou ideas suficientemente desenvolvidas que aporten soluciones ao problema do desemprego. A dotación do Certame é de 100.000 pta. A extensión máxima será de 10 folhas, apresentándose baixo plica en CIMO, Curros Enríquez, 19. 32003 Ourense, antes do 19 de Febreiro de 1999.

CURSO DE APRECIACIÓN MUSICAL

Dirixido a todos os amadores e profesionais da música, o CaixaVigo convoca o curso de apreciación musical *A cultura musical española*. En sesións de hora e

media, desenvolverase na Sala de Conferencias do Centro, do 22 ao 25 de Marzo. Será impartido por Faustino Núñez, musicólogo e investigador, que tratará a historia musical española, evolución e xéneros, a música popular e folclórica, os instrumentos musicais e o baile, un pequeno percorrido polas diferentes culturas musicais do Estado español. O prezo da matrícula é de 4.000 pta. e o prazo de inscrición está aberto até o 15 de Marzo e a inscrición pode realizarse en calquer oficina de CaixaVigo. Maior información no 986 223 430.

MUDA A DATA DO CERTAME CARVALHO CALERO

O Concello de Ferrol organiza a IX edición do certame literario *Carvalho Calero*, que conta con dous premios: un de investigación e outro de creación. Os exemplares apresentados deben ser inéditos. Ao premio de creación literaria poderán concorrer unha narración ou un conxunto de contos por autor que non superen as cen folias en conxunto. Os traballos de investigación terán unha extensión mínima de 50 folhas. En ambos premios os traballos orixinais deberán estar axeitadamente grampeados ou encadernados. Os orixinais e cinco cópias máis deberán ser enviadas,

antes do 25 de Febreiro, nova data de entrega, ao Concello de Ferrol-Rexisto Xeral, indicando no sobre *IX Certame Carvalho Calero* e un remite que sexa exclusivamente o lema. En sobre aparte constarán os datos persoais do autor. A dotación para cada unha das modalidades será de 600.000 pta. Mais información no teléfono 981 336 730.

CERTAME MANUEL MURGUIA

O Concello de Arteixo convoca o VIII Certame de Narracións Breves Manuel Murguia. Estabelécese un único premio de 400.000 pta. Poden concurrer todas as persoas que o desexen con unha única obra de tema libre. Os orixinais, e inéditos, terán unha extensión de entre 15 e 30 folios. Os traballos apresentaranse por cadruplicado, mecanografados a duplo espazo, por unha só e no que únicamente constará o título da obra. Irá acompañado dun sobre pechado onde figurarán o título da obra, nome e dados persoais do autor. As obras remitiranse antes do 1 de Marzo de 1999 ao Concello de Arteixo, Praza Alcalde R. Dopico, nº 1, 15.142 Arteixo, facendo constar no sobre "VIII Certame Manuel Murguia de Narracións Breves". O fallo do certame farase público no mes de Maio. ♦

■ EXPOSICIONES

O ÁLBUM DA BRETAÑA

Pódense ollar, na galería Sargadelos, as 50 imaxes do Álbum da Bretaña de Castelao, ampliadas. A mostra permanecerá aberta até finais de mes.

HONDURAS E MAURITÁNIA

Exposición fotográfica de Javier Teniente que ofrece unha visión de Honduras tras o Mitch e de Mauritânia após 30 anos de seca. Na Casa das Artes até o 21 de Marzo.

CARMEN CALVO

A Sala de Exposiciones da Fundación Caixa Galicia (Policarpa Sanz, 21) acolle a mostra de pintura de Carmen Calvo. Até o 31 de Marzo.

J. CARLOS MEANA

Derradeiros días para contemplar a instalación de Juan Carlos Meana, que leva por título *Sospecha y conspiración*, na galería Bacelos.

CARTACES DE ENTROIDO

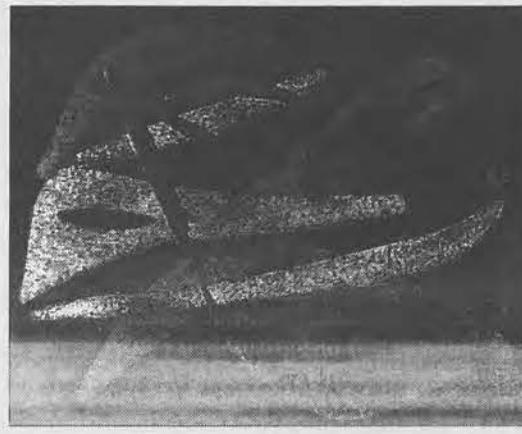
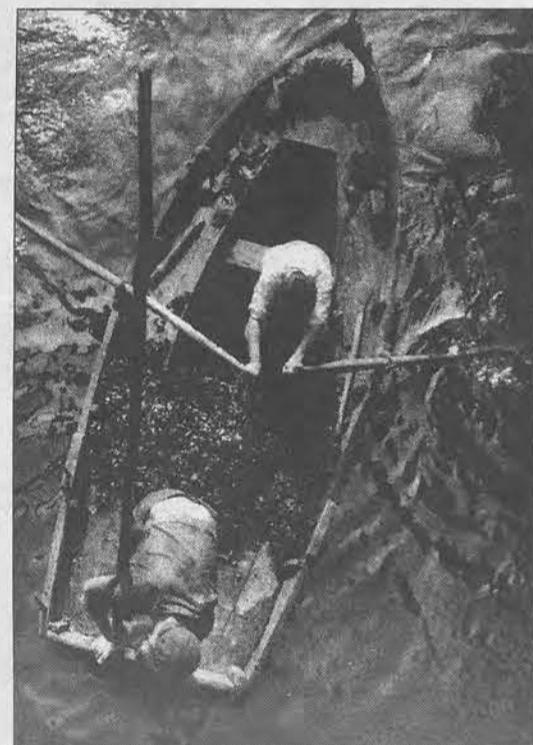
Na Sala dos Peirao pódense ollar, até o 28 de Febreiro, os traballos apresentados ao concurso de cartaces para entroido organizado polo Concello.

CELEIRO E ANA MANTIÑÁN

Até o 25 de Febreiro pódese ollar na Nova sala de Exposiciones de CaixaVigo a mostra conjunta de pintura criada polos artistas Celeiro e Ana Mantinán. Tamén até o 25 pero na Sala de Arte está aberta a mostra de pintura de Minique. Noutra sala, a Temática, pódese contemplar a mostra dedicada ao camiño de Santiago, *O camiño románico de Santiago*. E na Sala de Exposiciones do Centro Cultural permanece, até o 23 de Febreiro, a mostra dedicada ao modernista Ramón Casas.

Catros pintores italianos homenaxeán ao poeta galego Lorenzo Varela na galería Sargadelos de SANTIAGO. À esquerda, Rui Xordo, de Marcello Simonetta.

Ana Mantinán, da que ollamos un lenzo, e E. Celeiro mostran as suas pinturas na Nova Sala de Exposiciones de CaixaVigo.

acolle o espectáculo do contacontos arxentino José Campanari.

■ TEATRO

O CONTRABAIXO

O grupo Balea Branca ocupa o cenáculo do Teatro Principal co seu espectáculo *O Contrabaixo*. Xoves 18 a partir das 22 h.

JOSÉ CAMPANARI

As noites do Martes, en sesións de dez e media a doce e media, o pub Atlántico

Vigo

■ CINEMA

LUMIÈRE

O Cine Clube Lumière remata o mes coa proxección da fita *A pegada de Joseph Leo Mankiewicz* (Grande Bretaña, 1972). A proxección realiza no auditório do Concello, Praza do Rei, ás 20,30 h.

CELEIRO E ANA MANTIÑÁN

Até o 25 de Febreiro pódese ollar na Nova sala de Exposiciones de CaixaVigo a mostra conjunta de pintura criada polos artistas Celeiro e Ana Mantinán. Tamén até o 25 pero na Sala de Arte está aberta a mostra de pintura de Minique. Noutra sala, a Temática, pódese contemplar a mostra dedicada ao camiño de Santiago, *O camiño románico de Santiago*. E na Sala de Exposiciones do Centro Cultural permanece, até o 23 de Febreiro, a mostra dedicada ao modernista Ramón Casas.

Anúncios de balde

■ Se es radioaficionado e nacionalista luita connosco por unha entidade galega (ham e 11mtrs). Escreve ao apdo. 111-15920 de Rianxo (A Coruña) ou ben ao correo electrónico xoapin@teleline.es.

■ A Asociación de Mulleres Andanza ofrece información e asesoramento sobre maus tratos, alcoolemia, violacións, ludopatías, drogodependencias, actividades culturais, curso de interese, etc. Máis información no café bar A Esquina, urbanización Sol e Mar, Oseiro, Arteixo ou no telf. 981 602 266.

■ Auxiliar de clínica con experiencia ofrécese para traballar en Santiago, coidando nenos, enfermos, ancianos ou calquier traballo relacionado coa rama sanitaria. Teléfono 617 065 527.

■ Véndense cinco enciclopédias novas, A Nosa Terra, Nós, Documentos Galegos, Alfar e História de Galiza. De Luns a Venres, de 15 a 16 horas no 981 716 203. Perguntar por Marcos.

■ Coral Máximo Gorki. Se entendas a música como un acto de solidariedade entre povos. Se tens un par de horas libres á semana e queres empregalas de xeito lúdico e criativo, Esperámose os Luns e Xoves de 19,45 a 21,15 no Instituto Santa Irene de Vigo. Tf. 986 224 457 ou 986 366 381.

■ Celebraránse Conferencias Juventude-Festival Mundial Juventude-1998 (Portugal). No marco da Conferencia Mundial Ministros Juventude (Declaración de Lisboa), solicitou-se-lhe em 8 Agosto (escritos en mão) a Kofi Annan resolución ONU favorável á libre determinación, independencia, soberanía da Galiza. Quem desejar máis información escreva ao apdo. 1.012, Ferrol. CP 15406.

■ Necesito urxentemente un traballo en Santiago para vivir, ofrézome para limpar, como asistente, etc. Teléfono 617 065 527.

■ Moto inválida. Véndese seminova no Saviñao en 300.000 pta. e outra de más uso en 100.000 pta. Teléfono 982 410 244 despois das 16 h.

■ Precisamos calquier tipo de material galeguista para espallar a nosa ideoloxía polo Bierzo. Colectivo

Fala Ceibe, Avd. do Castelo 203, 2º C. 24.400 Pontevedra.

■ Véndese Renault Twingo, 1.2. Equipamento completo. 50.000 km. Ano 95. Garantía até Novembro do 99. Perguntar por Emilio no 986 420 687 ou 670 521 447.

■ Música. Preparación oposiciones. Ensinanza primaria e secundaria. Teléfono 986 235 472.

■ Rádio Piratona, a rádio livre de Vigo, edita o seu boletín informativo coa programación da rádio, e novas de ecología, luta social, liberación animal, etc. Se estás interesado/a en recibir a publicación de balde escrívenos ao apdo. de correos 8278, c.p. 36200 Vigo.

■ Busco información sobre o músico Floréncio (o Sr. Floréncio, cego da Fontaneira). Gravacions, testemuñas, fotografías. António López Fernández. Rua Ligusto, 12-27.002. Lugo.

■ Europarado busca calquier traballo (por favor, as ETT's que non chamén) Manolo 981 695 682.

■ Sanatana Dharma. Clases de logo en Vigo (Bouzas), Marin, Moaña e Cangas. As persoas interesadas poden chamar ao tel. 986 304 357 a partir das 20 horas.

■ Que é o que se fai no Brasil mellor que xogar ao futebol? Se vives en Santiago e queres achar a resposta, ouve Lusamérica, un programa de Rádio Kalímero (108.0) sobre as melhores músicas do Brasil. Todas as terceiras feiras (Martes) de 21 a 22 h.

■ Grande oferta de discos e fitas. Prezos interesantes. Perguntar polo Sr. Barros no teléfono 988 210 585.

■ Alugase piso con faiado habitábel en Lugo. Completamente amoblado. Económico. Teléfono 982 375 015 ou 375 264, perguntar por Cheché.

■ Aluga-se piso na Praza de Laláns en Santa Cruz (Oleiros). Primeiro andar, 96 metros cadrados, 3 quartos, cocina, equipada, salón, dous cuartos de baño, dous armarios empotrados. Amplísimo. Trastreba baixa cuberta. 57.000 pta. Teléfono 981 614 348.

■ Cadeño de palleiro. O can tradicional de garda galego en vias de recuperación. O mellor vixiante para

unha finca, último exemplar da roldada. Vacinado e desparasitado. Charmar polas noites de 9 a 10 ao 981 574 506.

■ Está-se a construir un colectivo de apoio zapista na Coruña. Se estás interessad@ en colaborar contacta no: 981 246 497 de Luns a Venres de 19 a 21 h. Perguntar por José Manuel.

■ Dossier de Punk Estatal: artigos, fotos, entrevistas. 68 páginas. 250 pta. + gastos de envío. Consigue mandando selos, xiro postal, contrarrembolso ou ingresando na c/c 1302-1711-6-29-82.625.798 da Caixa Postal. Se estás interesado/a en recibir a publicación de balde escrívenos ao apdo. de correos 8278, c.p. 36200 Vigo.

■ Parella bisexual, que pensa que vivir non debe ser calcar os códigos do espectáculo social, senón desenrolar e compartir as ideas e os corpos, os sentimientos e as razões, busca parellas que precisen do mesmo. Canto más críticos e rebeldes mellor. Apartado 111. 15300 Betanzos. A Coruña.

■ Rapaza de 23 anos, licenciada en Direito e con coñecementos de Informática, busca traballo. Perguntar por Luisa no 988 206 118.

■ Novo número do "Em Movimento", porta-voz do Movimento Defensora da Língua, com información sobre o país, campanhas, Euskadi, Portugal e novas secções como "O Reintegracionismo na Sociedade". Se o desejas receber de graça na tua morada, escriva ao apartado 550 de Ourense, ou bem ao noso correo electrónico: md@lycosmail.com"

■ Na rua o número 18 da revista Mocidade que edita Galiza Nova. Agora podes subscribe-te de balde enviando os teus dados completos ao noso local nacional (Santiago de Chile, 28-entrecham direito. 15706 Compostela) e cada tres meses receberás a nosa publicación na tua casa.

■ Á venda o nº 1 do periódico Já, com artigos como Incêndios Florestais; A presenza galega no ano de Portugal e Violencia contra as mulheres. Tamén un catálogo con muitas novedades de material lusófono. Se queres receive-lo gratuitamente escriva ao Apdo. dos correios 342-32080 Ourense.♦

Honduras apás o furacán Mitch e Mauritânia con 30 anos de seca, serven de tema para as fotografias. J. Teniente e que podemos ollar na Casa das Artes de VIGO.

ANTÓNIO PESSOA

Na galería Ándrox pódese contemplar a pintura de António Pessoa.

tra A outra metade da ciéncia, aberta no IES Meixoeiro.

FRADUA

Na subdelegación do Colexio Oficial de Arquitectos está aberta a mostra de óleos de J.J. Fradua.

ARTE E DIREITOS HUMANOS

A sala de arte da Estación dos Camiños de Ferro acolle a mostra de Síro López, organizada pola federación de centros xuvenis Don Bosco, Arte e direitos humanos.

TEATRO

GUILLADOS

Máscara Produccións presenta Guillados de José Luís Alonso dos Santos. Sábado 21 ás 22,30 h. e Domingo 22 ás 20,30 h. no Auditorio Caixavigo.

L A FURA DELS BAUS

Basado no Fausto de Goethe, La fura dels Baus apresenta Fausto versión 3.0, no Auditorio Caixavigo, os días 22 e 23 ás 20,30 h.

CONFERÉNCIA

INSUBMISIÓN

Elias Rozas e Ramiro Paz, despois de máis de dous anos en prisión, participan nunha charla seguida de colóquio o Venres 19

Braga

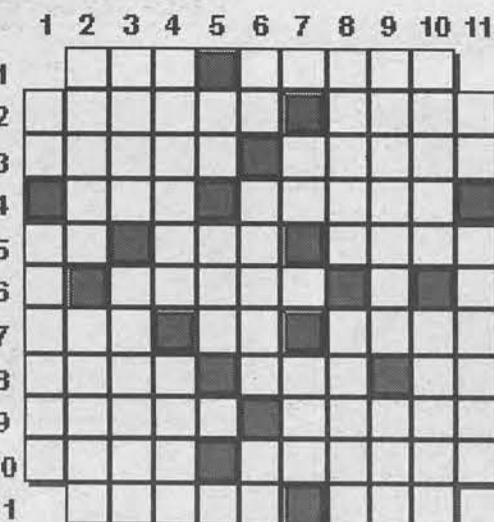
EXPOSICIONES

MANUEL CASIMIRO

A galería de arte Mário Sequeira (Quinta da Igreja, Parada de Tibães) vesteuse co colorido da mostra, individual, de pintura e deseño, de Manuel Casimiro. Até o vindeiro 12 de Maio.♦

Encrucillado

XOAN COSTA

Horizontal

1. Entreguei ~ Dialectalmente, deste 2. Saise do ventre materno ~ Letras de raio 3. O autor de Arredor de si ~ Que está limpia e transparente 4. Argola ~ Composición musical executada por dous instrumentos ou dúas voces 5. Ao revés, deus exipcio ~ Da súa propiedade ~ Aparello de pesca, de forma cilíndrica e con rede. 6. Letras de aseen 7. Lei, en latín ~ Alomorfo do pronome persoal o ~ Entregade 8. Demostrativo, no plural. ~ Sufixo aumentativo ~ Ao revés, que non ten compaña 9. Suspensión momentánea da respiración ~ Fago emisións, poño en circulación 10. Elemento de formación de palabras que expresa a idea de subordinación ~ entregads en doación 11. Face, cara ~ Ao revés, cabeza de gando.

Vertical

1. Lazo que ao tirar se apreta máis ~ Que pertencen a outros 2. Pór data ~ Manifestar 3. Ao revés, ore ~ Libre de ter que facer algo 4. Ao revés, escultor galego ~ Peitos 5. Que non ten compaña ~ Sufixo empregado na nomenclatura da Química 6. Preposición ~ Combate entre dúas persoas por cuestión de honra ~ Sentimento de pena, compaixon. 7. Parte final do intestino ~ Abreviado, santo 8. Ao revés, contracción ~ Señoras 9. Dera tratamento ~ Marchade, saíde 10. Enguias ~ Dar dote 11. Vocais de astro ~ Ardentes.♦

Para a inclusión de información nestas páginas do LeCer pregámos-vos notás fagades chegar antes dos Luns. Pódese facer a través do correo. Aptdo. 1.371, 36200 Vigo; por Telf., 986 222.405, por Fax 986 223.101 ou correo electrónico antpcg@arrakis.es

A Rede

MOVIMENTO ESTUDANTIL UNIVERSITARIO
<http://195.23.69.69/MediaPraia/1798/>

O lar do Movimento Estudantil Universitario, MEU, ademais de informar ao alumnado sobre as suas propostas e a sua alternativa, tamén inclúe outras reivindicacións de corte política – como a defensa dos camiños de ferro ou a Muralla de Lugo – ou lingüística – como a loita pola topónimia galega ou o domínio GZ para a Galiza.♦

O CAMIÑO PORTUGUÉS DO NORTE

Abre na Casa Arines, de Luns a Venres de 16 a 20,30 h.

A OUTRA METADE DA CIÉNCIA

Quince paneis adicados á historia da ciéncia e as figuras femininas máis destacadas constitúen a mos-

Caldo de letras

O	R	O	T	C	E	H	E	R	R	A	Y	R
O	V	O	M	U	Z	M	U	N	S	E	Y	N
I	E	R	N	S	O	L	R	A	C	L	I	M
N	L	O	X	A	J	J	W	M	T	R	D	A
O	O	M	E	P	H	C	I	O	X	Q	P	M
T	C	A	D	K	J	C	O	R	H	C	R	T
N	A	N	R	N	B	B	O	W	M	O	V	A
A	R	A	E	V	R	Q	I	R	T	J	R	Z
N	L	N	V	G	K	Z	Q	I	I	Y	U	W
O	O	T	A	B	W	N	L	E	Y	E	M	L
M	S	O	L	R	A	C	O	R	I	E	N	I
I	O	N	L	S	P	Q	I	R	Q	G	A	F
S	U	I	I	L	U	A	R	G	I	E	V	P
M	O	V	Y	P	P	V	B	V	Z	Q	C	T

Once directores de cinema galegos.

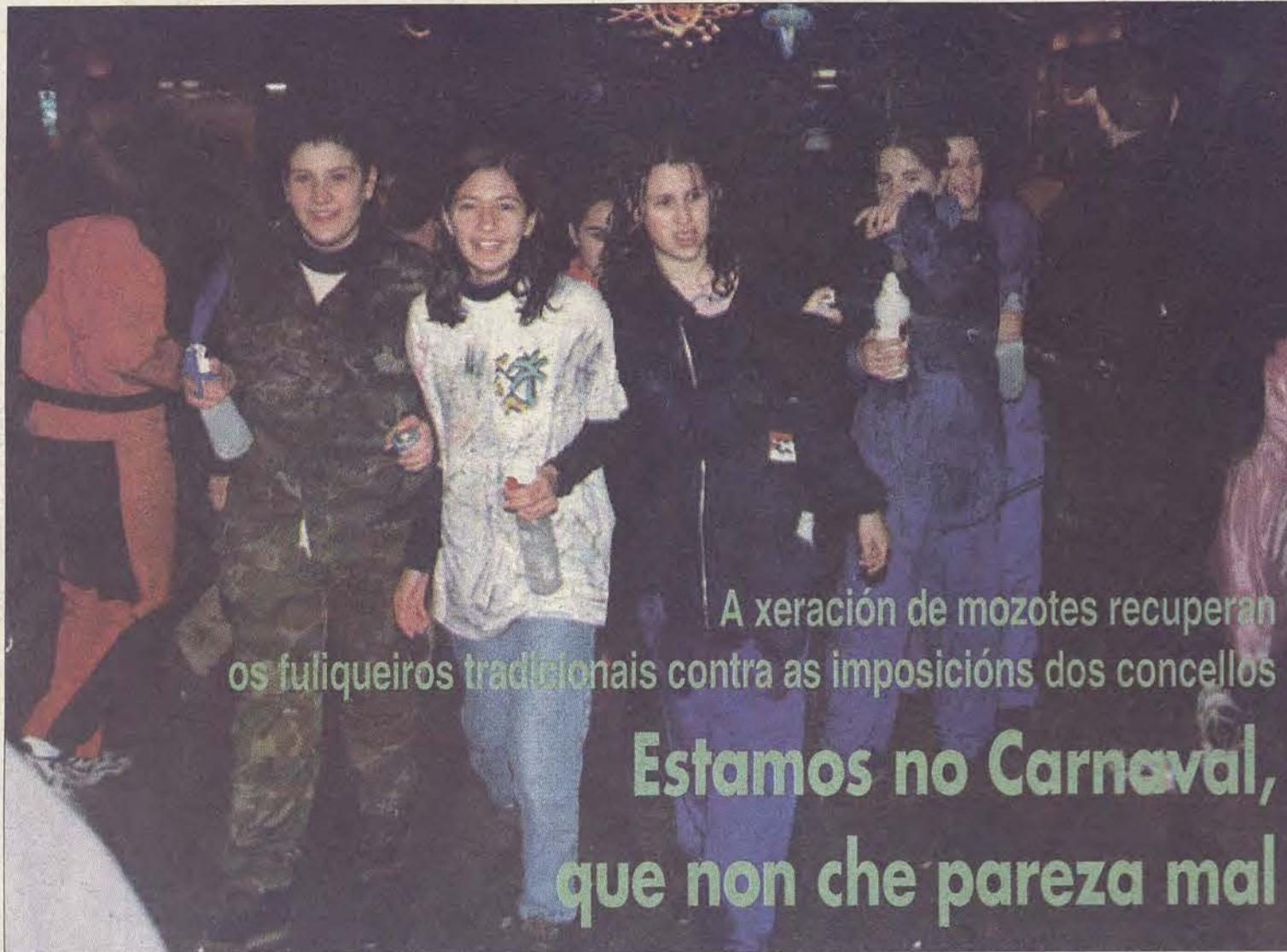
SOLUCIONES AO CALDO DE LETRAS

1. NO - ALIAS 2. DA	NEO 8

A NOSA TERRA

DIRECTOR: Alfonso Eiré López EMPRESA XORNALISTICA EDITORA: Promocións Culturais Galegas S.A. PRESIDENTE: Cesáreo Sánchez Iglesias
Príncipe, 22, planta baixa (36202) Vigo. Tel.: Administración, Subscriptions e Publicidade (986) 43 38 30. Redacción (986) 43 38 86 - 22 24 05. Fax (986) 22 31 01.

• 18 DE FEBREIRO • 1999 • N° 870 • ANO XXII • IV XEIRA •

A xeración de mozotes recuperan os fuliqueiros tradicionais contra as imposicións dos concellos
**Estamos no Carnaval,
que non che pareza mal**

XAN CARBALLA

♦ ALFONSO EIRÉ

Os señoritos vilegos xa arremetian no século pasado nos seus xornais contra os "palurdos da aldea" que tomaban de fuliqueiros as cidades cos seus divertimentos de cichar auga, tiznar ou esparexer fariña, bulleiro ou formigas. Agora unha nova xeración está a recuperar esta tradición mália a represión que están a exercer concellos como o de Lugo que mobilizou á policía.

"Estamos no Carnaval, que non che pareza mal". Era este saudoso ritual o que anunciable a chegada do tempo de Antroido en boa parte de Galiza. O saudoso ia precedido dunha cruz feita con tiza na vestimenta do persoal. Nas aldeas, como as tizas acabábanse moi pronto, mesmo na escola, e non se podía baixar ás vilas a mercalas, procurábamos unha canteira de caliza, sacábamos un anaco de pedra, o más branquiña posible, metíamola logo nun chisco de leite e, nunhas horas, xa tiznaba macanudamente.

Aos que non se tiznaba nunca era aos fuliqueiros. Os disfraces eran sagrados. Estaba permitido meterlle a man polas pernas aos que ian ataviados con roupas de muller, que se podían defender axeitadamente co que levasen na man. As carautas estiveron proibidas moito tempo polo franquismo, así que as mascarillas tiñamos que andar polos caminos e non sair ás estradas para non atoparnos coa Garda Civil. Escenificábamos en cada casa e nas cantinas. O problema era poder comer e beber os agasallos (engunhas veces eran en diñeiro) sen ser recoñecidos.

O Antroido nas aldeas galegas era, sobretodo, participativo e transgresor. Criticón cos poderos-

sos, cos caciques, cos cregos, coas autoridades, a xeito de disfraces ou de coplas e cantigas. Algunhas veces chegaba con arrededor defectos notóriosalgún coñecido notável.

As formigas que mordian coma quedelas labradas estaban presentes en moitas celebracións para treballar contra os non disfrazados, coma en Laza ou en Chantada. A fariña era outro dos xeitos recorrentes de ultrapassar as normas sociais, moi presente en Xinzo e tamén en Verín, pero hai anos había máis fame que fariña e non se podía gastar moita (ainda se conserva o nome de Domingo do Farreiro).

Auga, fariña e formigas

Na ribeira de Chantada usábase a auga (o viño bebíase ben) mesmo esparsa coas máquinas de sulfatar. Estas andrómenas ainda están hoxe presentes, representan o Antroido transgresor e popular. Tanto é así que a prensa do século XIX, que, a maioría con catro páginas, como a de Pontevedra, anunciaba profusamente nunha delas os bailes dos señoritos e, na outra, arremetía contra os "paifocos das aldeas que, vestidos de fuliqueiros, baixan á vila con cichotes, formigas e fariña". Que mal lles parecia

que molestasen as señoritas!

En Vigo foise poñendo de moda tamén a auga todos estes anos. Os cichotes que utilizabamos en moitas aldeas (feitos con pau de sabugueiro fumado cun espeto quente, con baqueta de abelaíña e liño ou liñaza no zuchón) deron paso ás botellas-siringas. Nun camiñar lento pero gradual, esta transgresión popular foise apoderando do centro da cidade, ante a impotencia do goberno municipal que tenta sacar esta celebración da rua do Príncipe.

Este ano xa foi a apoteose. Desde o Venres ao Martes de Antroido a rua do paseo vigués estivo tomada por raparigos en edades comprendidas entre os oito e os 15 anos que, vestidos de fuliqueiros (na vez de roupas vellas usaban monos de traballo) fixeron unha festa de auga e ruptura de modais. Aínda así gardaban unhas normas, estos rapaces que non viviron Antroidos semellantes, adaptadas á realidade de hoxe e quebrando a tradición: non molillaban a aqueles que non ian disfrazados.

En Lugo voltan a utilizar á policía

En Lugo os rapaces dos colégios tamén voltaron a recuperar a tradición de xiringarse auga, pero, sobretodo, a de tiznarse e de tirarse ovos. O goberno municipal lugrés non gosta nada desta recuperación e non só deu ordes estritas aos supermercados para que vixiran a venta de ovos nestes días, senón que desprazou

dotacións da policía municipal para impedir que se celebrasen as famosas batallas ao sair das festas. Non o lograron, por sorte e ganas de divertimento, dos rapaces lucenses. O ser contra a autoridade gañou valor.

Os concellos da direita tradicional, xa hai tempo, queren domesticar o Antroido. Tan ben o alcalde de Viana do Bolo, o condenado Neftali Prieto, saca un bando para que nas coplas non se metan cos políticos, como organizan desfiles ao estilo carioca con sambeiras traídas non se sabe onde, e selectos paseos para a clase media reconecerse como tal cos seus modelos alugados para a ocasión. O poder trata de subvertir o Antroido, de domesticalo, de institucionalizalo.

O exemplo de Lugo volta de novo a servir como paradigma. Cun pregón realizado no salón de sesións do concello, presidido polo retrato do Rei, a bandeira española e a autoridade municipal competente. En perfecto castellano o cantante Alberto Comesáñez lembró os paseos polas ruas de Lugo en levita e con botas de montar... Os disfraces púxosos un grupo de teatro contratado, Achádego. Como escribiu en *El Progreso* Antón Grande, "o Carnaval en Lugo permanece o mesmo que no franquismo: tutelado, vixiado polos que dictan a forma escatológica da moral e as boas costumbres, unha festa de restos arqueolóxicos mentais que conceden a libertade condicional. E a eso chámante agora ser de centro. Mecachis!"♦

A telecova

XOSÉ RAMÓN POUSA

Cando estemos a un paso da televisión dixital de alta definición, con pantallas que levarán ao noso fogar a calidade da sala cinematográfica e vai ser unha realidade inmediata a fusión do sinal televisivo con internet, anúnciasenos a chegada dunha nova experiencia televisiva, conocida en Estados Unidos como "CAVE" e que aquí ben poderíamos denominar "TELECOVA". Trátase dunha especie de armario, deseñado polo Laboratorio de Visualización Electrónica da Universidade de Illinois, que, colocado no salón ou nunha habitación da casa, e dotado o espectador con gafas e guantes de realidade virtual, permite experimentar a "realidade" inexistente en tres dimensións.

Na telecova virtual, o espectador poderá contemplar os partidos de fútbol a ras da herba, vivilo desde o punto de vista do portero, do defensor ou do dianteiro atacante e sentir o con plena intensidade o son trepidante do escenario deportivo. O mesmo acontecerá coas películas de acción e os programas reforzarán o seu impacto visual co efecto da imaxe tridimensional. A CAVE xa é unha realidade, ainda que sexa a efectos experimentais, nas grandes empresas e nalgúns universidades americanas nas que os más críticos aventuran un empobrecemento dos contidos mediáticos a favor do espectáculo.

Estiman os expertos que se hoxe un ciudadano medio dun país occidental emprega sete anos da súa vida en ver televisión, é dicir deixá de vivir experiencias directas ese mesmo tempo, as xeracións futuras vivirán de 15 a 20 anos en ambientes virtuais. En realidades artificiais.

Contra esta concepción da vida de decorado comienzan a manifestarse algunas voces, como a de Henry Labalme, director de TV Free America, movemento que leva 5 anos pedíndolle aos americanos que apaguen os seus receptores e conecten coa vida real. Labalme ofrece 101 sugerencias alternativas a sentar pasivamente ante a pequena pantalla. Ata o momento leva conseguido que 7 millóns de estadounidenses prescindan unha semana ao ano da TV.

Pode ser que a telecova non pase de experimental e nunca chegue a engaiolar televíidentes, pero seguro que os mercaderes do ocio non escatimarán esforzos para incrementar esa tendencia virtualista de facernos vivir o que nunca vivimos para que non vivamos as nosas vidas.♦

VOLVER AO REGO

Hai rebaixas, Adolfo Domínguez Básico. Boas oportunidades. Pero un lembra ás mulleres que cosen na sua casa para este empresario ourensán. Sen sosego, por poucos cartos, sen garantías. Tamén cabe pensar que, noutro caso, esas mulleres terían que emigrar, despovoártase o que queda de rural e irían coser a un taller belga que despois vendería a sua roupa aquí. Sobre isto, hai unha pancarta portada por emigrantes do BNG nunha rua de Zurich que di: "Non é o mesmo que me explote un galego na nación que buscar coa maleta dono na emigración". Que longo se está fandando o século XIX.♦